

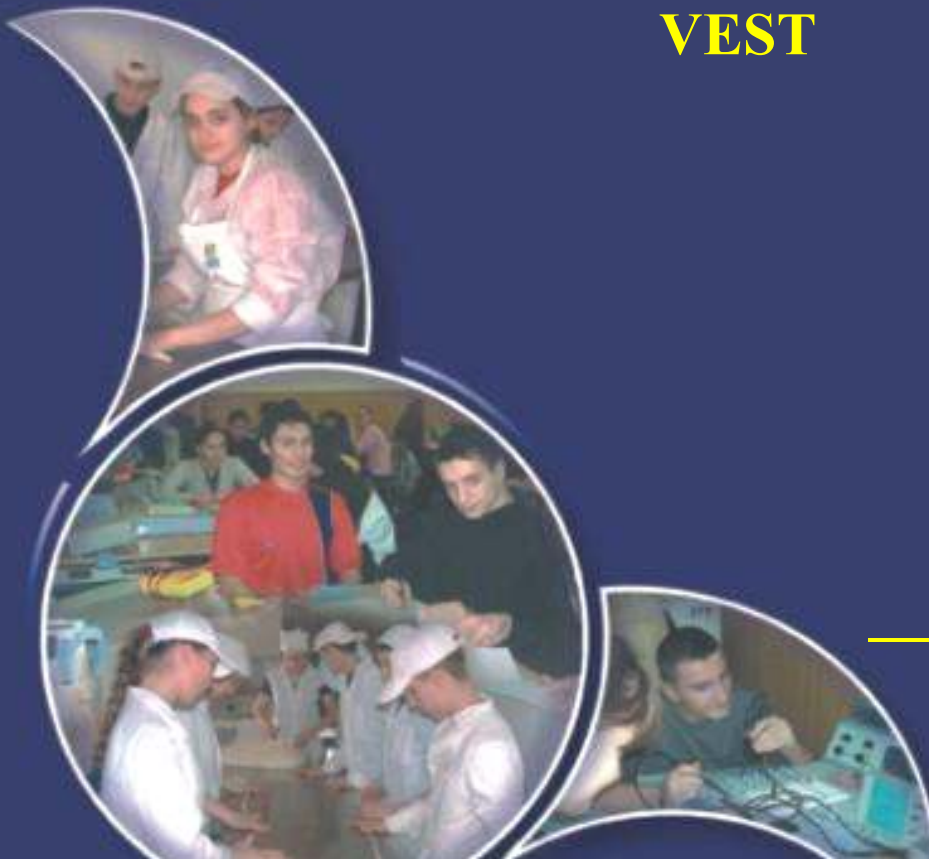
MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

CENTRUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE A
ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PROFESIONAL ȘI TEHNIC

PLANUL REGIONAL DE ACȚIUNE PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT - PRAI -

REGIUNEA DE DEZVOLTARE
VEST

2009- 2013

**PLANUL REGIONAL DE ACȚIUNE
PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT
REGIUNEA VEST**

MAI 2009

CUPRINS

Cuvânt înainte	pag 6
1. Rezumat	pag 8
2. Demografie	pag 9
2.1 Situația actuală - Populația totală. Dinamica generală în perioada 1990 - 2007	
2.1.1 Distribuția pe medii rezidențiale (urban/rural)	
2.1.2 Structura populației pe sexe	
2.1.3 Structura pe grupe de vârstă	
2.1.4 Structura etnică	
2.1.5 Mișcarea migratorie	
2.2. Proiecții demografice la orizontul anului 2025	
2.3. Principalele concluzii din analiza demografică. Implicații pentru ÎPT	
3. Profilul economic regional	pag 17
3.1. Situația actuală - Principalii indicatori economici pentru perioada 2000 - 2006	
3.1.1 Produsul intern brut (PIB) și valoarea adăugată brută (VAB)	
3.1.2 Productivitatea muncii	
3.1.3. Dinamica generală a firmelor din Regiune (investiții brute, investiții străine directe, dinamica unităților locale active, IMM).	
3.2. Proiecția principalilor indicatori economici la orizontul anului 2013	
3.3. Alte informații și informații parțiale	
3.3.1. Procesul de integrare europeană și cerințele de competitivitate	
3.3.2. Cercetarea – dezvoltarea	
3.3.3. Industria, Infrastructura de transport, tehnică, edilitară, de comunicații și mediu, agricultura, silvicultura, turismul	
3.3.4 Dezvoltarea durabilă	
3.4. Principalele concluzii din analiza mediului economic regional. Implicații pentru ÎPT	
4. Piața muncii	pag 32
4.1. Situația actuală - Indicatori statistici ai pieței muncii pentru perioada 2002- 2007	
4.1.1. Participarea la forța de muncă	
4.1.2. Șomajul (BIM) de lungă durată	
4.1.3. Șomajul tinerilor (BIM)	
4.1.4. Rata șomajului (BIM) și rata de ocupare după nivelul de educație	
4.1.5. Structura populației ocupate pe niveluri de instruire, la nivel regional	
4.1.6. Principalii indicatori din Balanța Forței de Muncă (BFM)	
4.1.7. Șomajul înregistrat	
4.1.8. Structura șomajului înregistrat pe grupe de vârstă. Șomajul tinerilor	
4.1.9. Structura populației ocupate civile pe principalele activități ale economiei	
4.2. Informații parțiale	
4.2.1 Analiza comparativă pe ocupații a șomajului și locurilor de muncă vacante înregistrate în perioada 2003-2008	
4.2.1.1 Principalele constatări din analiza evoluției la nivelul ocupațiilor relevante pentru învățământul profesional și liceal tehnologic	
4.2.1.2 Principalele constatări din analiza evoluției la nivelul ocupațiilor relevante pentru învățământul postliceal	
4.2.1.3 Principalele constatări din analiza evoluției la nivelul ocupațiilor relevante pentru învățământul superior	

- 4.3. Proiecția ocupării și a deficitului de calificări pe termen scurt (anchete)
 - 4.3.1 Ancheta în întreprinderi, martie 2007 (Phare TVET 2004)
 - 4.3.2 Anchete în rândul angajatorilor și salariaților, 2006, INSCMPS
- 4.4. Proiecția cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu, la orizontul anului 2013
- 4.5. Principalele Concluzii din analiza pieței muncii. Implicații pentru ÎPT

5. Învățământul profesional și tehnic din Regiunepag 46

- 5.1. Contextul de politici pentru educație și formare profesională
 - 5.1.1. Contextul european
 - 5.1.2. Contextul național
- 5.2. Indicatori de context specifici
 - Contextul demografic și populația școlară
- 5.3. Indicatori de intrare pentru perioada 2003 - 2008
 - 5.3.1 Numărul de elevi care revin unui cadru didactic
 - 5.3.2 Resursele umane din ÎPT.
 - 5.3.3 Numărul de elevi pe unități școlare
 - 5.3.4 Resurse materiale și condiții de învățare.
- 5.4. Indicatori de proces
 - 5.4.1. Mecanisme decizionale și descentralizarea funcțională în ÎPT
 - 5.4.2. Asigurarea calității în ÎPT
 - 5.4.3. Serviciile de orientare și consiliere.
- 5.5 . Indicatori de ieșire pentru perioada 2000- 2008
 - 5.5.1. Rata netă de cuprindere în sistemul de educație și formare profesională
 - 5.5.2. Grad de cuprindere în învățământ (Rata specifică de cuprindere pe vârste)
 - 5.5.3. Rata abandonului școlar, pe niveluri de educație ISCED
 - 5.5.4. Rata de absolvire, pe niveluri de educație ISCED
 - 5.5.5. Rata de succes
 - 5.5.6. Rata de tranziție la următorul nivel de educație
 - 5.5.7. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație
 - 5.5.8. Procentul elevilor cu nivel scăzut al competențelor de citire/lectură (PISA)
 - 5.5.9. Ponderea populației cu vârste cuprinse între 20-24 de ani care au absolvit cel puțin învățământul secundar superior
 - 5.5.10. Rata de participare în formarea continuă a populației adulte (25-64 ani)
- 5.6. Indicatori de impact
 - 5.6.1. Impactul sistemului de învățământ profesional și tehnic asupra șomajului pentru perioada 2003-2008
 - 5.6.2. Inserția profesională a absolvenților
 - 5.6.3. Gradul de utilizare a competențelor dobândite de absolvenți la locul de muncă
- 5.7. Oferta școlilor din ÎPT din regiune în perioada 2002 - 2009
 - 5.7.1. Evoluția planurilor de școlarizare
 - 5.7.2. Analiza ofertei curente pentru formarea profesională inițială în anul școlar 2008-2009
 - 5.7.3. Oferta școlilor din ÎPT pentru formarea adulților în anul școlar 2008- 2009
 - 5.7.4. Rețele școlare în anul școlar 2008 - 2009
 - 5.7.5. Parteneriatul cu întreprinderile – Analiza indicatorilor din harta parteneriatului privind practica elevilor și parteneriatul cu agenții economici în anul școlar 2008-2009
- 5.8. Principalele concluzii din analiza ÎPT regional

**Consortiul Regional Vest
mai 2009**

6. Monitorizarea progresului în implementarea PRAI în perioada septembrie 2008 – martie 2009	pag 60
7. Analiza SWOT a corelării ofertei de formare profesională cu cererea	pag 63
8. Rezumatul principalelor concluzii și obiectivele dezvoltării IPT la orizontul anului 2013	pag 65
9. Acțiuni propuse pentru realizarea obiectivelor dezvoltării IPT la orizontul anului 2013.....	pag 68
10. Contribuția Învățământului Superior la dezvoltarea regională	pag 73
11. Componenta Consortiului Regional Sud Vest Oltenia.....	pag 89

**Consoțiul Regional Vest
mai 2009**

Lista abrevierilor

ADR- Agenția de Dezvoltare Regională
AJOFM- Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă
AMIGO- Ancheta forței de muncă în gospodării
ANOFM- Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă
BFM- Balanța Forței de Muncă
BIM- Biroul Internațional al Muncii
BNR- Banca Națională a României
CAEN- Clasificarea Activităților din Economia Națională
CCD- Casa Corpului Didactic
CDL- Curriculum în dezvoltare locală
CDR- Consiliul de Dezvoltare Regională
CEDEFOP(eng)- Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale
CJ- Consiliul Județean
CJAPP- Centrul Județean de Asistență Psihopedagogică
CL- Consiliul Local
CLDPSFP- Comitetul Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social pentru Formare Profesională
CNDIPT- Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic
CNFPA- Centrul Național de Formare Profesională a Adulților
CNP- Comisia Națională de Prognoză
DGSSF- Direcția Generală de Solidaritate Socială și Familie
ECTS(eng)-Sistemul European de Credite Transferabile
ECVET(eng)- Sistemul European de Credite pentru Formarea Profesională
ENQAVET(eng)-Rețeaua Europeană pentru Asigurarea Calității în Educație și Formare Profesională
EQF(eng)-Cadrul European al Calificărilor
ETF(eng)- Fundația Europeană pentru Formare
ONG – Organizații nonguvernamentale
CBC- program Phare transfrontalier
CR- Consoțiul Regional
IMM- întreprinderi mici și mijlocii
INS- Institutul Național de Statistică
IPT- învățământul profesional și tehnic
ISCED (în engleză în text)-Clasificarea Internațională Standard a Educației
ISJ- Inspectoratul Școlar Județean
MECI- Ministerul Educației Cercetării și Inovării
OECD(eng)- Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
PAS- Planul de Acțiune al Școlii
PDR- Planul de Dezvoltare Regională
PIB- Produsul intern brut
PLAI- Planul Local de Acțiune pentru Învățământ
PND- Planul Național de Dezvoltare
POR- Planul Operațional Regional
POS DRU- Planul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane
PRAI- Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ
PRAO- Planul Regional de Acțiune pentru Ocupare
SAM- Școala de Arte și Meserii
TVET(în engleză în text)- Învățământul Profesional și Tehnic
UE- Uniunea Europeană ,
VAB- valoarea adăugată brut

CUVÂNT ÎNAINTE

Planificarea strategică¹ a ofertei de formare profesională prin învățământ profesional și tehnic (IPT) are caracter național și este realizată în raport cu obiectivele asumate de România ca stat membru al Uniunii Europene.

Obiectivul major al planificării strategice a IPT constă în creșterea contribuției învățământului profesional și tehnic la tranziția rapidă și eficientă către o economie competitivă bazată pe inovare și cunoaștere, participativă și incluzivă.

Aspectelor mai sus menționate le adăugăm provocările generate de fenomenul rapid al îmbătrânirii demografice, al fluxurilor migrației externe ceea ce ne conduce la concluzia că IPT va fi sistematic solicitat să răspundă unor nevoi, de cele mai multe ori imediate, ale angajatorilor din România.

Învățământul profesional și tehnic, prin obiectivele sale, este subsumat dublului rol al educației: economic și social. **Prin urmare IPT nu poate răspunde, în sens restrâns, cerințelor imediate ale unui loc de muncă, el trebuie să asigure pregătirea pentru o carieră de succes care presupune integrare socio - profesională. În aceste condiții învățământul profesional și tehnic trebuie văzut ca o etapă în procesul învățării pe parcursul întregii vieți, care este imediat urmată de învățarea la locul de muncă în vederea adaptării la cerințele acestuia.**

Iată de ce *prognoza ofertei IPT realizată în corelare cu o cerere previzionată a forței de muncă și tranziția de la școală la viața activă devin elemente strategice pentru o planificare performantă.*

Planificarea strategică a ofertei IPT se realizează prin următoarele documente:

- Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ (**PRAI**) – realizat la nivel regional.
- Planul Local de Acțiune pentru Învățământ (**PLAI**) – realizat la nivel județean.
- Planul de Acțiune al Școlii (**PAS**) – realizat de unitatea de învățământ la nivelul comunității.

Scopul Planului Regional de Acțiune pentru Învățământ (PRAI) este de a îmbunătăți corelarea dintre oferta învățământului profesional și tehnic și nevoile de dezvoltare socio-economică la nivel regional și de a crește contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională, în perspectiva anului 2013. În vederea realizării acestui scop, documentul **PRAI** are următoarea structură :

- ✓ analiza contextului regional din punct de vedere al evoluțiilor și previziunilor demografice, de piață a muncii și economice;
- ✓ analiza capacității sistemului învățământului profesional și tehnic de a răspunde nevoilor identificate prin diagnoza contextului regional și aspirațiilor tinerilor.
- ✓ prioritățile, țintele și acțiunile pentru dezvoltarea învățământului profesional și tehnic la nivel regional;
- ✓ contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională.

Principalele documente de referință pentru elaborarea/reactualizare PRAI sunt: Planul Național de Dezvoltare, Strategia Națională de Dezvoltare a Resurselor Umane, Planurile de Dezvoltare Regională, Strategiile și planurile de acțiune privind Educația și Formarea Profesională, Strategia Națională de Ocupare a Forței de Muncă.

PRAI la rândul său constituie cadrul de referință pentru elaborarea documentelor strategice la nivel județean și local (PLAI, PAS) și armonizarea acestora.

Alinierea analizelor din aceste documente strategice la sistemul de indicatori structurali definiți pentru sistemele de educație și formare profesională din UE și adoptarea indicatorilor de referință pentru 2010 (*Benchmarks*) - necesită:

- măsurile corelate la nivel național și regional pentru definirea și raportarea unitară a indicatorilor statistici;
- adoptarea la toate de nivelurile de planificare a unor ținte și măsuri care să vizeze apropierea de indicatori de referință UE, precum și
- măsurarea sistematică a progresului în raport cu indicatorii propuși.

¹ Termenul „planificare strategică” este utilizat cu semnificația de „prognoză” pe termen mediu de 5 – 7 ani a ofertei IPT realizată în contextul modelului propus de CNDIPT.

**Consoțiul Regional Vest
mai 2009**

PRAI este actualizat anual de cãtre Consoțiile Regionale, structuri consultative pentru problemele de educație și formare profesionalã ale Consiliilor pentru Dezvoltare Regionalã (CDR), iar atribuțiile acestora, conform termenilor de referință, vizeazã printre altele:

- realizarea, actualizarea și monitorizarea Planului Regional de Acțiune pentru Învățãmânt (**PRAI**);
- sprijinirea Comitetelor Locale pentru Dezvoltarea Parteneriatului Social (CLDPS) în cadrul activității de actualizare, implementare și monitorizarea Planurilor Locale Acțiune pentru Învățãmânt (**PLAI**);).

Cap. 1 REZUMAT

În documentul prezentat în cele ce urmează membrii Consoțiului Regional Vest își exprimă viziunea asupra TVET cu privire la:

- Adaptarea ofertei educaționale la nevoile de dezvoltare economico – socială durabilă de la nivel local, regional și național, precum și la interesele și aspirațiile elevilor.
- Asigurarea calității actului educațional, considerată precondiție a inserției socio – profesionale a absolvenților.

Actualizarea PRAI a fost realizată cu sprijinul Proiectului Phare TVET 2006, pe baza datelor disponibile din surse statistice oficiale (anuarul statistic al României 2008, date furnizate de INS), din studii ptrevizionale la orizontul anului 2013 (CNP) și din surse administrative (statistici ale ISJ , ANOFM,AJOFM).

Evoluțiile imprevizibile ale pieței muncii și economiei din ultimele luni, în condițiile crizei economico-financiare, arată că previziunile privind cererea de forță de muncă la orizontul anului 2013 utilizate în PRAI ACTUALIZAT ÎN ANUL 2009 au un grad ridicat de relativitate. În acest context, Consoțiul Regional apreciază că în acest moment, PRAI furnizează direcțiile majore de acțiune pentru dezvoltarea IPT ca răspuns la cererea actuală și previzionată a pieței muncii, dar nu poate furniza recomandări suficient de detaliate pentru fundamentarea ofertei de formare profesională inițială începând cu anul școlar 2010-2011, ca răspuns la cererea pieței muncii.

Drept urmare Consoțiul Regional Vest consideră necesară o actualizare a PRAI în luna noiembrie 2009 pe baza unei monitorizări lunare în perioada care urmează a evoluțiilor pieței muncii. Astfel oferta IPT pentru anul 2010-2011 va putea fi fundamentată prin PRAI și PLAI pe baza unor informații mai recente în raport cu momentul deciziei privind planul de școlarizare, (decembrie, conform Metodologiei de fundamentare a cifrei de școlarizare)

Adaptarea ofertei IPT la cererea pieței muncii se reralizează pe baza informațiilor și analizei lor referitoare la demografie, economie, piața muncii și cele referitoare la sistemul IPT. Analiza SWOT stă la baza identificării priorităților, obiectivelor, precum și a măsurilor planul de acțiune. În acest plan de acțiune s-a propus ca obiectiv general

Corelarea ofertei de formare initiala din TVET si invatamantul superior cu cererea pieței muncii prin dimensionarea corecta a ofertei in vederea asigurarii pentru economia regionala a unor absolventi care sa aiba competentele cerute de piata muncii, inclusiv competente transferabile care sa-i faca flexibili si mobili, cu sanse crescute de ocupabilitate în contextul dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Pentru atingerea acestui obiectiv general au fost stabilite următoarele obiective specifice:

- Optimizarea procesului de implementare a documentelor PRAI/PLAI
- Optimizarea cantitativa si calitativa a ofertei educationale
- Dezvoltarea RU din TVET prin cuprinderea în sistemul de formare continuă
- Dezvoltarea infrastructurii TVET
- Asigurarea serviciilor de consiliere și orientare pentru carieră tuturor elevilor din TVET

Măsurile din planul de acțiune sunt asumate, în vederea implementării, de către membrii CR, proces care va fi monitorizat și astfel se asigură continuitatea și calitatea procesului de corelare a ofertei IPT cu cerea pieței muncii.

Cap. 2 DEMOGRAFIA

Populația reprezintă un element esențial al devenirii umane. De mărimea, dar și de calitatea populației depind toate procesele socio-economice dintr-un anumit spațiu social.

2.1 Situația actuală Populația totală. Dinamica generală în perioada 1990-2007 (anexa 1.a.)

Prezentată în tabelul din anexa 1.a. evoluția populației din Regiunea Vest în perioada 1990-2006 ne relevă faptul că regiunea se înscrie în tendința națională de scădere. Mai concret, în perioada analizată în Regiunea Vest avem de-a face cu o scădere a populației de la 2 201 717 în 1990 la 1 924 442 locuitori, la nivelul anului 2007, ceea ce reprezintă o scădere de 13%. Ca pondere în populația României, în anul 2007 în Regiunea Vest trăia aproximativ 9% din total populație.

2.1.1 Distribuția pe medii rezidențiale (urban/rural)

La nivelul Regiunii Vest, se observă o diferență mare între populația care trăiește în mediul urban, 1219403 locuitori, și 705039 persoane care trăiesc în mediul rural, situație reflectată în același tabel 1 al anexei 1. Procentual aceasta înseamnă că populația din mediul urban are o pondere de 63,4%, în timp ce din mediul rural reprezintă doar 36,6%.

Legat de procesul administrativ trebuie spus că în Regiunea Vest prezența unui grad mare de urbanizare este o caracteristică distinctă. Aceasta este evidentă în special în județului Hunedoara, care prin cele 14 unități administrative urbane (7 municipii și 7 orașe), este situat pe locul al doilea după capitala București în privința urbanizării. Valori mari ale populației urbane întâlnim și la nivelul județelor Timiș și Caraș-Severin. În plus, asistăm și la crearea unor noi unități administrative urbane. Astfel, dacă la nivelul Regiunii Vest în anul 2003 aveam 38 de municipii și orașe în prima jumătate a anului 2007 putem vorbi de existența a 42 de astfel de unități teritoriale administrative.

2.1.2 Structura populației pe sexe

În cadrul analizei populației, un loc aparte îl are discuția referitoare la gen și la mediul de rezidență. Dacă trebuie să vorbim despre sexul populației în Regiunea Vest observăm că este vorba despre o proporție relativ uniformă a celor două sexe. În același tabelul din anexa 1.a se poate observa, totuși, că femeile sunt majoritare, fiind la nivelul anului 2007 în număr de 995446, în timp ce bărbații sunt în număr de 928996. Procentual aceasta înseamnă că populația feminină are o pondere de 51,73%, în timp ce populația masculină reprezintă doar 48,27%.

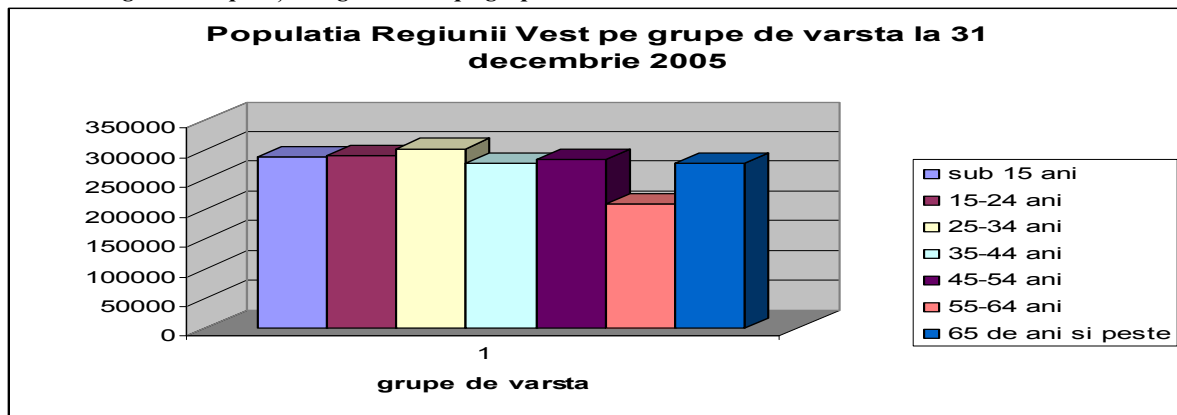
În strânsă legătură cu această evoluție demografică, în ultima perioadă, ca urmare a industrializării, urbanizării și modernizării, se observă că scala de valori s-a modificat, cu influență directă asupra tipului de model familial predominant. Astfel, de la *familia extinsă*, cu un rol precis delimitat pentru femei, s-a trecut la modelul *familiei nucleare*, în care fiecare membru se bucură de independență, financiară și profesională în principal.

2.1.3 Structura populației grupe de vârstă

În ceea ce privește structura pe principalele grupe de vârstă ale populației Regiunii Vest, în anul 2005, din analiza tabelului de mai jos, Figura 1. se pot observa următoarele trăsături specifice:

- o distribuție echilibrată a diferitelor categorii de vârstă, ponderile fiind cuprinse între valorile extreme de 10,8 % (pentru 55+64 ani) și 15,6% (pentru 23-34 ani).
- populația sub 15 ani din Regiunea Vest, care prezintă interes major, ca viitoarea populație școlară pentru TVET, este de 287812, și reprezintă 14,9% din populația regiunii;

Figura 1. Populația Regiunii Vest pe grupe de vârstă la 31 decembrie 2005

Sursa: INS, Forța de muncă în România. Ocupare și șomaj, în trimestrul IV 2005

Din analiza acestor date se observă că populația în vârstă școlară, incluzând aici populația sub vârsta de 35 de ani, reprezintă 45,5% din total populație care trăiește în Regiunea Vest, cuprinzând aici și populația în grupa de vârstă 0-6 ani.

De asemenea, se mai observă că populația în vârstă de muncă existentă la nivel regional numără 1362856 locuitori, cuprinsă în intervalul 15-64 de ani reprezintă 71,6% din totalul populației Regiunii Vest, în timp ce populația sub 15 ani și cea de peste 65 de ani reprezintă 29,4% din total populație.

2.1.4 Structura etnică

În continuarea analizei structurii populației Regiunii Vest, un element deosebit de important îl reprezintă analiza comparativă pe cele două recensăminte a populației în funcție de naționalitate.

Din analiza tabelului din anexa 1.d., cu privire la structura populației în funcție de naționalitate se poate observa că diversitatea etnică rămâne o caracteristică puternică a cel puțin trei județe din cele patru ale Regiunii Vest (Arad, Caraș-Severin și Timiș). Cu toate acestea se remarcă faptul că în ultimii zece ani avem de-a face cu un proces de scădere a populației aparținând grupurilor etnice în regiune.

La acest proces au contribuit o serie de factori precum:

- creșterea procentului de cetățeni români de naționalitate română;

- diminuarea netă a comunităților de maghiari (cu deosebire în Arad și Timiș) și germani (în special în Caraș-Severin și Timiș).

Din analiza datelor se mai poate observa o creștere slabă, în special în Arad, a comunității de romi. Totuși, această creștere poate să ascundă în ea și ideea potrivit căreia și la recensământul din 1992 au existat mulți romi care nu și-au declarat această origine decât în 2002. Nu trebuie pierdut însă din vedere nici faptul că membrii comunității de romi au o altă dinamică a reproducerii și un alt model de familie (căsătorii și copii începând cu vârsta fragedă și familia cu mai mulți copii).

2.1.5 Mișcarea migratorie

În ceea ce privește procesul de migrație, acesta are în vedere mai multe aspecte.

În primul rând, legat de migrația internă, structura economică regională și națională a suferit o serie de modificări, în sensul că mare parte din întreprinderile de stat au fost nevoite să-și reducă semnificativ personalul sau chiar să se închidă. În acest nou tablou socio-economic, soluțiile de adaptare au fost dintre cele mai diverse: populație care a plecat în străinătate, doar la muncă sau definitiv; populație din mediul urban care a plecat fie în alte zone urbane mai dezvoltate economic, fie către mediul rural; populație din mediul rural care pleacă spre mediul urban. Legat de migrația internă se mai poate spune că avem de-a face cu reducerea migrației pe distanțe lungi în favoarea celei pe distanțe scurte. Acest fenomen a dus la apariția unor zone care atrag populația dintr-o anumită zonă învecinată în strânsă legătură cu locul de muncă. Un exemplu relevant în acest sens este orașul Sănnicolau Mare, din județul Timiș, dar care se confruntă cu unele probleme recente generate de criza economică mondială.

Faptul că omanii aleg să plece din mediul urban către cel rural poate avea un impact demografic pozitiv. În general, populația care pleacă din urban în rural are un nivel de instruire superior și este în general populație mai tânără, fapt care influențează viața comunității rurale.

Alături de migrația internă un factor deosebit de important pentru structura populației este și **migrația externă**. Un aspect important de care trebuie ținut cont este faptul că după 1989 cetățenii României au putut călătoria liber. Migrația externă este un fenomen a cărui evoluție depinde de forța de „atracție sau respingere” pe care factori de cele mai multe ori de natură economică o exercită asupra indivizilor.

Schimbările din sistemul politico-social românesc a făcut ca populația din regiune să se poată îndrepta atât spre țările membre ale Uniunii Europene, cât și spre SUA și Canada. Această pierdere de „materie cenușie” pare să pună la ora actuală probleme mai mari decât acum câțiva ani întreprinderilor de vârf.

Din statisticile existente de la nivel național, majoritatea emigranților legali au avut un nivel ridicat de instruire și calificare (25,8% au absolvit studii superioare, 46,3% studii liceale și

postliceale). În structura de vârstă și gen, emigrații au fost tineri (între 20-39 ani), mai ales femei decât bărbați. Cea mai mare pondere din totalul emigranților au reprezentat-o persoanele căsătorite.

2.2 Proiecții demografice la orizontul anului 2025 (anexa 1.b.)

Evoluția populației la nivelul celor două forme de habitat ale Regiunii Vest și a României în ansamblul ei este legată de trei procese fundamentale: *procesul de reînnoire*, care analizează evoluția populației prin prisma a trei indicatori: **natalitate**, **mortalitate** și **sporul natural**; *procesul de migrație*, care analizează evoluția populației prin intermediul migrației **sat-oraș** și **oraș-sat**; *procesul administrativ*, care are legătură cu schimbarea categoriei în care este încadrată o localitate, în sensul că **o localitate rurală devine oraș**.

În ceea ce privește indicatorii procesului de reînnoire, natalitatea, mortalitatea și sporul natural, aceștia au conturat structura pe grupe de vârstă a populației unui județ și a regiunii în ansamblul ei. Astfel, natalitatea, principala componentă a mișcării naturale a populației, s-a situat în ultimul deceniu la un nivel scăzut.

Despre cel de-al doilea indicator, mortalitatea, se poate spune că este în strânsă legătură cu starea de sănătate a populației precum și cu structura de vârste existentă la nivelul unei regiuni.

De asemenea, ca evoluție a celor doi indicatori, sporul natural s-a situat în ultimii ani la valori negative. Se poate observa din analiza datelor privind mișcarea naturală a populației în Regiunea Vest că avem un spor natural negativ, atât la nivel de județe, cât și la nivel de regiune (în 2004, rata era de -3,6‰, iar în 2007 era de -3‰).

Evoluția fenomenelor demografice din România în ultima perioadă s-a reflectat în schimbările intervenite în structura pe vârste a populației, cu implicații atât pe plan demografic, cât și pe plan socio-economic.

În acest sens, proiectarea populației pentru o perioadă de 15-20 ani ne poate oferi informații utile asupra evoluției numărului și structurii de vârstă a populației din România și din regiunea Vest.

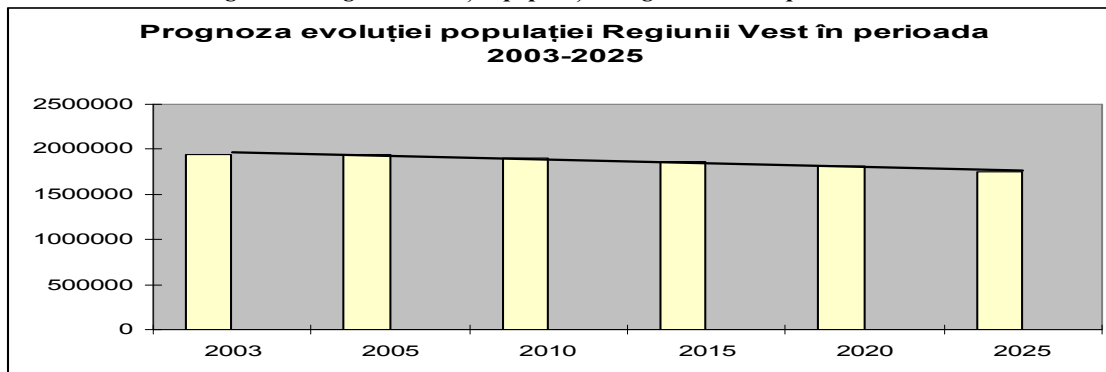
În profil teritorial se remarcă o diminuare a natalității în toate județele Regiunii Vest, județul Timiș alături de municipiul București fiind zone cu o natalitate dintre cele mai scăzute la nivel național.

Înscrisă în tendința generală din cadrul perioadei de „tranziție demografică”, România se confruntă cu o scădere a natalității, fenomen care are unele particularități. Principalii factori care au determinat scăderea natalității sunt de natură economică și socială. În primul rând, este vorba de o transformare semnificativă a structurii ocupaționale a populației, care a impus, mai ales contingentelor tinere, o mobilitate teritorială și profesională deosebită și, în același timp, prelungirea perioadei de instruire.

Se adaugă acestei transformări participarea din ce în ce mai constantă a femeilor la activități în afara familiei. Această participare este mai accentuată în mediul urban, fertilitatea mai scăzută a populației urbane influențând mai pronunțat nivelul fertilității generale.

În perspectivă, populația Regiunii Vest este anticipat să scadă, în intervalul 2002-2025 cu aproximativ 200 000 de locuitori (anexa 1.b și figura 2 de mai jos). Scăderea populației va fi moderată până în anul 2010 și mai accentuată spre sfârșitul orizontului de proiectare. Această scădere se va datora menținerii unui deficit al nașterilor în raport cu numărul deceselor (spor natural negativ), la care se va adăuga soldul negativ cumulat al migrației interne și externe. Este de menționat fenomenul de atragere a forței de muncă, care poate influența cifrele, dar și cu efecte și probleme de ordin social, economic, cultural etc.

Figura 2. Prognoza evoluției populației Regiunii Vest în perioada 2003-2025

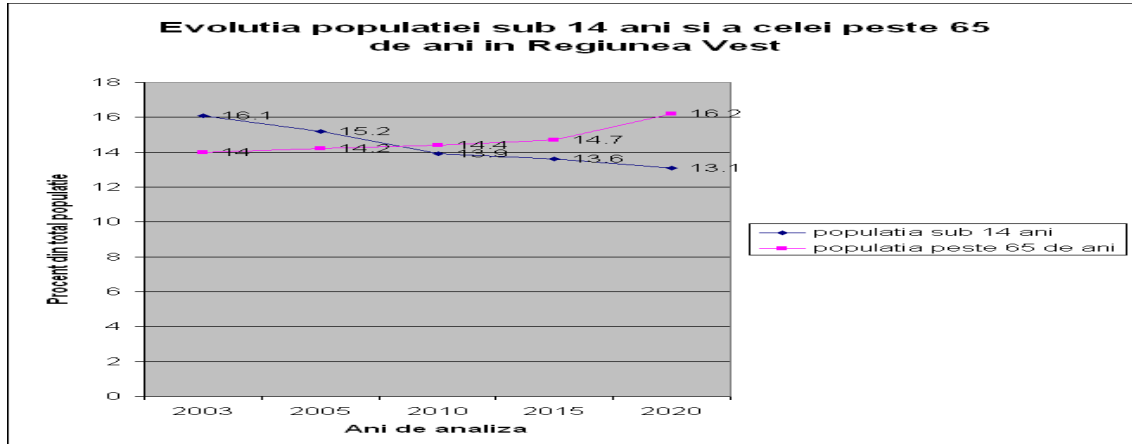

Sursa: INS, Proiectarea populației României în profil teritorial până în anul 2025

Până în anul 2020 este anticipată o diminuare mai accentuată a populației totale a regiunii în județul Hunedoara (unde va fi în jurul a 80 000 locuitori), în timp ce în județul Arad se va înregistra scăderea naturală cea mai intensă (cu o rată medie anuală de peste 5% – în special datorită mortalității ridicate). De asemenea, soldul migrator pozitiv prognozat pentru județele Arad și Timiș va fi contracarat de scăderea naturală a populației.

Dacă ne referim la evoluția populației regiunii pe grupe mari de vârstă se observă (anexa 1.b. și figura 3 de mai jos) că grupele „0-14 ani” și „65 și peste” au valori sub media națională indiferent de anul pe care îl luăm drept referință. În același timp, grupa de vârstă „15-64” ani are valori superioare mediei naționale. Din analiză se mai remarcă o scădere constantă a populației cuprinsă în grupa 0-14 ani (de la 16,1% din populația Regiunii Vest în prezent la 13,6% în 2015 și la 12,3% în anul 2025). Variații destul de importante suferă și populația încadrată în grupa de vârstă de peste 65 de ani (de la 14,0% în prezent la 14,7% în 2015, iar în 2025 se prognozează că va ajunge la 17,3% din populația Regiunii Vest).

Figura 3. Evoluția populației sub 14 ani și a celei peste 65 de ani în Regiunea Vest

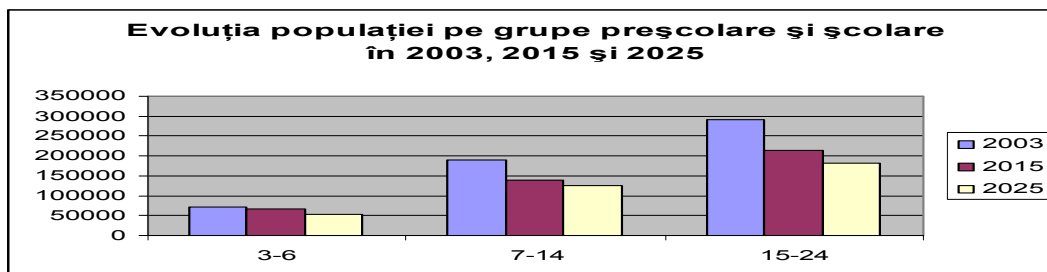
Sursa: INS, Proiectarea populației României în profil teritorial până în anul 2025

În ceea ce privește evoluția populației pe sexe, se observă (anexa 1.a.) că nu există diferențe majore în privința scăderii populației feminine sau masculine (se aproximează o reducere de circa 90 000 de femei și cam circa 100 000 bărbați până la sfârșitul perioadei de prognoză anul 2025). Cea mai accentuată scădere a populației feminine, dar și masculine este prognozată a se întâmpla în județul Hunedoara (circa 50 000 de femei și circa 55 000 de bărbați).

După cum reiese din Figura 4 (anexa 1.c) din prisma evoluției populației preșcolare și a celei școlare se pot observa următoarele evoluții:

- populația preșcolară a Regiunii Vest va scădea în prima perioadă de prognoză (până în 2015) mai lent (o scădere de circa 6 000 de persoane), urmând ca în a doua perioadă (până în 2025) să avem de-a face cu o scădere mult mai accentuată (mai puțin cu circa 13 000 de persoane);
- populația școlară angrenată în primul și al doilea ciclu de educație (populația din grupa 7-14 ani) va cunoaște o evoluție diferită. Aici avem de-a face cu o scădere foarte mare a populației pentru prima perioadă (până în 2015, populația va scădea cu circa 50 000 de persoane). Pentru perioada 2015-2025 este prevăzută o scădere mai mică de circa 15 000 de persoane;

Figura 4. Evoluția populației pe grupe preșcolare și școlare în 2003, 2015 și 2025

Sursa: INS, Proiectarea populației României în profil teritorial până în anul 2025

-populația între 15 și 24 de ani se înscrie și ea foarte bine în linia de scădere generală a populației Regiunii Vest. Astfel, într-o primă etapă avem de-a face cu o scădere mult mai importantă (unde va fi

jurul a 80 000 de persoane până în 2015). În perioada 2015-2025, scăderea este de asemenea importantă, însă ceva mai redusă (se estimează o scădere de circa 35 000 de persoane).

Astfel, pe ansamblul populației preșcolare și a celei școlare din Regiunea Vest avea de-a face cu o scădere a populației de circa 180 000 de persoane, repartizate după cum urmează: circa 130 000 de persoane pentru intervalul 2003-2015 și circa 50 000 de persoane pentru intervalul 2015-2025.

2.3 Principalele concluzii din analiza demografică. Implicații pentru ÎPT

Populația Regiunii Vest este caracterizată prin faptul că femeile sunt majoritare, este concentrată mai mult în mediul urban, decât în cel rural.

Populația activă și în vârstă de muncă reprezintă 71,6% din totalul populației, pondere mai mare decât cea de la nivel național. O pondere importantă în cadrul populației regiunii Vest este ocupată și de populația de până la 14 ani care reprezintă 14,9%, iar populația de peste 65 de ani reprezintă 14,5%.

Din analiza structurii populației în funcție de naționalitate se poate observa că diversitatea etnică rămâne o caracteristică puternică a Regiunii Vest. Se mai poate observa creșterea procentului de cetățeni români de naționalitate română, diminuarea comunităților de maghiari și germani, creștere ușoară a populației de romi.

Regiunea Vest se caracterizează printr-un spor negativ al populației de - 3%, spor care este dat de diferența foarte mare între numărul de născuți vii și numărul celor decedați într-un an. De asemenea, se mai poate urmări și fenomenul de migrație externă a populației din regiune. Astfel, majoritatea emigranților legali au avut un nivel ridicat de instruire și calificare, au fost tineri, preponderent femei și preponderent persoane căsătorite. De asemenea, trebuie avută în vedere și migrația circulatorie a forței de muncă, pentru că așa cum rezultă dintr-o cercetare recentă a Fundației pentru o Societate Deschisă aproximativ 11% dintre românii de 18-59 ani ar dori să plece la lucru în străinătate în următorul an de zile.

Dacă este să ne referim la evoluția populației Regiunii Vest se poate spune că aceasta se înscrie în trendul general al populației României și anume unul descrescător. Totuși, nu scăderea numărului populației este aspectul cel mai îngrijorător, ci faptul că acestei evoluții i se asociază o degradare continuă a structurii pe vârste.

Din analiza pe grupe mari de vârstă în perioada pronosticată 2003-2025 se observă că grupele „0-14 ani” și „65 și peste” au valori sub media națională indiferent de anul pe care îl luăm drept referință. În același timp, grupa de vârstă „15-64” ani are valori superioare mediei naționale. Se mai remarcă o scădere constantă a populației cuprinsă în grupa 0-14 ani (de la 16,1% din populația Regiunii Vest în prezent la 13,6% în 2015 și la 12,3% în anul 2025).

**Consortiul Regional Vest
mai 2009**

În ceea ce privește evoluția populației pe sexe, se observă că nu există diferențe majore în privința scăderii populației feminine sau masculine.

***Recomandăm** acordarea unei atenții deosebite evoluțiilor demografice în procesul de elaborarea de către ISJ a strategiilor de dezvoltare a sistemului educațional, și a efectelor posibile ale evoluțiilor demografice în situația în care prognozele prevăd o scădere a populației astfel: populația preșcolară (3-6 ani) se va diminua cu circa 13 000 de persoane; populația școlară (7-14 ani) va cunoaște o scădere accentuată, de 65 000 de persoane; populația între 15 și 24 de ani este categoria de vârstă cea mai afectată și este prevăzută o diminuare de circa 115 000 de persoane până în 2025.*

Cap. 3 PROFILUL ECONOMIC REGIONAL

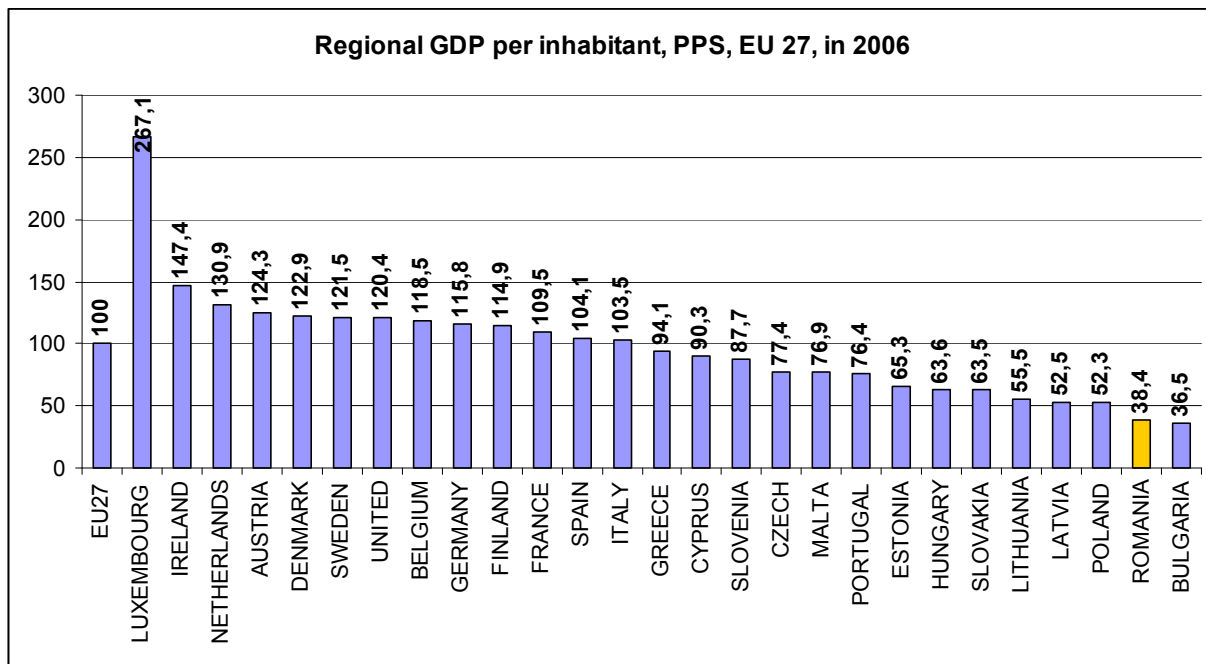
3.1. Situația actuală - Principalii indicatori economici pentru perioada 2000 - 2006

3.1.1 *Produsul intern brut (PIB) și valoarea adăugată brută (anexa 2a)*

În cursul anului 2008, România și-a continuat procesul de creștere economică început în anul 2000, în ciuda faptului că mediul economic internațional a fost caracterizat prin prezența unor fenomene economice și sociale dintre cele mai diverse: scumpiri ale materiilor prime și a utilităților (în special, gaz și petrol), războaie sau perioade de secetă prelungită.

Evoluția economică a statelor membre ale Uniunii Europene rămâne diferită. Cele 15 state (membrii vechi ai UE) au cunoscut o evoluție economică caracterizată prin creșteri scăzute, dar constante, în timp ce evoluția economică a celor 12 state noi ale UE (cele 10 aderare la 1 mai 2004, la care se adaugă România și Bulgaria membre din 2007) se caracterizează prin ritmuri de creștere superioare mediei UE. (a se vedea figura 5 de mai jos).

Figura 5. PIB regional pe locuitor, PPS, în Uniunea Europeană, în 2006

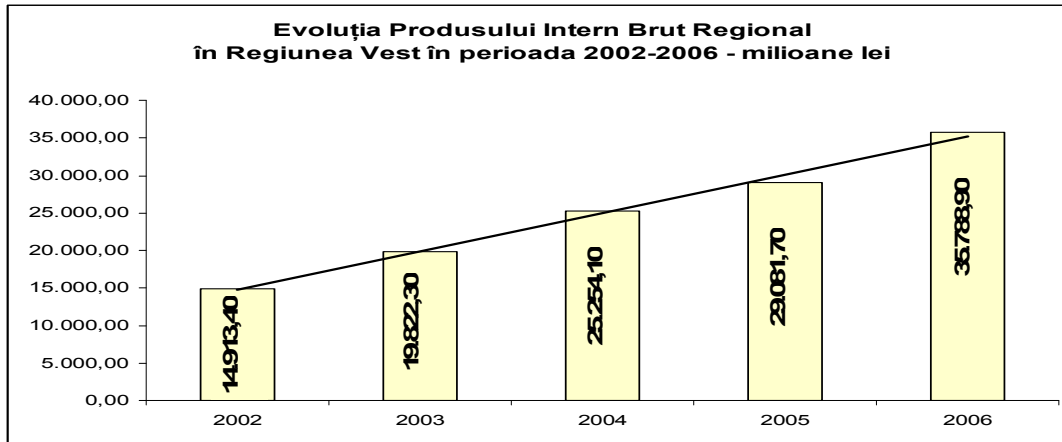
Sursa: Eurostat

Regiunea Vest este considerată a fi o regiune în creștere, cu rezultate economice superioare mediei naționale, adesea pe locul doi, după Regiunea București-Ilfov. Principalul indicator macroeconomic, calculat la nivel regional și național, este *Produsul Intern Brut (PIB)*, exprimat în prețuri curente la nivelul fiecărui an. La nivelul Regiunii Vest *Produsul Intern Brut* a cunoscut o creștere continuă începând din anul 1998 (a se vedea figura 6).

În formarea și analiza *Produsului Intern Brut Regional*, indicatorul economic cel mai important este *valoarea adăugată brută regională (VABR)*. La nivelul anului 2006, valoarea adăugată brută a fost de 31630,7 milioane lei prețuri curente și a reprezentat 88,38% din PIB.

**Consortiul Regional Vest
mai 2009**

Figura 6. Evoluția PIB regional în Regiunea Vest în perioada 2002-2006

Sursa: Anuarul Statistic al României 2008, INS, 2009

Evoluția structurii Valorii Adăugate Brute Regionale pe categorii de resurse ne arată că avem de-a face la nivelul Regiunii Vest cu creșteri la toate sectoare economice care intră în componența acesteia. (Anexa 2.a.).

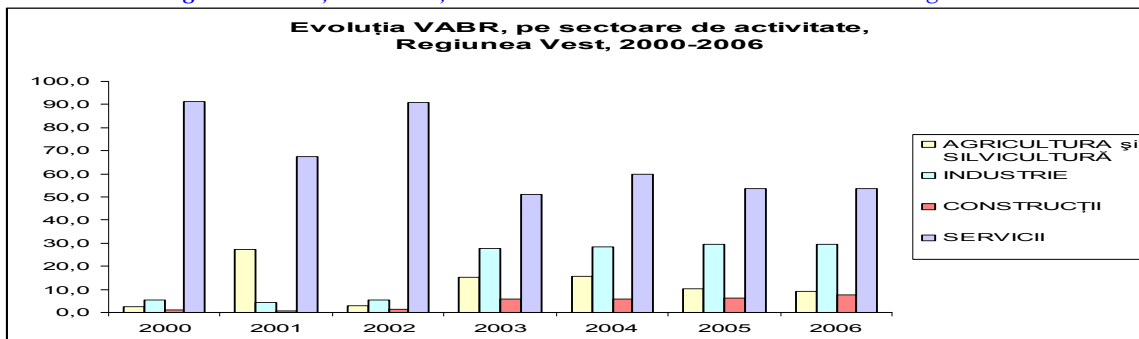
Din tabelul 3 al Anexei 2.a, analiza *ponderii pe care sectoarele de activitate o dețin în Valoarea Adăugată Brută a Regiunii Vest*, se constată că cea mai ridicată contribuție la formarea VABR o are **sectorul serviciilor (53,8%)**. Se preconizează ca în următorii ani să crească ponderea sectorului terțiar în VABR, urmându-se trendul existent în *Uniunea Europeană unde acest sector deține 71% din Valoarea Adăugată Brută*. În cadrul acestui sector, o pondere ridicată o dețin domeniul tranzacțiilor imobiliare și domeniul transport – depozitare - comunicații. Se observă o contribuție scăzută, dar relativ constantă a sectorului hotelier la formarea VABR. Comerțul a înregistrat o scădere continuă începând cu anul 1998 până în anul 2004 cu mici variații în ultima perioadă.

Industria și domeniul construcțiilor au în continuare un aport ridicat la formarea VABR (29,6%) și se observă o tendință de menținere a ponderii acestui sectoare în VABR, tendință asemănătoare cu cea din Uniunea Europeană.

Contribuția sectorului agricol la formarea VABR este de 9,1%, în scădere semnificativă față de anii anteriori, chiar dacă în cifră absolută se constată o creștere la nivelul acestui indicator. Totuși, sectorul agricol are încă cu o pondere foarte ridicată în comparație cu structura VABR în Uniunea Europeană, unde sectorul agricol deține doar 2% din Valoarea Adăugată Brută.

O analiză a contribuției sectoarelor economice în cadrul structurii valorii adăugate brute la nivel regional este redată în figura 7, prezentată mai jos și anexa 2.a.

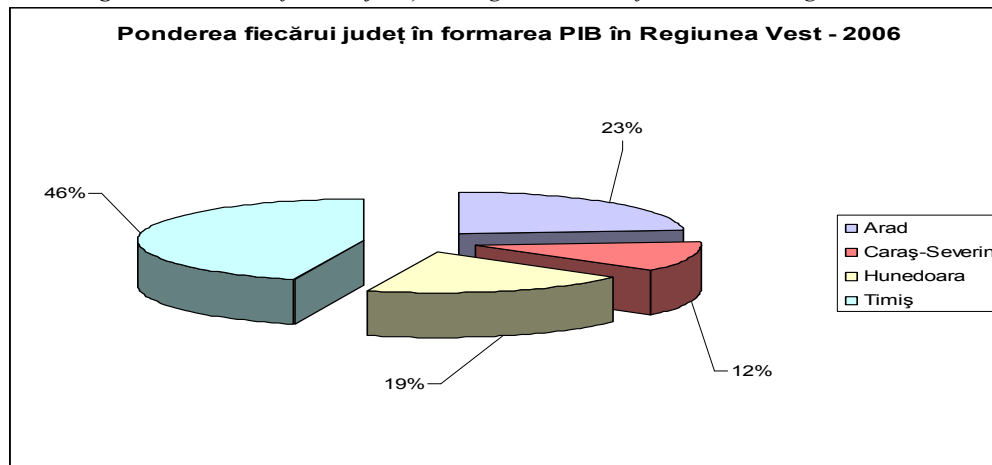
Figura 7.. Evoluția contribuției sectoarelor economice la crearea VAB în Regiunea Vest

Sursa: Anuarul Statistic al României 2008, INS, 2009

În perioada 2002-2006, în Regiunea Vest, atât produsul intern brut total cât și produsul intern brut pe cap de locuitor, exprimate atât în prețuri curente cât și în PPS au crescut de la un an la altul, acești indicatori având un ritm de creștere superior mediei naționale. Prezentată în Anexa 2.a, *evoluția crescătoare a PIB-ului* este vizibilă atât pe ansamblul Regiunii Vest, cât și la nivelul fiecărui județ din regiune, însă cu mari diferențe între cele patru județe componente, evidențindu-se disparitățile de dezvoltare intraregionale. Astfel, în anul 2006, la nivel regional se constatau disparități semnificative județul Timiș contribuia cu 44,9% la formarea PIB-ului Regiunii Vest în timp ce județul Caraș-Severin realizează doar 12.4% din PIB-ul regional. Situația în toate cele 4 județe ale regiunii este prezentată în figura 8 prezentată mai jos.

Figura 8. Ponderea fiecărui județ din Regiunea Vest la formarea PIB regional - 2006

Sursa: Anuarul Statistic al României 2008, INS, 2009

3.1.2. Productivitatea muncii - Competitivitate și Productivitate – sursă: <http://strategia.ncsd.ro>

O abordare realistă a acestei arii problematice presupune evaluarea modelului de producție și consum pe care s-a bazat evoluția economiei românești în ultima perioadă de timp în scopul identificării soluțiilor pentru reducerea consumului de resurse materiale pe unitate de valoare adăugată brută (VAB) și decuplării dinamicii produsului intern brut (PIB) de cea a consumului integrat de resurse materiale și energetice, precum și de impactul negativ asupra mediului.

Luând ca baza de referință cifrele anului 2000 (=100), producția de bunuri și servicii a înregistrat în perioada 2001-2007 o creștere de 62,3%, în vreme ce valoarea adăugată brută a sporit cu numai 52,1% ca urmare a majorării cu 71,4% a consumului intermediar (valoarea bunurilor și serviciilor achiziționate și consumate, exclusiv activele fixe).

Coroborarea acestor date indică faptul că în aceasta perioadă dinamica valorii adăugate a fost inferioară celei a producției (în ciuda unei dinamici pozitive a productivității muncii), iar plusul de producție s-a realizat printr-un consum mai mare de resurse.

Raportul dintre dinamica VAB și cea a consumului intermediar a fost în toți acești ani negativ, înregistrând chiar o deteriorare progresivă (95,9% în 2001, 99,4% în 2002, 96,5% în 2003, 99,3% în 2004, 99,5% în 2005, 98,2% în 2006 și 99,4% în 2007).

Rezultă din cele de mai sus ca evoluția economică a României în ultimii cinci ani (ca și în perioadele precedente, de altfel) s-a bazat pe un model contrar principiilor dezvoltării durabile promovate de Uniunea Europeană din care România face acum parte.

Continuarea acestui trend prezintă un risc real pentru sustenabilitatea creșterii economice pe termen lung datorită consumului excesiv și nerațional de resurse, cu consecințe negative asupra stării capitalului natural și asupra dezvoltării sociale și umane într-un context concurențial. Se impune

constatarea ca în acest fel se sacrifica, conștient sau din ignoranță, viitorul întreprinderilor, interesele acționarilor, ale salariaților și ale societății în ansamblu, precum și șansele de prosperitate ale următoarelor generații.

În România există un dezechilibru structural în ceea ce privește consumul alimentar al populației precum și deficiente de ordin calitativ în producția și comercializarea alimentelor. Totodată, sectorul agricol, deși dispune de condiții naturale deosebit de favorabile pentru acoperirea cel puțin a necesarului de consum intern, nu asigură accesul întregii populații la o alimentație rațională, iar prețurile unor produse alimentare nu sunt accesibile grupurilor vulnerabile. Autoconsumul alimentar este ridicat, în special în zonele rurale, iar pentru aprovizionarea orașelor se importă unele alimente de bază.

Este deci necesară modificarea, prin politici și instrumente adecvate, în concordanță cu principiile economiei de piață și cu reglementările UE în domeniu, a mentalității consumeriste și a apetitului de a maximaliza câștigurile pe termen scurt. În acest scop se impune, în perioada imediat următoare, o analiză de profunzime a factorilor care influențează evoluțiile semnificate și stabilirea, pe această bază, a politicilor economice care să stimuleze creșterea semnificativă a productivității resurselor.

Principala cale de majorare a productivității resurselor o reprezintă ajustarea structurală a economiei prin mărirea ponderii specifice a produselor, proceselor și activităților care utilizează un volum redus de resurse energetice și materiale, dar generează, în schimb, o valoare adăugată mare.

Din acest punct de vedere cel mai eficient segment al economiei românești este **sectorul Serviciilor**. Luând ca bază de referință anul 2005, se constată că productivitatea totală a resurselor consumate în sectorul serviciilor a fost substanțial mai mare decât în industrie și în construcții. Deși structura și calitatea serviciilor în România nu este încă adaptată la cerințele unei economii moderne, *acest sector de activitate este singurul în care valoarea adăugată este superioară consumului de resurse (cu 39,3%)*.

Perspectiva de dezvoltare și modernizare a acestui sector, cu consecințe economico-financiare, sociale și ecologice favorabile, este ilustrată de compararea cu situația din alte state membre ale UE.

Cu o contribuție de circa 50% în formarea produsului intern brut, sectorul serviciilor în România se află încă în urma celor din Bulgaria (59%), Polonia și Ungaria (61-65%), Slovacia, Suedia, Austria, Germania (67-69%), Italia, Portugalia, Regatul Unit, Grecia, Olanda (71-74%), Franța (77%), media UE situându-se la circa 70% din PIB.

Pentru o ilustrare punctuală, încasările din turism ale României pe cap de locuitor au fost, în 2006, de 3 până la 8 ori mai mici decât ale Poloniei, Bulgariei, Ungariei și Republicii Cehe. Tot în 2006 turismul românesc a înregistrat un deficit (raportul dintre încasări și plăți) de 1 milion euro, în timp ce Bulgaria, de pildă, a avut un excedent de 891 milioane euro.

Dezvoltarea, specializarea și creșterea calității serviciilor nu reprezintă un scop în sine, ci un instrument specific al economiilor moderne pentru creșterea eficienței și competitivității în toate celelalte sectoare economice și sociale. Contribuția adusă de serviciile de cercetare-dezvoltare-inovare, informatică, transport și comunicații, formarea și perfecționarea continuă a forței de muncă, intermediari financiare etc., departe de a inhiba dezvoltarea sectoarelor direct productive (industrie, construcții, agricultura, silvicultura, pescuit și piscicultura), le pune în valoare potențialul de modernizare și de eficientizare a folosirii resurselor.

Pentru perioada 2008-2013 se propune stimularea dezvoltării unor categorii de servicii care pot avea un impact pozitiv major asupra creșterii productivității resurselor și a eco-eficienței, cu efect de multiplicare în alte sectoare economice:

- cercetarea tehnologică în scopul reducerii consumurilor materiale și energetice pentru produse și procese;
- expertiza și consultanța pentru utilizarea eco-eficientă a fondurilor disponibile pentru investițiile destinate modernizării infrastructurilor și proceselor de producție;

- operațiuni de marketing pentru creșterea eficienței achizițiilor, inclusiv a achizițiilor publice pe criteriul ecologic (*Green Public Procurement*), și
- valorificarea optimă a bunurilor și serviciilor produse în România pe nișele cele mai favorabile.

Se are în vedere aplicarea unor măsuri stimulatorii pentru creșterea semnificativă a calității serviciilor furnizate pe piața unică a UE ca element determinant al percepției competitivității de țară. Dezvoltarea serviciilor în mediul rural (comerciale și financiare, de consultanță agricolă și edilitară, transport și agroturism, medicale și sanitar-veterinare etc.) va permite valorificarea unei surse suplimentare pentru creșterea PIB prin atragerea unei părți din populația ocupată în agricultură (care reprezintă 30,5% din populația activă dar contribuie la PIB cu mai puțin de 9%). Aceasta va conduce în același timp la creșterea veniturilor populației din mediul rural și poate crea premise pentru reducerea ponderii agriculturii de subsistență în favoarea fermelor agricole comercial viabile.

Utilizarea judicioasă a resurselor depinde în bună măsură și de evoluțiile care survin în **structurile intrasectoriale**. În această privință industria, sectorul cu cea mai mare pondere în consumul de resurse, a cunoscut ajustări structurale profunde, mai ales în perioada 2000-2007.

În **industria extractivă** au fost scoase din exploatare zăcămintele de minereuri metalifere al căror conținut redus de substanțe utile și costurile de producție ridicate nu mai justificau subvenționarea de la bugetul de stat iar subvențiile la extracția huilei și a minereului de uraniu au fost reduse permanent, urmând să fie sistate până în anul 2010.

În **sectorul electroenergetic**, creșterea producției (+13,9%) a fost inferioară celei pe ansamblul industriei (+41,3%) ca urmare a reducerii intensității energetice. În același timp însă, productivitatea resurselor a scăzut datorită creșterii consumului intermediar (+15,6%) și reducerii valorii adăugate. Se estimează că această tendință se va putea inversa în perioada următoare datorită creșterii ponderii subsectorului nucleoelectric și a celui hidroelectric, modernizării tehnologice a celui termoelectric și aportului crescând al surselor de energie reînnoibile.

Industria prelucrătoare relevă tendința unei dinamici superioare (51,5% în 2007 comparativ cu 2000) față de cea extractivă (3,1%). Productivitatea resurselor a fost influențată pozitiv de creșterile înregistrate în producția mijloacelor de transport rutier (188,8%), mașini și echipamente electrice (+59,6%), mobilier (+77%) și în industria alimentară (+77,0%), unde dinamica valorii adăugate brute a depășit pe cea a consumului de resurse. Se poate aprecia că evoluția pozitivă a acestor subsectoare se va menține și în perioadele următoare.

În domeniul **agriculturii și producției alimentare** se va pune accentul pe asigurarea securității alimentare și siguranței alimentelor. Promovarea modelului de producție și consum durabile concomitent cu protejarea ecosistemelor și decuplarea creșterii economice de degradarea mediului vor asigura sustenabilitatea producției alimentare, reducerea și eliminarea dezechilibrelor de pe piața agricolă generate de modul de utilizare a resurselor naturale și vor duce la o mai bună valorificare a avantajelor comparative de care dispune agricultura românească. În acest scop se va aplica o politică rațională coerentă pentru dezvoltarea sustenabilă a agriculturii, a sectoarelor de procesare a materiilor prime agricole și încurajarea creșterii cantitative și calitative a producției de alimente și a consumului alimentar în condiții de sustenabilitate

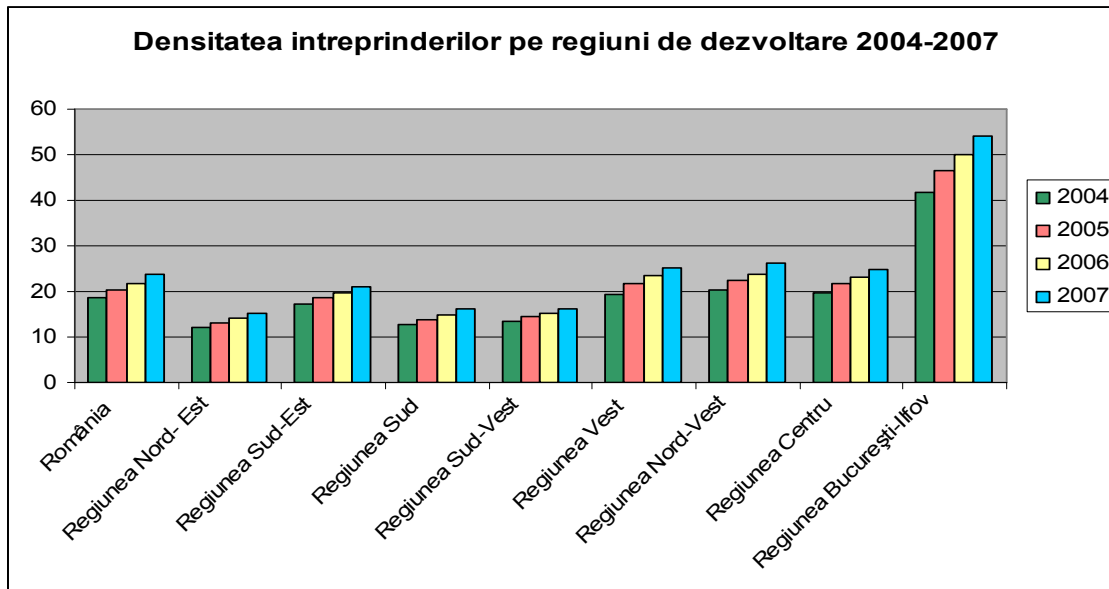
Datele de mai sus, sunt convergente cu cele din analiza INCSMPS, care ne arată că pentru un nivel ridicat de competitivitate a economiei locale și regionale avem nevoie de persoane cu nivel de calificare ridicată. Totodată aceste persoane își găsesc loc de muncă mai ușor. În perioada următoare, domeniile cu perspectivă de dezvoltare sunt: serviciile (din care un loc important îl ocupă serviciile sociale); construcții și activitățile orizontale conexe; industria alimentară; industria de mașini și echipamente; industria echipamentelor electrice și optice; hoteluri și restaurante; comerț; servicii prestate firmelor (transport, depozitare); comunicații; intermediari financiare.

Pregătirea forței de muncă în domenii cu potențial competitiv, care au la bază tehnologii moderne, este o condiție pentru atingerea dezideratelor de competitivitate la nivel european și global.

3.1.3. Dinamica generală a firmelor din regiune (anexa 2b)

După cum se poate observa și în figura 9, Regiunea Vest ocupă o poziție mediană în cadrul regiunilor țării în ceea ce privește activitatea întreprinderilor active în industrie, construcții și servicii, cu 9.58% din numărul acestora, 8,25% din volumul cifrei de afaceri, 10,84% din numărul persoanelor ocupate, 9,43% din totalul investițiilor brute realizate. Se poate remarca astfel un nivel echilibrat de concordanță între diferiți indicatori economici la nivel regional.

Figura 9. Densitatea întreprinderilor la nivelul regiunilor de dezvoltare în perioada 2004-2007

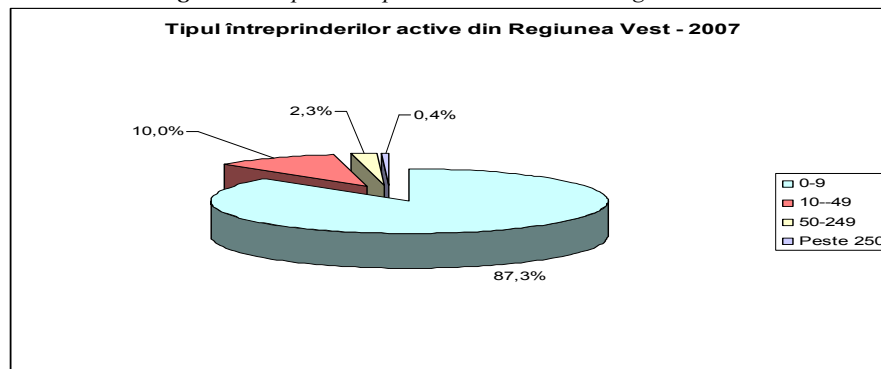
Sursa: Anuarul Statistic al României 2008, INS, 2009

Dinamica generală a firmelor din Regiune (investiții brute, investiții străine directe, dinamica unităților locale active, IMM)

În anul 2007, în Regiunea Vest își desfășurau activitatea **48.460** societăți comerciale în industrie, construcții și servicii, reprezentând 9,5% din totalul întreprinderilor din România, continuând trendul crescător din perioada anterioară.

Microîntreprinderile reprezintă 87,3% din totalul întreprinderilor active în industrie, construcții și servicii în Regiunea Vest, întreprinderile mici 10%, întreprinderile mijlocii 2,3%, iar cele mari 0,54 (figura 10)

Figura 10. Tipul întreprinderilor active din Regiunea Vest

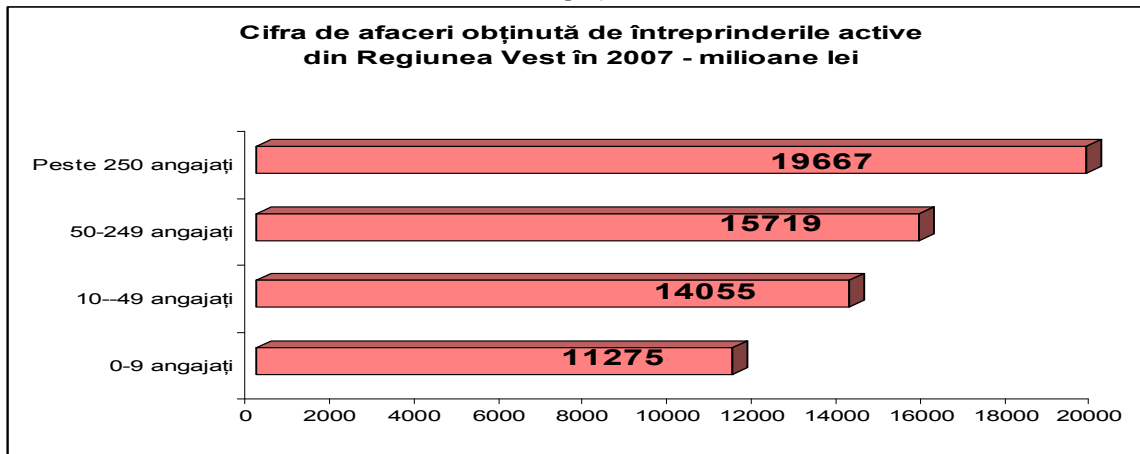

Sursa: Anuarul Statistic al României 2008, INS, 2009

Consoțiul Regional Vest mai 2009

Deși, numeric, microîntreprinderile dețin ponderea cea mai mare în cadrul întreprinderilor din Regiunea Vest, cea mai mare cifră de afaceri este realizată de întreprinderile mari, care obțin 32.4% din cifra de afaceri a regiunii. Întreprinderile mijlocii realizează câte 25,9% din cifra de afaceri totală obținută de întreprinderile active din regiune, cele mici 23.1%, în timp ce microîntreprinderile contribuie cu doar 18.6% la cifra de afaceri realizată de întreprinderile din regiune (figura 11. anexa 2.b.).

Figura 11. Cifra de afaceri obținută în anul 2007 de întreprinderile active din Regiunea Vest
- milioane lei prețuri curente -

Sursa: Sursa: Anuarul Statistic al României 2008, INS, 2009

În cadrul întreprinderilor active din industrie, construcții și servicii din Regiunea Vest activează 478.599 persoane, reprezentând 10.84% din numărul total al personalului ocupat în întreprinderile din România.

Cel mai mare număr de salariați activează în cadrul marilor întreprinderi (34.9%), în cadrul întreprinderilor mijlocii își desfășoară activitatea 23.6% dintre salariații din regiune, în microîntreprinderi lucrează 21.1% dintre salariații Regiunii Vest, în timp ce în întreprinderile mici 20.4%.

Întreprinderile mari sunt angajatorii cei mai importanți în industrie și transporturi, în timp ce întreprinderile mici și mijlocii dețin ponderea cea mai ridicată din numărul persoanelor ocupate în construcții și servicii. Microîntreprinderile angajează cel mai mare număr de persoane din comerț.

În Regiunea Vest, cel mai mare număr de persoane ocupate se găsește, în ordine, în următoarele sectoare: în industria prelucrătoare (40.5%), comerț (20.08%), construcții (10.92%), tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor (8.61%), transport-depozitare și comunicații (8.32%) (Anexa 2.b).

Investiții străine directe

În Anexa 2.c. este prezentată situația investițiilor brute la nivel de regiune. În perioada de tranziție către economia de piață, investițiile realizate în economie reprezintă un angajament pentru viitor, mai mult decât oricare alt indicator de performanță. În Regiunea Vest au fost realizate 8.8% din totalul investițiilor efectuate în întreprinderile din industrie, comerț și servicii din țară. Cele mai însemnate investiții din Regiunea Vest au fost realizate în industria prelucrătoare (29.85%), tranzacții imobiliare, închirieri și activități prestate în principal întreprinderilor (18.14%) și comerț (15.63%).

Investițiile brute au fost efectuate cu prioritate în industria prelucrătoare, comerț și transporturi-depozitare-comunicații, sectoarele care și-au creat premisele cele mai favorabile pentru dezvoltarea activității viitoare în condiții de eficiență. Cele mai mari investiții au fost făcute în cadrul marilor întreprinderi, urmate de microîntreprinderi.

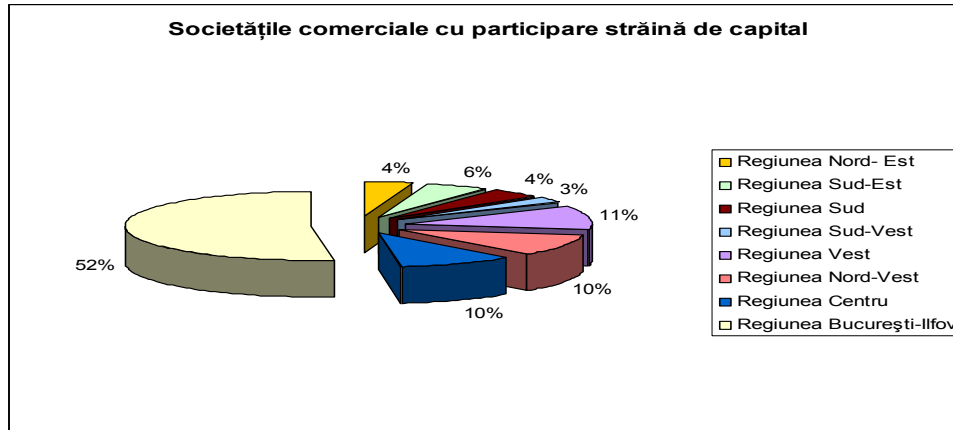
Regiunea Vest beneficiază de o pondere relativ ridicată a participării străine la capital, pe fondul continuării schimburilor tradiționale și al unui comportament regional în continuă adaptare la

Consoțiu Regional Vest mai 2009

mediul de afaceri internațional. Investițiile străine directe în Regiunea Vest au fost orientate în funcție de accesibilitatea și potențialul zonelor, precum și de mentalitatea oamenilor de afaceri și de tradiția în domeniul respectiv, majoritatea fiind concentrate în județele Timiș și Arad.

Regiunea Vest concentrează 11,2% din numărul societăților comerciale cu capital străin din România, situându-se din acest punct de vedere pe locul doi pe țară, după Regiunea București-Ilfov, aspect observabil atât în figura 12, □i Anexa 2.c.

Figura 12. Societati comerciale cu participare straina la capital pe regiuni de dezvoltare - sold existent la 31 decembrie 2007

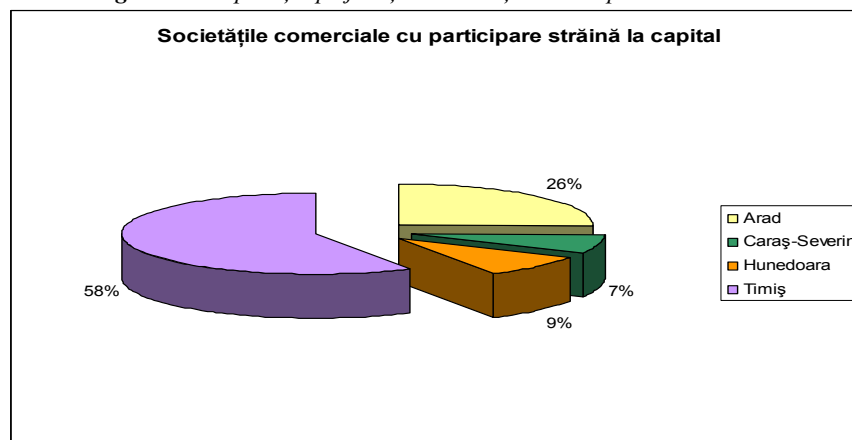

Sursa: Oficiul Național al Registrului Comerțului, 2008

Conform unui studiu efectuat de Banca Națională a României și Institutul Național de Statistică, la sfârșitul anului 2007 în Regiunea Vest valoarea investițiilor străine directe a fost de 2,365 milioane EURO.

În ceea ce privește prezența în județele din regiune a întreprinderilor cu capital străin, prezentate în figura 13 și anexa 2.c, majoritatea acestora sunt concentrate în județul Timiș (58%) și Arad (26%). Datorită nivelului slab de dezvoltare economică și problemelor sociale existente, în județele Caraș-Severin și Hunedoara prezența investitorilor străini este foarte slabă, fiind necesare măsuri de a îi atrage în aceste zone.

Figura 13. Repartiția pe județe a societăților cu capital social străin

Sursa: Oficiul Național al Registrului Comerțului, 2008

3.2. Proiecția principalilor indicatori economici la orizontul anului 2013

Evoluțiile prognozate prevăd în perioada 2010-2013 ritmuri modice de creștere a PIB în Regiunea Vest, la fel ca la nivel național. Creșterile susținute înregistrate în perioada 2006-2008, sunt compensate de scăderile prognozate pentru anii 2009-2010, cauzate de criza economică.

În privința prognozelor pentru următorii ani, datele puse la dispoziție de Comisia Națională de Prognoză sunt actualizate numai la nivel național (**28 aprilie 2009 CNP**). Singurele date disponibile și acceptate oficial sunt prognozele Fondului Monetar Internațional, pe baza cărora s-a fundamentat și rectificarea bugetară din aprilie 2009. Pentru acest an este preconizată o “creștere economică” negativă de 4,1%, iar anul următor, o stagnare economică, deci creștere zero. **Cele mai afectate sectoare industriale de către criza globală pe care o traversăm, sunt industria auto și de piese de schimb, industria siderurgică, fabricarea echipamentelor electrice, fabricarea mobilei, precum și alte ramuri industriale. Astfel, industria energetică prezentă în regiunea noastră, resimte din plin efectele crizei.** Este prognozată și o scădere a PIB-lui generat de către sectorului serviciilor cu 2,2% pentru anul 2009; pentru agricultură scăderea PIB va fi de 2,6%. Singurul sector economic care este prognozat să înregistreze creștere în anul 2009, este cel al construcțiilor, ca urmare a investițiilor publice în lucrările de infrastructură.

3.3 Alte informații și informații parțiale

3.3.1 Procesul de integrare europeană și cerințele de competitivitate

Perioada 2007-2013 este marcată de procesul de integrare în UE. Din această perspectivă, firmele din regiune se vor confrunta cu o presiune concurențială sporită pe piața internă și pentru a valorifica oportunitățile de participare pe piața UE. Noi firme și investiții de capital străin vin în regiune.

Dincolo de avantajul conjunctural (care se va reduce în timp) al prețului relativ scăzut al forței de muncă, competitivitatea firmelor va fi condiționată într-o măsură din ce în ce mai mare de creșterea valorii adăugate prin eforturi susținute de inovare și segmentare pentru cucerirea și păstrarea pieței, cu accent pe *tehnologie, calitate, design, marketing, tehnici de vânzare* adecvate și **resurse umane competitive prin competente, și nu prin nivelul scăzut al salariilor.**

Nevoile de competitivitate ale firmelor vor conduce și la dezvoltarea și diversificarea pieței de servicii pentru afaceri (“business to business”): servicii de consultanță, financiare, comerciale etc., dar și alte servicii pentru întreprinderi rezultate din externalizarea unor activități auxiliare producției și contractate cu firme specializate - de ex. de întreținere și reparații (mentenanță), servicii pentru produsele vândute, etc.

3.3.2 Cercetarea – dezvoltarea

Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovație 2007-2013 (sursă: <http://www.ancs.ro/>) elaborată, în urma unei largi consultări cu factorii interesați, sub egida Autorității Naționale pentru Cercetare Științifică în decembrie 2006 și însușită de Guvernul României în 2007 cuprinde o evaluare critică a situației actuale, viziunea generală pentru viitor, detalierea obiectivelor strategice, aplicații privind cercetarea exploratorie și de frontieră, prioritățile investiției publice și promovarea inovării, precum și măsurile concrete de implementare și monitorizare a Strategiei.

În elaborarea Strategiei s-au avut în vedere coerența cu principalele documente specifice ale UE (în special Strategia Lisabona revizuită 2005, participarea la Programul Cadru 7 pentru știința și tehnologie și la alte instrumente de colaborare specifice) precum și complementaritatea și sinergia cu politicile generale, strategiile sectoriale și programele operaționale adoptate pe plan național.

În acest scop au fost definite trei **obiective strategice**:

(a) Crearea de cunoștințe prin obținerea unor rezultate științifice și tehnologice de vârf, creșterea vizibilității internaționale a cercetării românești și transferul rezultatelor în economie și societate, ameliorarea substanțială, calitativă și cantitativă, a performanței capitalului uman din cercetare, inclusiv prin dezvoltarea unor poli de excelență;

(b) Creșterea competitivității economiei românești prin promovarea inovării cu impact efectiv la nivelul agenților economici, accelerarea transferului tehnologic, deplasarea accentului spre exerciții de rezolvare a problemelor complexe (problem solving) cu aplicabilitate directă, stimularea parteneriatelor cu firmele din sectoarele producției și serviciilor pe baze competitive, crearea de centre de competență și platforme tehnologice;

(c) Creșterea calității sociale a cercetării prin generarea de soluții conceptuale și tehnologice cu impact direct în elaborarea și implementarea politicilor publice și corelarea acestora în special în domeniul precum sănătatea publică, protecția mediului, infrastructura, amenajarea teritoriului și gestionarea durabilă a resurselor naționale pe baze eco-responsabile.

Pentru implementarea acestei viziuni strategice sunt prevăzute **obiective specifice**, unele dintre acestea conținând și ținte numerice cu referință la media UE:

a) **Creșterea performanței** prin plasarea cercetării din România în grupul primelor 35 de țări în privința aparițiilor în publicațiile indexate ISI (locul 48 în 1995-2005), creșterea de 10 ori a numărului de brevete EPO la un milion de locuitori (1,72 în 2003 față de media UE de 137), triplarea numărului de brevete OSIM față de 2006 și creșterea ponderii brevetelor high-tech, dublarea ponderii firmelor inovative (19% în 2002-2004);

b) **Dezvoltarea resurselor sistemului** prin triplarea numărului de cercetători concomitent cu descreșterea mediei de vârstă sub 40 de ani, asigurarea unui număr mediu anual de 2000 burse doctorale, o pondere de 50% de doctori și doctoranzi în totalul cercetătorilor, creșterea atractivității carierei de cercetător și aplicarea unor criterii de performanță în promovarea profesională, atragerea în instituțiile de cercetare sau în proiecte realizate în România a unor cercetători de valoare sau de perspectivă din străinătate sau din rândul diasporei științifice românești, facilitarea accesului la infrastructuri de cercetare performante în țară și în străinătate, în special în UE;

c) **Antrenarea sectorului privat** prin creșterea cheltuielilor private pentru cercetare-dezvoltare la 1,5 din PIB, stimularea mediului privat pentru asimilarea rezultatelor cercetării în producția de bunuri și servicii, dezvoltarea parteneriatelor public-privat în știință și tehnologie și a interfețelor specializate între cerere și oferta, simplificarea accesului firmelor inovative la schemele de cofinanțare în colaborare cu cercetarea din universitari și instituțiile publice;

d) **Creșterea capacității instituționale** prin reducerea fragmentării actuale a sistemului și încurajarea participării la rețele de cercetare pe plan național și internațional, afirmarea instituțiilor de învățământ și cercetare românești ca actori pe piața internațională a cunoașterii și parteneri valabili ai firmelor, profesionalizarea managementului cercetării, evaluarea independență, preferabil internațională, a performanței cercetării cu finanțare publică, consolidarea rolului științei în societate prin promovarea eticii și egalității de șanse precum și a comunicării și dialogului știință-societate;

e) **Extinderea cooperării internaționale** prin participarea la programe și proiecte transfrontaliere și inițierea altora noi, o mai bună prezentă a României în organismele reprezentative la nivel european și internațional, încurajarea participării diasporei științifice românești la proiecte realizate în România și la evaluarea proiectelor, programelor și politicilor publice relevante.

Strategia oferă o viziune integrată a cercetării în sistemul economiei bazate pe cunoaștere, cu interfețele sale multiple cu societatea, mediul financiar, de informare și politic, statuează necesitatea evaluării cercetării în funcție de capacitatea să inovativă și subliniază importanța gestionării și administrării profesioniste a cercetării cu accent pe managementul contractelor, resurselor financiare și drepturilor de proprietate intelectuală.

Pe baza unui cuprinzător exercițiu de previziune (foresight), primul de acest gen în domeniul științei și cercetării în România, Strategia stabilește **domeniile prioritare** ale activităților de cercetare-dezvoltare cu finanțare publică: - tehnologiile societății informaționale; - energia; - mediul; - sănătatea; - agricultura, securitatea și siguranța alimentară; - biotehnologia; - materiale, procese și produse inovative; - spațiu și securitate; cercetări socio-economice și umaniste.

În domeniul **inovării** obiectivul propus este ca, în ciuda decalajelor existente în prezent, ponderea firmelor din România care introduc produse sau servicii inovative să se apropie de media UE spre sfârșitul perioadei de referință. În scopul promovării unor politici coerente de inovare se are în vedere introducerea unui sistem de coordonare transversală la nivel național, crearea unui portal dedicat întreprinderilor, în special IMM-urilor, lansarea unor programe parțial subvenționate de pregătire în domeniul managementului inovării și dezvoltarea unor entități de transfer tehnologic (de la brevet la produs, serviciu sau proces) în cadrul unităților de învățământ și cercetare ca premisa pentru formarea unor clustere științifice și de inovare.

Strategia prevede modalități flexibile de racordare la tendințele în curs de articulare în cadrul UE privind inovarea în servicii, reglementările privind ajutoarele de stat pentru cercetare-dezvoltare, brevetarea la nivel european și protejarea proprietății intelectuale pentru conținutul digital.

Prioritățile strategice și domeniile enumerate indica în mod clar disponibilitatea și capacitatea sectorului de cercetare-dezvoltare-inovare de a contribui la traducerea în practică a preceptelor dezvoltării durabile, favorizând crearea de noi compatibilități și sinergii prin abordări pluridisciplinare complexe.

3.3.3. Industria, Infrastructura de transport, tehnică, edilitară, de comunicații și mediu, agricultura, silvicultura, turismul

În cele ce urmează vom realiza o scurtă analiză cu privire la principalele sectoare economice din Regiunea Vest: agricultura, industria, serviciile.

Agricultura

Agricultura reprezintă a treia ramură economică ca importanță în Regiunea Vest, atât din punct de vedere al populației ocupate, cât și în ceea ce privește contribuția la formarea Produsului Intern Brut al Regiunii Vest.

În ultimii ani, agricultura a fost supusă unor modificări structurale ca urmare a schimbării statutului juridic al terenurilor și extinderii formei de proprietate privată.

Agricultura continuă să rămână un sector cu o pondere destul de ridicată în cadrul VABR, (9,1%), **într-o scădere accentuată**, în ciuda creșterii investițiilor din acest sector și a condițiilor de dezvoltare propice în cel puțin 2 județe ale regiunii (Arad și Timiș). Se preconizează că această scădere se va păstra și în viitor, aliniindu-se astfel sectorul la tendințele din economia Uniunii Europene unde sectorul agricol **contribuie cu doar 2 % la formarea VABR.**

Din anexa 2.c. se observă că din suprafața totală a Regiunii Vest aproximativ 1,9 milioane de ha reprezintă teren agricol. Suprafața agricolă a Regiunii Vest reprezintă un procent de aproximativ 12,83% din suprafața agricolă a României, județul Timiș având cea mai mare suprafață agricolă dintre județele țării.

La nivelul regiunii, cele mai mari suprafețe agricole se află în județele cu relief preponderent de câmpie: Timiș (80,4% din suprafața județului) și Arad (65,9% din suprafața județului). În județele Hunedoara și Caraș-Severin, ponderea suprafețelor agricole este mult mai mică (39,7%, respectiv 46,7%).

Fondul forestier al Regiunii Vest însumează aproximativ 1,1 milioane ha, reprezentând 34,3% din suprafața regiunii. Ponderea suprafețelor ocupate de păduri este însă mult mai mare în județele **Caraș-Severin și Hunedoara** (48,3%, respectiv 51,8% din suprafețele județelor respective).

În ultimii cincisprezece ani, agricultura a fost supusă unor modificări structurale ca urmare a schimbării statutului juridic al terenurilor și extinderii formei de proprietate privată. Condițiile pedoclimaterice favorabile oferă agriculturii multiple șanse de dezvoltare în viitor.

Productivitatea scăzută din agricultură (cifra de afaceri scăzută raportată la numărul de persoane angajate în acest sector) este cauzată de fărâmițarea terenurilor aflate în proprietate privată, irigații necorespunzătoare, unități de producție mici.

Regiunea Vest manifestă avantaje comparative importante față de celelalte regiuni din România. Atât solul, cât și clima din Regiunea Vest favorizează o exploatare agricolă eficientă. Se constată însă un interes ridicat al investitorilor din UE cu privire la terenurile agricole din regiune, care sunt de calitate superioară și nu sunt tratate cu pesticide, aceștia cultivând produse agricole bio și ecologice destinate exportului.

Industria

Industria Regiunii Vest este una diversificată. Ramurile care au pondere mai mare sunt: mașini și echipamente electrice, mijloace pentru transport feroviar de mărfuri și călători, producția de mobilier, textile și încălțăminte, industria alimentară.

Industria județelor Caraș-Severin și Hunedoara a fost afectată după anul 1989 de procesul de restructurare a sectorului minier și siderurgic, însoțit de disponibilizări masive de personal.

Declinul economic al acestor două județe a fost atenuat în ultimii ani de dezvoltarea industriei prelucrătoare, preponderent în sistem lohn, precum și a sectorului construcțiilor și transporturilor. În mod evident, aceste tendințe solicită o schimbare sau cel puțin o adaptare a calificărilor.

Industria județelor Timiș și Arad este caracterizată de o mai mare diversificare industrială, îndeosebi în industria prelucrătoare. După anul 1989 s-a înregistrat declinul industriei alimentare, industriei chimice și industriei grele. În ultimii ani s-a revigorat industria prelucrătoare, cu o proporție încă ridicată a sistemului de producție în lohn, impulsionată de investiții străine semnificative.

Se remarcă creșterea spectaculoasă a sectorului privat, atât prin privatizarea societăților comerciale cu capital de stat, cât și prin înființarea de firme private cu capital autohton sau străin.

În anul 2007, Regiunea de Vest avea 48.460 unități locale active, din care: 19103 în comerț, 9361 în tranzacții imobiliare, 6344 în industrie, 4788 în construcții, 3643 în transport, 2865 în turism.

Potențialul tehnic, precum și forța de muncă calificată în toate ramurile industriei prelucrătoare, fac ca Regiunea de Vest să fie deosebit de atractivă pentru investitorii străini.

Sectorul Serviciilor

Sectorul terțiar concentrează **28,7%** din numărul total de firme din regiune și realizează aproape **14%** din cifra de afaceri totală. **Serviciile au cea mai mare contribuție la formarea Valorii Adăugate Brute a Regiunii Vest (53.8%).** Pentru viitor, se preconizează o creștere continuă a acestui sector, în conformitate cu tendința din Uniunea Europeană.

Ramurile care cunosc cea mai mare dezvoltare în regiune sunt: **transporturile și depozitarea, poșta-telecomunicațiile, serviciile generale și turismul.**

- Cel mai mare număr de firme activează în turism, servicii generale, transporturi și servicii profesionale.
- Cifra de afaceri cea mai ridicată s-a realizat în serviciile de transport, în poștă - telecomunicații și în turism.

Cel mai mare număr de salariați sunt angajați în transporturi, în turism, servicii generale și profesionale.

3.3.4.Dezvoltarea durabilă

În anul 2006 Comisia Europeană a reînnoit **Strategia Europeană de Dezvoltare Durabilă**. Aceasta prevede ca obiective principale protecția mediului, echitate socială și coeziune, prosperitate economică, responsabilitate internațională.

Având în vedere tendințele de înrăutățire ale condițiilor de mediu, provocările economice și sociale din EU, alături de nevoia crescută de competitivitate atât pe piața europeană cât și la nivel internațional, Strategia Europeană de Dezvoltare Durabilă a identificat 7 probleme-cheie. Pentru fiecare din acesta au fost detaliate ținte, obiective operaționale și acțiuni.

Cele **7 probleme-cheie** sunt: schimbările climaterice și energia ne-poluantă, transportul sustenabil, producția și consumul sustenabil, managementul resurselor naturale, sănătatea publică, incluziunea socială și demografia și sărăcia globală. Pentru a putea atinge obiectivele stabilite (detaliate în Strategia Europeană de Dezvoltare Durabilă, disponibilă la <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>) au fost identificate și elaborate 2 politici transversale absolut esențiale:

- politicile pentru **educație și formare** și
- politicile de **cercetare și dezvoltare**.

Pentru a implementa și monitoriza strategia, au fost stabiliți un număr de **10 indicatori statistici** care sunt urmăriți de către Eurostat și detalizați pe site-ul acestuia. Indicatorii sunt:

**Consoțiul Regional Vest
mai 2009**

dezvoltare socio-economică, consum și producție sustenabilă, incluziune socială, schimbări demografice, sănătate, schimbări climatice, transport sustenabil, resurse naturale, parteneriate globale, guvernantă.

Fiecare din acești 10 indicatori statistici este detaliat pe 3 nivele și sub teme, așa cum este prezentat exemplul de mai jos:

Nivelul 1	Nivelul 2	Nivelul 3
Rata de risc de sărăcie, după transferul social, pe gen.	<i>Sub-temă SĂRĂCIA FINANCIARĂ ȘI CONDIȚIILE DE TRAI</i>	
	Rata de risc de sărăcie	Rata de risc de sărăcie, după transferul social, pe grupe de vârstă.
		Rata de risc de sărăcie, după transferul social, pe tip de locuință.
		Diferențele relative privind riscul de sărăcie
		Inechitatea distribuției venitului
	<i>Sub-tema ACCES PE PIAȚA MUNCII</i>	
	Persoane care trăiesc în familii fără persoane angajate, pe grupe de vârstă	Sărăcia la locul de muncă
		Rata șomajului pe termen lung
		Diferențele de plată în funcție de gen
	<i>Sub-tema EDUCAȚIE</i>	
	Abandonul școlar timpuriu	Riscul de sărăcie în funcție de nivelul de educație atins
		Persoane cu un nivel de educație scăzut, pe grupe de vârstă
		Învățare permanentă
		Performanțe de scris-citit la elevi
		Nivelul de abilități computeriale
Nivelul de abilități în lucrul cu internetul		
Indicator contextual	Cheltuiala publică cu educația	

Am prezentat exemplul de mai sus deoarece este relevant pentru PRAI, conținând ca sub-temă educația. Putem extrage câteva date statistice din acești indicatori, la nivel de țară.

De exemplu, învățarea permanentă: în 1997, 0,9% dintre persoanele cu vârsta între 25 și 46 de ani au participat la activități de învățare permanentă. Procentul acestora a crescut în 2007 la 1,3%.

Putem aprecia pozitiv această creștere, dar dacă comparăm, din aceeași statistică, România, cu alte țări, observăm o diferență substanțială. Astfel, în 2007, Slovenia are 14,8%, Cehia 5,7%, Danemarca 29,2%. (sursa: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tsdsc440>)

Considerăm că este important pentru PRAI să ia în considerare acești indicatori de urmărire a dezvoltării durabile stabiliiți în **Strategia Europeană**, mai ales că obiectivele stabilite acolo sunt asumate și de România.

În 1999 România a dezvoltat **Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă**, reactualizată în 2003, 2004 și 2008. Elementul definitiv al Strategiei Naționale este racordarea deplină a României la o nouă filosofie a dezvoltării, proprie Uniunii Europene și larg împărtășite pe plan mondial – cea a dezvoltării durabile. Se pornește de la constatarea că, la sfârșitul primului deceniu al secolului XXI, după o tranziție prelungită și adesea dureroasă la democrația pluralistă și economia de piață, România mai are de recuperat decalaje considerabile față de celelalte state membre ale Uniunii Europene simultan cu însușirea și transpunerea în practică a principiilor și practicilor dezvoltării durabile în contextul globalizării. Cu toate progresele notabile realizate în ultimii ani, este o realitate ca România are încă o economie ineficientă, bazată pe consumul excesiv de resurse, o societate

lipsită de coeziunea necesară înfăptuirii unei viziuni împărtășite și un capital natural minat de riscurile unor deteriorări ireversibile.

În strategia românească, la fel ca și în cea europeană, **educație și formarea** reprezintă teme sectoriale esențiale. Astfel se urmărește în acest fel calificarea și recalificarea, potrivit noilor exigente ale pieței naționale a muncii și cerințelor de competitivitate în Piața Unică a UE a unui echivalent de 18% din totalul populației ocupate în 2006. (sursa: <http://strategia.ncsd.ro>)

Ținând seama de rezultatele nesatisfăcătoare obținute în perioada 2000-2006, se pornește de la constatarea ca unele ținte stabilite prin Strategia de la Lisabona (o rata medie de 70% de ocupare a populației în vârstă de 15-64 ani; reducerea ratei de părăsire timpurie a școlii sub 10%; sporirea la 85% a populației în vârstă de 15-64 ani care a absolvit cel puțin învățământul secundar superior) nu vor putea fi atinse, în cazul României, până în anul 2010, necesitând o reșalonare sau măsuri realiste, adaptate la condițiile specifice existente.

Va fi nevoie de eforturi susținute chiar și pentru atingerea țintei asumate în cadrul Obiectivelor Mileniului astfel că, până în 2012, copiii din mediul rural să finalizeze ciclul complet de învățământ primar și gimnazial în proporție de cel puțin 95%.

În aceste condiții, accentul principal al ansamblului de politici și acțiuni avute în vedere până în anul 2013 se va pune pe menținerea și accelerarea tendințelor deja conturate pentru recuperarea decalajelor față de nivelul actual de performanță al celorlalte state membre ale UE. (sursa: <http://strategia.ncsd.ro>)

3.4. Principalele concluzii ale analizei mediului economic regional. Implicații ÎPT

În ceea ce privește contribuția **principalelor sectoare** la formarea PIB-ului național, la nivelul anului 2006, se observă următoarele caracteristici:

- **serviciile** au înregistrat cea mai înaltă contribuție la formarea PIB, iar cel mai mare aport l-au avut activități precum: tranzacții imobiliare; închirieri și activități de servicii prestate, în principal întreprinderilor; transport, depozitare și comunicații; comerț, hoteluri și restaurante;
- pe locul secund, s-a situat **industria**;
- **construcțiile**, sunt un sector care cunoaște o puternică dezvoltare.
- **agricultura, vânătoarea, silvicultura și piscicultura**, scade ca și importanță în formarea valorii adăugate brute regionale.

În ceea ce privește rolul jucat de sectorul privat la realizarea PIB, se poate observa că acest sector își continuă tendința crescătoare din ultima perioadă și beneficiază din plin de evoluția pozitivă a fluxurilor investiționale.

Regiunea Vest este a doua regiune din România, după București-Ilfov, **în anul 2006**, la nivelul PIB regional, cu o valoare de 44,7% din media Uniunii Europene.

Din analiza datelor rezultă la nivel național o creștere constantă în termeni reali a produsului intern brut regional (PIB) de cel puțin 5% pentru perioada imediat următoare, concomitent cu modificarea contribuției sectoarelor economice la formarea *produsului intern brut*, astfel:

- **diminuarea** ponderii valorii adăugate brute în PIB obținute în agricultură și în industrie;
- **creșterea** valorii adăugate realizate **în construcții, în servicii, și a ponderii impozitelor și taxelor în PIB.**

Regiunea Vest furnizează peste 10% din produsul intern brut pe total economie. Contribuția sectoarelor economice pentru formarea PIB-ului regional arată astfel:

Serviciile au o pondere importantă, furnizând circa 53.8% din PIB-ul regiunii. Pe tipuri de servicii sunt de remarcat ramurile următoare:

- „comerț, hoteluri și restaurante”;
- „transporturi, depozitare comunicații” (ambele contribuie cu circa 10% la PIB-ul regiunii);
- „tranzacțiile imobiliare, servicii prestate întreprinderilor” cu circa 14% din PIB (una din cele mai ridicate în comparație cu celelalte regiuni).

Consortiul Regional Vest mai 2009

Industria cu o pondere de aproximativ 30% în PIB-ul regiunii, ușor peste media națională, și este reprezentată de următoarele ramuri cu pondere mai mare:

- industria alimentară;
- mașini și echipamente electrice;
- mijloace pentru transportul feroviar de mărfuri și călători;
- producția de mobilier, confecții, tricotaje și încălțăminte;
- industria extractivă, siderurgică, metalurgică.

Construcțiile au o pondere în produsul intern brut regional 7,5%.

În structură, **agricultura** regiunii participă cu circa 9.1% la realizarea produsului intern brut regional.

Disparități intra-regionale:

- două județe au valori ale PIB/locuitor peste media națională (Timiș și Arad), iar celelalte două județe (Hunedoara și Caraș-Severin) au valori sub media națională;
- în anul 2006 județul Timiș contribuia cu aproximativ 46% la formarea PIB-ului Regiunii Vest în timp ce județul Caraș-Severin realizează doar 12%.

Fenomenul de îmbătrânire demografică evident la nivelul tuturor județelor din Regiunea Vest, **crează necesitatea creșterii competitivității economice** astfel încât să fie asigurate sursele necesare serviciilor medicale și sociale pentru vârstnici.

Sporirea competențelor tehnice și informaționale ale forței de muncă este o condiție pentru creșterea competitivității economice.

Astfel, sistemul ÎPT și ÎS trebuie condus către **creșterea ofertei de calificări înalte și stimularea elevilor de a dobândi un nivel de pregătire profesională cât mai ridicat.** (sursă: INCSMPS 2005). Următoarele grupe ocupaționale vor avea nevoie de noi competențe tehnologice complexe și informaționale: **tehnicieni în științele vieții, ocrotirea sănătății și asimilați, meseriași și muncitori calificați în construcții și asimilați, mecanici, montatori și reparatori de mașini și utilaje, montatori și reparatori de aparate și echipamente electronice și electrotehnice, operatori la mașini, utilaje și asamblori de mașini, echipamente și alte produse, muncitori calificați în reglarea și întreținerea mașinilor și instalațiilor, lucrători calificați în servicii personale și de protecție, conducători de vehicule și operatori la instalații mobile.** (sursă: INCSMPS 2005)

Rezultatele anchetei de teren efectuată în cadrul contractului indică, **pe termen scurt**, o cerere în creștere pe ansamblul tuturor regiunilor, pe domeniile ocupaționale acestea fiind concentrate în special în: **comerț, construcții și lucrări publice, mecanic, textile-pielărie și industrie alimentară.** (sursă: INCSMPS 2005)

Schimbările structurale previzibile în economia regională vor muta accentul pe **dezvoltarea serviciilor, construcțiilor și unor ramuri din industria prelucrătoare ca industria alimentară, industria materialelor de construcții, industria lemnului.** Rezultatele proiecției cererii de forță de muncă indică necesitatea **stopării ofertei de absolvenți din domeniile agricole**, deoarece pentru acest sector există o supraofertă majoră. (sursă: INCSMPS 2005)

Pe termen mediu, deoarece se estimează că producția în lohn va scădea, deși pare că are un potențial competitiv relativ ridicat prin costurile de personal reduse, cererea de forță de muncă **pentru industria textilă se va reduce substanțial.** (sursă: INCSMPS 2005)

Integrarea piețelor va genera necesitatea ca firmele să se adapteze concurenței tot mai puternice, fiind favorizați cei care au un nivel de pregătire ridicat, cu o paletă mai largă de competențe, dar și cu o mobilitate profesională mare. Pe cale de consecință, **absolvenții de învățământ preuniversitar ce vor intra în următorii ani pe piața muncii va trebui să aibă o pregătire mai largă pentru a putea avea o mobilitate profesională ridicată și pe de altă parte va trebui să fie înzestrată cu competențe superioare pentru a fi competitivă.** (sursă: INCSMPS 2005)

Cap. 4 PIAȚA MUNCII

4.1 Situația actuală – indicatori statistici ai pieței muncii pentru perioada 2002-2007

Piața muncii din România a suferit transformări majore în contextul procesului de restructurare economică manifestată prin reducerea populației active și a populației ocupate, menținerea șomajului la valori relativ constante (cu excepția perioadelor de recesiune economică), dar și creșterea șomajului de lungă durată.

Piața muncii reflectă în mare tendințele de la nivel național. Dezechilibrele provocate de procesul de restructurare a economiei românești, au dat și în județele regiunii o nouă dimensiune problemei adaptării forței de muncă la cerințele pieței.

Pentru analiza principalilor indicatori, care se referă la piața muncii, se utilizează două serii de date statistice: Balanța Forței de Muncă (BFM) și Ancheta Forței de Muncă în Gospodăria (AMIGO). BFM permite comparabilitatea teritorială, pe nivelele de agregare național, regional și județean, iar AMIGO permite comparabilitatea la nivel național între regiunile de dezvoltare și comparabilitatea cu statistica europeană (EUROSTAT).

4.1.1 Participarea la forța de muncă

Economia de piață și-a pus amprenta asupra caracteristicilor pieței muncii, determinând modificări semnificative de volum și structură ale principalilor indicatori ai forței de muncă.

4.1.1.1 Populația activă (anexa 3a)

În anul 2007, în Regiunea Vest, populația activă (15 ani și peste) era de 884 mii persoane, din care 835 mii de persoane ocupate și 49 mii șomeri BIM.

Din punct de vedere al evoluției, în perioada 2002-2006, tendința de ușoară creștere a populației active s-a manifestat de ex. în județul Arad din Regiunea Vest.

Pe medii rezidențiale, populația activă din mediul urban a crescut, pe când populația din mediul rural a avut o tendință constantă de scădere.

4.1.1.2 Populația ocupată (anexa 3a)

Populația ocupată (15 ani și peste) a fost în anul 2007 de 835 mii persoane, în creștere cu 20 mii persoane față de anul 2006, și cu 42 mii persoane față de anul 2004, (793 cel mai scăzut) după cum reiese din Anexa 3.a. În ceea ce privește diferențele dintre genuri legate de populația ocupată, același tabel ne evidențiază o diferență mare între bărbații ocupați (460 mii persoane) și femeile ocupate (374 mii persoane). Numărul persoanelor ocupate de gen masculin înregistrează o ușoară creștere cu 5 mii persoane față de anul 2006 și cu 27 mii persoane față de anul 2004 (433 mii persoane cel mai mic nr.). În cazul populației ocupate de gen feminin în anul 2007 se constată o creștere cu 14 mii persoane față de 2006 (360 mii persoane). Ponderea cea mai mare a populației ocupate se regăsește în mediul urban (536 mii persoane).

4.1.1.3 Rata de activitate (anexa 3a)

În anul 2007 **rata de activitate** cea mai mică o regăsim la tinerii 15-24 ani 30,1%, care a crescut cu 1,8 puncte procentuale față de anul 2006.

Cea mai mare rată au avut-o persoanele din grupa de vârstă 25-54 ani 81,2% care a crescut cu 3 puncte procentuale față de 2002, ponderile cele mai ridicate le regăsim după cum rezultă din anexa 3a la persoanele de sex masculin înregistrând 90,4%, femeile 72,3%, urban 83,3%, rural 76,9%.

Rata de ocupare pentru grupa de vârstă 15-24 ani în 2007 a fost 24,9% în creștere cu 0,9 puncte procentuale față de 2006, în 2002 a fost 29,9% cea mai mare din Regiunea Vest, iar în 2006 a fost cea mai mică 24,0% având în vedere perioada analizată după cum se poate observa în anexa 3a. Pentru această grupă s-au înregistrat discrepanțe semnificative între cele 2 medii de rezidență: în mediul rural 33,2% față de numai 20,2% în mediul urban. Această diferență apare din faptul că mediul rural tinerii nu își continuă studiile, intrând astfel pe piața muncii. Rata de ocupare cea mai ridicată s-a înregistrat pentru bărbații din grupa de vârstă 25-54 ani și a fost în anul 2007 (77,3%) și în mediul urban 66,4%, rată aflată în creștere față de anul 2002 când a fost 72,3%. Rata cea mai

ridicată în anul 2007 se regăsește la femeile din grupa de vârstă 25-54 ani 50,3% cu 17,4% mai scăzută față de anul 2006, iar pentru perioada 2002-2005 a păstrat valori apropiate..

4.1.1.4 Rata de ocupare (anexa 3a)

Rata de ocupare, la nivel regional, a persoanelor din grupa de vârstă 15-64 ani în anul 2007 a fost de 59,6%, cu 0,9 puncte procentuale mai ridicată față de anul 2006. În ce privește diferențierea pe criterii de gen, pentru grupa de vârstă 15-64 ani, valori mai ridicate s-au înregistrat în cazul persoanelor de gen masculin (66,9%) mai mare cu 14,4 puncte procentuale față de persoanele de gen feminin (52,5%). Diferențe între genuri sunt prezentate de-a lungul perioadei, fiind mai accentuate în anul 2007. În anul 2007, rata de ocupare pentru grupa de vârstă 15-64 ani în mediul rural a avut valori apropiate (59,8%) față de cea din mediul urban (59,5%), rata de ocupare din mediul urban crescând cu 0,9 puncte procentuale față de anul 2006, după cum se observă în anexa 3a tabelul 3 și graficul de mai jos.

Rata de ocupare la tinerii din grupa de vârstă 15-24 ani: în anul 2007 s-a înregistrat o ușoară creștere (0,9%) față de anul 2006, valoarea acesteia fiind de 24,9%. În cazul populației ocupate masculine s-a înregistrat o pondere de 27,1 %, mai mare față ponderea populației ocupate feminine (22,5%) și mai scăzută față de ponderea populației ocupate masculine din anul 2006 (mai mică cu 1,2%), iar ponderea pentru femei în 2007 (22,5%) a crescut cu 3% puncte procentuale față de anul 2006, după cum rezultă din tabelul 4 Anexa 3

Rata de ocupare la tinerii de 15-24 ani a avut valoare foarte ridicată în mediul rural 33,2% față de mediul urban 20,2%, în mediul rural a scăzut cu 0,2 puncte procentuale față de anul 2006 pe când în mediul urban a crescut cu 1,4% comparativ cu anul 2006. Aceste date, ne spun că tinerii din mediul rural renunță la a-și continua studiile în favoarea intrării pe piața muncii.

4.1.2 Șomajul (BIM) de lungă durată (anexa 3a)

Rata șomajului (BIM) la grupa de vârstă 15 ani și peste a înregistrat la nivelul României o valoare de 6,4%, mai scăzută decât cea din UE-27, unde această rată are valoarea de 7,0 %. În România, la grupa de vârstă 15 ani și peste, rata șomajului în cazul populației feminine (5,4%) a înregistrat o valoare mai mică cu 1,8 puncte procentuale față de rata șomajului în cazul populației masculine (7,2%). Rata șomajului (BIM) pentru grupa de vârstă 15-24 ani a fost mai mică cu 4,6 puncte procentuale în UE-27 (15,5%) față de România (20,1%), unde pe gen ecartul dintre cele două rate a fost de 2,4 puncte procentuale (21,1% pentru bărbați și 18,7% pentru femei). Din distribuția șomerilor BIM pe grupe de vârstă se constată că persoanele 25-34 ani dețineau cea mai mare pondere, respectiv masculin 6,6%, urban 4,4% pondere identica cu cea de la grupa de vârstă 35-44, grupa 15-24 a avut pondere mare la feminin 4,2 și cea mai mare in mediul rural 7,5 % cum se poate observa din anexa 3.a.

Într-o analiză a datelor de mai sus, trebuie să avem neapărat în vedere faptul că, există un număr mare de șomeri neînregistrați.

Numărul și structura șomerilor BIM, pe nivel de educație -- Regiunea Vest

Analizând perioada 2002-2007 din repartizarea după nivelul de instruire absolvit se observă că ponderile cele mai mari în totalul șomerilor BIM le dețineau șomerii cu nivel mediu de educație diferența înregistrată în fiecare an a fost mică (58,5 % cel mai puțin în 2003, 62,2% -2004, 67,1% cea mai mare pondere în 2005, iar în 2007 a fost 64,0 % cu 2,5% mai scăzut decât în 2006. La șomerii cu nivel scăzut de educație ponderea înregistrată în 2007 a fost 31,1% mai ridicată cu 4% față de anul 2006. Și în această situație ponderile înregistrate au fluctuat între 27,1% cea mai mică în 2006 la 38,5 % cea mai mare înregistrată în 2003.

Analizând cele 2 nivele de educație se poate observa ca la șomerii BIM cu nivel de educație mediu au fost ponderile cele mai mari înregistrate. Am comparat doar cele 2 nivele deoarece pentru șomerii cu nivel de educație superior ponderea nu a putut fi calculata deoarece datele obținute pentru numărul persoanelor pentru acest nivel sunt nefiabile datorită numărului redus de cazuri observate.

4.1.3 Șomajul tinerilor (BIM) (anexa 3a)

Rata șomajului BIM la grupa de vârstă 15-24 ani a fost în anul 2007 în creștere cu 2 puncte procentuale față de anul 2006 (17,3 % în anul 2006 față de 15,3% în anul 2006). După cum

putem observa în *anexa 3a tabelul 4* după structură pe sexe, valori mai ridicate ale ratei șomajului la această grupă de vârstă s-au înregistrat în cazul populației masculine (18,5%) în comparație cu rata șomajului în cazul populației feminine (15,8%). Raportându-ne la mediile de rezidență, se poate observa faptul că rata șomajului în mediul rural este mai ridicată decât cea înregistrată în mediul urban (18,5% - rural față de 16,3% - urban). În anul 2007, rata șomajului în cazul populației feminine din grupa de vârstă 15-24 ani a crescut cu 2,6% comparativ cu rata înregistrată cu anul 2006, iar rata șomajului în cazul populației masculine a cunoscut o creștere cu 1,8 puncte procentuale față de anul 2006 (18,5% în anul 2007 față de 16,7%). O creștere semnificativă în 2007 o reprezintă rata șomajului în mediul rural 18,5% în creștere cu 3,6% față de anul 2006 (14,9%).

În anul 2007, rata șomajului BIM pentru grupa de vârstă 15-24 ani este destul de ridicată, de aceea identificarea unor soluții va rămâne o prioritate în acest document.

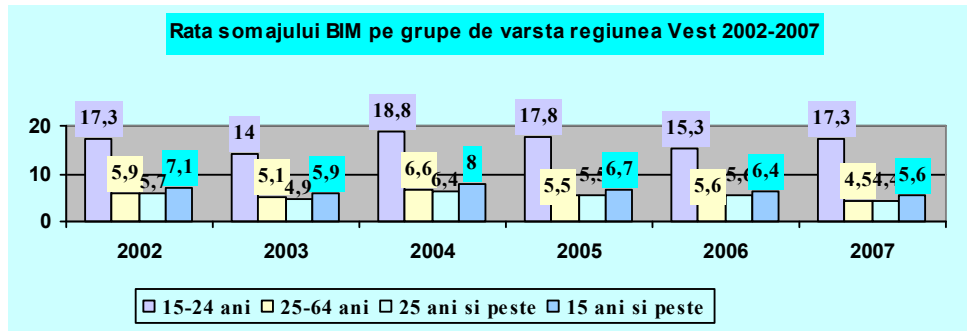

Figura 14.

Ponderea șomerilor tineri (15-24 ani) din totalul șomerilor BIM era de 29,8% în anul 2007, mai crescut cu 7,5% comparativ cu ponderea înregistrată în anul 2006, după cum rezultă din *anexa 3a tabelul 5*. Nivelul acestui indicator a fost mai mare pentru persoanele de sex feminin (30,9% față de 29,1% în cazul persoanelor de sex masculin) și pentru cele din mediul rural 38,2% față de 24,1% în mediul urban.

Este de remarcat faptul că rata șomajului pentru regiune BIM scade în timp ce rata aferentă grupei de vârstă 15-24 de ani prezintă o creștere îngrijorătoare în anul 2007.

4.1.4 Rata șomajului (BIM) și rata de ocupare după nivelul de educație (*anexa 3a*)

Șomajul a afectat în mai mare măsură absolvenții de învățământ cu nivel de educație scăzut pentru care rata a fost de 8,6% nivel dublu comparativ cu cel înregistrat de șomerii cu studii superioare 2,1% cum se observă în *anexa 3a*. Cea mai ridicată **rată a șomajului** s-a înregistrat pentru șomerii cu nivel scăzut de educație din mediul urban 12,6%, iar cea mai mică pentru șomerii de sex masculin cu nivel de educație superior 1,8%.

Rata de ocupare după nivel de educație

După cum se prezintă în *anexa 3a* în anul 2007 erau ocupate 66,9% dintre persoanele cu nivel mediu de educație în cazul acestora constatându-se diferențe atât pe sexe 12,6 puncte procentuale în favoarea persoanelor de sex masculin) cât și între mediile de rezidență (cu 6 puncte procentuale mai mult pentru persoanele din mediul rural față de cele din mediul urban). În ce privește persoanele cu nivel scăzut de educație, doar 35,8% dintre acestea erau ocupate. Cea mai mare discrepanță (22,4 puncte procentuale) s-a înregistrat pe mediile de rezidență : în mediul urban rata de ocupare era de 23,9% față de 46,3% în mediul rural).

4.1.5 Structura populației ocupate pe niveluri de instruire, la nivel regional (*anexa 3a*)

Persoanele cu **nivel mediu** de educație dețin în anul 2007 cea mai mare pondere în totalul populației ocupate 66,7%, pondere mare regăsim la persoanele de sex masculin 70,2% respectiv la persoanele din mediul urban 71,8%. Urmează populația cu **nivel scăzut de educație** 19,7% pondere ridicată având femeile 23% și persoanele care locuiau în mediul rural 39,5%. Din nefericire ponderea

cea mai mică o dețin persoanele cu *studii superioare* 13,6% dintre acestea pondere mai ridicată regăsim în cazul femeilor 14,5% și persoanelor care locuiau în mediul urban 19,6% cum se poate observa în *anexa 3a* și structura populației ocupate pe niveluri de instruire, detaliat pe sexe și medii de rezidență Regiunea Vest 2007

Astfel din totalul populației ocupate 19,7% are un nivel de pregătire scăzut (*primar sau fără școală absolvită*), *aceste persoane având posibilități foarte reduse* de a ocupa un loc de munca. **Posibilitatea de a ocupa un loc de muncă este de 3 ori mai mare pentru persoanele care dețin un nivel de instruire mediu față de persoanele care nu au nici o calificare**

În cadrul celor care au calificare, ponderea celor cu studii superioare este relativ mică fiind necesară creșterea nivelului de educație.

Dintre persoanele ocupate care fac parte din grupa de vârstă 15-24 ani ponderea cea mai mare o au cele cu nivel de pregătire *primar sau fără școală absolvită* 15,5% din aceasta grupa de vârstă ponderea 9,9% o dețin femeile cu nivel de pregătire *gimnazial*; cele din grupa de vârstă 25-34 ani au ponderea cea mai reprezentativă, dintre acestea 40,2% având nivel de instruire superior; *pentru persoanele din* grupa de vârstă 35-44 ani, cea mai mare pondere o au persoanele cu nivel de pregătire *liceal* - 36,5% din care femei 37,7%; la grupa de vârstă 45-54 ani pondere mai mare o regăsim la cele cu pregătire *profesională și de ucenici* respectiv 30,1% din care femei 33,0%; la grupa de vârstă 55-64 ani pondere mare o regăsim la persoanele cu nivel de instruire *primar sau fără școală absolvită* 26,0% din care femei 31,6 după cum se poate observa în *anexa 3a*

4.1.6 Principali indicatori din Balanța Forței de Muncă (BFM) (anexa 3c)

Referitor la resursele de muncă jud. Timiș are numărul cel mai mare de persoane din regiune 449 mii persoane, urmat de jud. Hunedoara cu 307,7 mii persoane iar cel mai scăzut număr se regăsește în jud. Caraș-Severin 204,6 mii persoane după cum se poate observa în *anexa 3c tabelul 1*. Județul Timiș a avut cel mai mare număr 335,5 mii persoane ocupate, urmat de județul Arad cu 201,1 mii. Numărul cel mai reprezentativ al șomerilor înregistrați l-a avut județul Hunedoara 10,1 mii, iar cel mai redus număr l-am regăsit la județul Timiș 5,5 mii persoane. Populația în pregătire profesională și alte categorii de populație în vârstă de muncă a fost în județul Timiș 108,0 mii urmat de Hunedoara cu 98,1 mii.

Rata de ocupare a resurselor de muncă a atins valori ridicate în jud. Timiș 75%, urmat de jud. Arad 72,3 % iar cea mai redusă s-a înregistrat în jud. Caraș-Severin 59,9%.

Rata șomajului înregistrat pe Regiunea Vest a fost cu 1% mai scăzută decât cea pe România 4,7%, județul Timiș avea cea mai mică rată a șomajului 1,6 % iar rate mari s-au înregistrat în Caraș-Severin 6,8% urmat de Hunedoara 4,8%.

Evoluția resurselor de muncă la sfârșitul anului

Analizând evoluția resurselor de muncă în perioada 2002-2007 se poate observa în *anexa 3c tabel 2* o creștere continuă a numărului de persoane de la 1203,4 mii în anul 2002 la 1252,8 mii în 2007. Aceași evoluție crescândă se poate observa și la România 13342,6 mii în 2002 la 13787,2 mii persoane în 2007.

Populația ocupată civilă în anul 2007 a fost 837,6 mii persoane cu 22,2 mii mai mult față de anul 2002. Numărul șomerilor înregistrați în Regiunea Vest a scăzut de la 57,4 mii în anul 2002 la 32,4 mii în 2007. Populația în pregătire profesională în vârstă de muncă s-a aflat într-o creștere continuă (330,7-2002, 348,2 – 2003, 376,9 -2006, 382,8-2007).

Rata de activitate în Regiunea Vest a scăzut continuu 72,5 % în 2002 până la 69,9 % în 2006 în scădere cu 0,5% în 2007 (69,4%) iar la nivel de România a scăzut față de anul 2006 cu 0,4 p.p (64,3% -2007). *Rata de ocupare* în regiune în anul 2007 a fost 66,9% cu 0,2 p.p. mai puțin decât în 2006, iar rata șomajului a fost în anul 2007- 3,7% în scădere cu 0,3 % față de anul 2006. Analizând evoluția din anii precedenți se observă o scădere continuă, excepție făcând anul 2003 când a avut ponderea cea mai mare 7,0%.

Populația activă și populația ocupată civilă

Numărul persoanelor ocupate, atât la nivel de România se pot observa ușoare fluctuații în perioada 2002-2007 cât și la regiunea Vest unde în anul 2007 numărul persoanelor ocupate era 837,6 mii de la 815,4 mii în 2002. Pentru jud. Timiș se înregistrează o creștere de la 301,8 în anul 2002 la

**Consortiul Regional Vest
mai 2009**

335,5 mii în 2007, jud. Caraș-Severin are numărul cel mai scăzut de persoane ocupate 122,6 mii, mai mult cu 4,4 mii persoane față de anul 2006, în timp ce celelalte județe înregistrează un număr apropiat de persoane Arad (201,1 mii) și Hunedoara (199,5 mii).

Rata de activitate și rata de ocupare a resurselor de muncă la sfârșitul anului

În anul 2007 în România rata de ocupare a fost 63,3% a crescut cu 1,9 p.p., iar în Regiunea Vest a fost 69,3% a crescut cu 2,2 p.p. față de anul 2006. Județul Arad a avut o creștere a ratei de ocupare de la 69,1% în anul 2005 când a fost cel mai mică la 72,3 % în 2007, iar cea mai ridicată valoare din regiune a înregistrat-o jud. Timiș 75% cu 5,7% peste valoarea înregistrată în Regiunea Vest și cu 11,7% p.p. peste valoarea înregistrată în România.

4.1.7 Șomajul înregistrat (anexa 3c)

În Regiunea Vest numărul șomerilor înregistrați a scăzut de la aproximativ 57,3 mii în anul 2002 la 29,4 mii în anul 2007, și a crescut cu 4,5 mii în 2008 (33,9 mii). Cea mai semnificativă scădere a numărului de șomerii s-a realizat în județul Hunedoara, de la aproximativ 21,3 mii în 2002 la 10,1 mii șomeri în 2007, în anul 2008 a crescut cu 3,7 mii persoane fiind cel mai mare număr din regiune (13,8 mii). Județul Arad a înregistrat în 2008 un număr de 6,6 mii șomeri în creștere cu 1,7 mii față de anul 2007, iar în jud. Caraș-Severin numărul a fost 7,9 mii în scădere cu 1 mie.

După cum se poate observa în anexa 3c tabelul 5, cel mai redus număr al șomerilor înregistrați l-a avut jud. Timiș 5,6 mii cu 6,7 mii mai scăzut față de anul 2002. Șomajul în rândul populației feminine a Regiunii Vest, acesta a urmat o linie descendentă de la 27,6 mii femei șomere în anul 2002 la 14,7 mii femei șomere în anul 2007, în anul 2008 s-au înregistrat 17,1 mii o creștere de 2,4 mii față de 2007.

Evoluția ratei șomajului în Regiunea Vest s-a menținut constant sub rata națională. Rata șomajului în Regiunea Vest s-a diminuat de la 6,6 % în anul 2002 la 3,3 % în anul 2007 și a crescut în 2008 cu 1% (4,3%). În anul 2008 după ce se observă în anexa 3c tabelul 6 cea mai ridicată rată a șomajului din regiune a înregistrat-o jud. Hunedoara 6,6% cu 2,3 puncte procentuale mai mult decât cea pe regiune, și cu 1,9 p.p. față de anul 2007. Rata șomajului în județul Timiș (1,6 %) și este net inferioară celei din Arad 3,09%, Caraș Severin (6,3%) și Hunedoara (6,6%).

Rata șomajului în rândul femeilor este mai mare în jud. Caraș 5,9 % și Hunedoara 5,3 % ambele mai ridicate decât rata pe regiune 3,5%.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007 *)	2008
Reg. Vest	6,6	7,0	5,8	5,1	4,1	3,3	4,3
Jud. Arad	5,0	4,7	3,6	3,6	3,3	1,8	3,1
Jud. Caras Severin	9,8	9,8	9,0	7,9	6,4	6,9	6,3
Jud. Hunedoara	9,8	12,5	10,8	9,4	6,7	4,7	6,6
Jud. Timis	3,9	3,5	2,6	2,3	2,0	1,7	1,6

Figura 14 – Evoluția ratei șomajului înregistrat, Regiunea Vest

4.1.8 Structura șomajului înregistrat pe grupe de vârstă. Șomajul tinerilor.

În ceea ce privește structura șomerilor înregistrați pe grupe de vârstă în 2008 pe Regiunea Vest, în grupa de vârstă 30-39 ani se aflau cel mai mare număr de șomeri 4770 din care 2432 femei, județul Hunedoara a avut cel mai mare număr 3612 iar femei 2098. In regiune un număr mic al șomerilor se află în grupa de vârstă 25-29 (1621), un număr mare a fost în județul Hunedoara 1296 din care 668 femei, iar cel mai scăzut în Arad 455 persoane din care 216 femei. Pentru grupa de vârstă sub 25 de ani județele Arad și Hunedoara au avut un număr apropiat de persoane (852 și 865). Pentru grupa de vârstă 40-49 ani în regiune s-a înregistrat cel mai mare număr 5056 din care 2598 femei, jud. Hunedoara are cel mai reprezentativ număr 3650 urmat de jud. Caraș –Severin cu 2015 șomeri așa cum reiese din anexa 3e tabelul 1 și graficul de mai jos. La grupa de vârstă 50-55 jud. Arad are cel mai mare număr de șomeri înregistrați 1177 din care femei 629, urmat de jud. Hunedoara 1170 din care femei 920. Jud. Hunedoara a avut cel mai mare număr de șomeri înregistrați la grupele de vârstă 30-39 (3612) și 40-49 (3650).

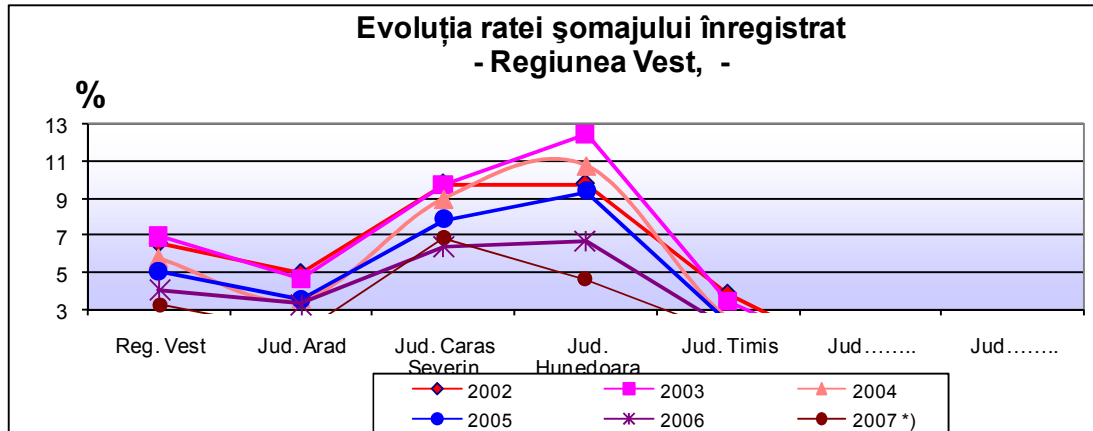

Figura 15. Structura șomajului înregistrat pe grupe de vârstă. Șomajul tinerilor (anexa 3b)

Cea mai mică pondere a șomerilor între 15-24 ani se afla în județul Arad circa 13,0% din care femei 13,3%, urmat de jud. Timiș 15,5 din care femei 15,6% în schimb cea mai mare pondere se afla în județul Caraș-Severin 19,9% din care femei 20,2%.

În perioada 2004-2008, după cum se observă în anexa 3e tabelul 2 șomajul înregistrat în Regiunea Vest a scăzut de la aproximativ 36417 persoane în anul 2004 la aproximativ 29470 persoane în anul 2008. Cea mai semnificativă scădere a numărului de șomeri s-a realizat în județul Arad, de la aproximativ 8781 șomeri în 2004 la 4929 șomeri în 2007, în anul 2008 a crescut la 6549. În județul Hunedoara numărul de șomeri a crescut de la 7682 în 2004 la 13826 în 2008.

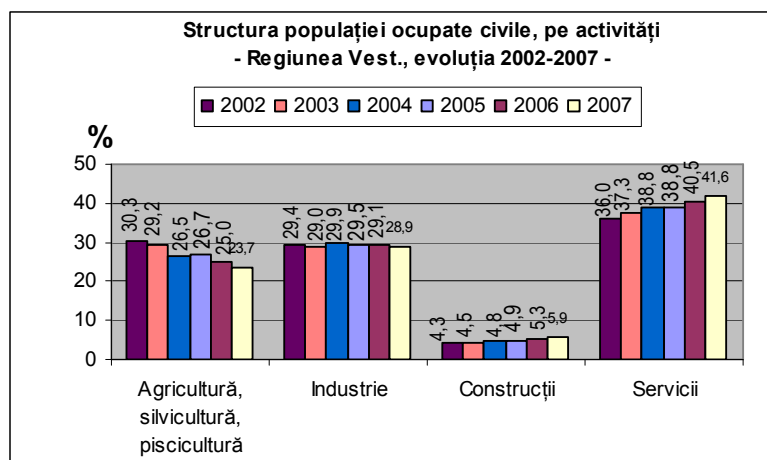
Analizând evoluția șomerilor tineri sub 25 ani din totalul șomerilor în perioada 2004-2007 s-a constatat o scădere continuă, în anul 2008 la toate județele din regiune a survenit o creștere semnificativă față de anul 2007. În regiune cel mai mare număr a fost în anul 2004 (8609) persoane, cu 2913 mai puține persoane în anul 2008 (5696) persoane.

Județul Hunedoara a avut cel mai mare nr. 2446 persoane urmat de jud. Caraș-Severin 1533 persoane, județele Arad și Caraș-Severin au înregistrat un număr apropiat (852, respectiv 865).

4.1.9 Structura populației ocupate civile pe principalele activități ale economiei (anexa 3d)

Structura populației ocupate pe domenii de activitate în Regiunea Vest și evoluția sa în perioada 2002 – 2006 este prezentată în anexa 3d și în Figura 16

Figura 16 – Structura populației ocupate civile, pe activități – Regiunea Vest

Analizând evoluția populației ocupate în regiunea Vest în perioada 2002 – 2007 se pot evidenția următoarele:

În agricultură, ponderea populației ocupate a cunoscut un regres aproape continuu; dacă în anul 2002 ponderea populației ocupate în acest sector de activitate reprezenta 30,3% din totalul populației ocupate, în anul 2007 această pondere a ajuns la valoarea de 23,7%.

În perioada analizată se constată doar o singură excepție, anul 2005, perioadă în care ponderea populației ocupate din acest sector de activitate a crescut față de nivelul anului precedent cu 2,8%, în anul 2008 s-a înregistrat o scădere de -1,8% față de 2006. Regresul populației ocupate în acest sector de activitate nu este caracteristic doar regiunii Vest, acest regres fiind înregistrat și la nivel național. Astfel dacă în anul 2002 ponderea populației ocupate din agricultură reprezenta 36,2% din totalul populației ocupate la nivel național, în anul 2007 această pondere a scăzut până la valoarea de 29,1% cum se observa în *anexa 3d tabelul 5* și graficul de mai jos.

Cu toate acestea, din datele statistice se poate remarca faptul că la nivelul anului 2007, 23,7% din totalul populației ocupate din Regiunea Vest își desfășura activitatea în acest domeniu. Raportându-ne la județele din Regiunea Vest, județul cu cea mai mare pondere a populației în acest sector de activitate este județul Caraș – Severin (34,2%) cu 10,5 % puncte procentuale peste Regiunea Vest și cu 5,1 puncte procentuale peste România, iar cea mai scăzută pondere o înregistrează județul Hunedoara (21,2%).

În industrie, ponderea populației ocupate nu a înregistrat evoluții deosebite nici în sens pozitiv nici în sens negativ, diferențele de la an la an în perioada 2002 – 2006 fiind inferioare valorii de 1%, în anul 2008 a înregistrat o creștere de 2,5% față de anul precedent. În întreaga perioadă evaluată, ponderea populației ocupate care își desfășura activitatea în acest sector de activitate a oscilat de la 29% (valoarea cea mai mică înregistrată în anul 2003) la 29,9% (valoarea cea mai mare înregistrată în anul 2004) cum se observa *anexa 3d tabelul 2*. În anul 2007, ponderea populației ocupate în *industrie* reprezenta 28,9% din totalul populație ocupate la nivelul Regiunii Vest. Dintre județele ce constituie Regiunea Vest, în județul Arad se înregistrează cea mai ridicată pondere – 32,5%, cu 3,6 puncte procentuale peste Regiunea Vest, urmat de jud. Hunedoara cu 31,1 % cu 2,2 p.p. peste Regiunea Vest în timp ce județul Caraș – Severin deține cea mai mică pondere în acest sector – 22,3% cum rezultă din *anexa 3d tabelul 6*. În Regiunea Vest industria prelucrătoare a avut în 2007 cea mai reprezentativă pondere 25,4% cu 4,8 p.p. peste România, jud. Arad înregistrând cea mai ridicată pondere a populației ocupate în acest domeniu 30,5%, urmat de jud. Timiș cu 26,0%.

Este de evidențiat faptul că din totalul populației care își desfășoară activitatea în acest domeniu, peste 80% își desfășoară activitatea în industria prelucrătoare, cea mai mică pondere fiind înregistrată în domeniul energiei electrice, energiei termică, gaze, apă. Industria este cea mai stabilă din punct de vedere al locului de muncă.

Spre deosebire de Regiunea Vest unde așa cum am arătat s-a înregistrat o oarecare stagnare a ponderii populației ocupate pentru acest sector de activitate, la nivel național se remarcă o scădere a ponderii populației ocupate. Astfel dacă în anul 2002 ponderea populației ocupate în acest sector reprezenta 25,5% în anul 2007 această pondere a ajuns la 23,1% din totalul populației ocupate cum rezultă din *anexa 3d tabelul 5*.

În construcții, ponderea populației ocupate a cunoscut un ritm de creștere continuu în perioada 2002 – 2007. Referindu-ne la Regiunea Vest, în anul 2002 ponderea populației ocupate în acest sector de activitate a fost de 4,3%, acesta ajungând în anul 2007 la valoarea de 5,9% cu 0,6 p.p. mai ridicat decât în 2007, cum se observă în *anexa 3d tabelul 2*. Același ritm de creștere a fost înregistrat și la nivel național; astfel dacă în anul 2002 ponderea populației ocupate în domeniul construcțiilor reprezenta 4,4% din totalul populației ocupate, în anul 2007 această pondere a reprezentat 7,0% cum rezultă din *anexa 3d tabelul 5*.

Dintre județele din Regiunea Vest, în anul 2007, cea mai mare pondere a populației ocupate în acest sector de activitate o regăsim în județul Hunedoara (6,5%), Timiș (6,2%) iar cea mai scăzută pondere o deține județul Arad (4,7%).

În domeniul *serviciilor*, la nivel național, în perioada 2002 – 2007 s-a înregistrat o creștere continuă a ponderii populației ocupate. Spre exemplu, dacă în anul 2002 ponderea populației ocupate din acest domeniu de activitate reprezenta 33,9 % din totalul populație ocupate, în anul 2007 această

pondere a atins valoarea de 43,8%, a crescut față de anul precedent cu 2,8%, cum se poate observa în anexa 3d tabelul 5.

Același ritm de creștere se evidențiază și în Regiunea Vest. Dacă în anul 2002 ponderea populației ocupate din domeniul serviciilor reprezenta 36%, în anul 2007 aceasta a ajuns la valoarea de 41,6%, cea mai mare din perioada analizată.

Dintre activitățile care formează acest domeniu de activitate, cea mai căutată activitate este comerțul – aceasta activitate fiind desfășurată, în medie de aproximativ 33% din populația ocupată în domeniul serviciilor. O valoare mică a populației ocupate din domeniul serviciilor o înregistrează activitatea intermediarilor financiare, acesta pondere reprezentată de aproximativ 2% din totalul populației ocupate din domeniul de activitate al serviciilor.

În anul 2007, în Regiunea Vest, cea mai mare pondere a populației ocupate în domeniul de activitate al serviciilor o înregistrează județul Timiș (44,0%) cu 6,3 puncte procentuale peste jud. Caraș-Severin care a avut ponderea cea mai scăzută din regiune 37,7%, pondere mare a avut și jud. Hunedoara 41,2% urmat de Arad cu (40,4%), după cum se poate observa în anexa 3d tabelul 6. Informații cu privire la „Structura populației ocupate civile, pe activități Regiunea Vest – 2002-2007” avem de la INS, Anuarul statistic 2008 (Balanta forței de muncă - la sfârșitul anului).

Conform acestor date ***distribuirea populației ocupate civile evidențiază următoarele tendințe:***

- **scăderea constantă în agricultură, piscicultură, silvicultură**
- **creștere pentru sectorul servicii**
- **valori practic constante pentru industrie**
- **o pondere mică în raport cu celelalte domenii, și o creștere lentă, pentru construcții**

4.2 Informații parțiale

4.2.1 Analiza comparativă pe ocupații și locuri de muncă vacante înregistrate în perioada 2003 – 2008 (anexa 3e)

În Regiunea Vest, conform evidențele A..J.O.F.M.-urilor pentru anul 2008, se înregistrau un număr de 39432 șomeri înregistrați, din care 2199 de absolvenți, și 39753 locuri de muncă vacante.

În județul Timiș se înregistra cel mai mare număr 25729 șomeri înregistrați din care 502 absolvenți și 24746 locuri de muncă vacante, se poate observa un echilibru între numărul de șomeri și numărul de locuri de muncă vacante.

Județul Arad se înregistra un număr 9860 șomeri înregistrați din care 1029 absolvenți și 7388 locuri de muncă vacante, și la acest județ exista un echilibru între număr șomeri și locuri de muncă vacante.

În județul Caraș-Severin se înregistra un număr 3843 șomeri înregistrați din care 668 absolvenți și 7619 locuri de muncă vacante, numărul de locuri de muncă vacante a fost aproape dublu raportat la numărul de șomeri înregistrați.

Analizele pe domenii și ocupații ne arată următoarele aspecte, grupate în 4 situații și anume:

- a. Număr ridicat de șomeri și număr mare de locuri de muncă vacante
- b. Număr ridicat de șomeri și număr mic de locuri de muncă vacante
- c. Număr mic de șomeri și număr mare de locuri de muncă vacante
- d. Număr mic de șomeri și număr mic de locuri de muncă vacante

În cele ce urmează o să prezentăm raportul dintre numărul de șomeri înregistrați și locurile de muncă vacante aferent pentru diferitele domenii:

a. Număr ridicat de șomeri și număr mare de locuri de muncă vacante

a.1 în județul Arad (șomeri / locuri de muncă vacante)

- Vândători în magazine și piețe - 328/601
- Meseriași și lucrători în tratarea și prelucrarea lemnului - 283/113
- Operatori la masini si utilaje pentru industria confectiilor - 124/129
- Lucrător în prelucrarea pielii și fabricarea încălțăminteii - 220/120
- Conducător auto - 201/422
- Sudori și debitori autogeni - 117/99
- Constructori și montatori de structuri metalice - 278/367

**Consoțiul Regional Vest
mai 2009**

- Lucrător forestieri și asimilati - 114/136
- Alți lucrători cu studii medii în gestiunea economică și administrativă - 129/127
- Muncitori necalificați în industria prelucrătoare - 822/1079

a.2 în județul Caraș Severin (șomeri / locuri de muncă vacante)

- Constructori și montatori de structuri metalice- 278/367
- Lucrători la mașini de polizat, rectificat și ascuțit - 151/136
- Muncitori necalificați, în servicii și vânzări - 67/256
- Muncitori necalificați în industria minieră, construcții și lucrări publice -736/1662

a.3 în județul Timiș (șomeri / locuri de muncă vacante)

-Agenți în activitatea financiară și comercială - 255/368

- Vanzători în magazine și piețe - 729/989
- Zidari - 207/337
- Electricieni montatori și reparatori de linii electrice aeriene și subterane - 188/159
- Electromecanici montatori și reparatori de aparate și echipamente electrice și energetice - 1079/1160
- Electromecanici montatori și reparatori de instalații telegrafice și telefonice - 350/389
- Ospatari și barmani - 138/168
- Operatori prelucrători la mașini unelte - 1287/1526
- Muncitori necalificați în servicii și vânzări - 1250/1782
- Personal specializat pentru îngrijire și supraveghere la domiciliu - 194/181
- Magazineri - 298/315

B) Număr ridicat de șomeri și număr mic de locuri de muncă vacante

b.1 în județul Arad (șomeri / locuri de muncă vacante)

- Agricultori și lucrători calificați în culturi vegetale - 94/30
- Electricieni montatori și reparatori de linii electrice aeriene și subterane - 108/37
- Lucrător în industria textilă și confecții - 387/89
- Tehnicienii și maiștri mecanici - 63/9
- Mecanic auto - 131/47
- Asistenți și tehnicieni veterinari - 27/2
- Muncitori necalificați în agricultură - 2425/167

b.2 în județul Caraș Severin (șomeri / locuri de muncă vacante)

- Codificatori, corectori de tipar și asimilati 35/0

b.3 în județul Timiș (șomeri / locuri de muncă vacante)

- Meseriași în tratarea și prelucrarea lemnului - 275/179
- Lucratori în industria textilă și confecții - 489/209
- Lucrător în prelucrarea pielii și fabricarea încălțăminte - **434/259**
- Lucrători la mașini de polizat, rectificat și ascuțit - 258/121
- Muncitori necalificați în industria minieră, construcții și lucrări publice - 2638/628

c. Număr mic de șomeri și număr mare de locuri de muncă vacante

c.1 în județul Arad (șomeri / locuri de muncă vacante)

- Agenți în activitatea financiară și comercială - 34/104
- Agenți comerciali și mijlocitori de afaceri - 29/111
- Operatori la mașini utilaje și instalații din industria încălțăminte - 22/96
- Muncitori necalificați în industria minieră, construcții și lucrări publice - 284/634

c.2 în județul Caraș - Severin (șomeri / locuri de muncă vacante)

- Vanzători în magazine și piețe - **180/547**
- Agenți comerciali și mijlocitori de afaceri - 9/60
- Agenți în activitatea financiară și comercială - 6/100
- Zidari - 24/144
- Muncitori necalificați, în servicii și vânzări - 67/256
- Meseriași și lucrători în tratarea și prelucrarea lemnului - 63/101
- Lucrători în industria textilă și confecții - 72/133
- Conducători auto - 106/402

- Sudori și debitorii autogeni - 33/149
- Ospatari și barmani - 2/96
- Asistenți sociali - 36/84

c.2 în județul Timis (șomeri / locuri de muncă vacante

- Zugravi, tapetari, lăcuitori și vopsitori - 106/147
- Operatori la mașini și utilaje pentru industria confecțiilor - 66/112
- Operatori la mașini utilaje și instalații din industria încălțăminte - 58/128
- Sudori și debitorii autogeni - 199/463
- Lucrători forestieri și asimilați - 29/109
- Secretari și operatori la mașini de scris și de calcul - 150/210

Numărul mic de șomeri și numărul mic de locuri de muncă vacante

Pentru această situație datele au fost reprezentative din punct de vedere statistic în Anexa 5 șomaj - loc de munca în Regiunea Vest 2008

4.2.1.1. Principalele constatări din analiza evoluției la nivelul ocupațiilor relevante pentru învățământul profesional și liceal tehnologic

Șomajul a afectat în mai mare măsură absolvenții de învățământ cu nivel de educație scăzut pentru care rata a fost de 8,6% nivel dublu comparativ cu cel înregistrat de șomerii cu studii superioare 2,1% cum se observă în *tabelul 8 din anexa 3a*. Cea mai ridicată rată a șomajului s-a înregistrat pentru șomerii cu nivel scăzut de educație din mediul urban 12,6%, iar cea mai mică pentru șomerii de sex masculin cu nivel de educație superior 1,8%.

Dintre persoanele ocupate care fac parte din grupa de vârstă 15-24 ani ponderea cea mai mare o au persoanele cu nivel de pregătire *primar* 15,5% din care femei 9,9%; cele din grupa de vârstă 25-34 ani au ponderea cea mai reprezentativă, dintre acestea 40,2% având nivel de instruire superior; *pentru persoanele din* grupa de vârstă 35-44 ani, cea mai mare pondere o au persoanele cu nivel de pregătire liceal - 36,5% din care femei 37,7%; la grupa de vârstă 55-64 ani pondere mare o regăsim la persoanele cu nivel de instruire *primar sau fără școală absolvită* 26,0% din care femei 31,6%.

Conform, acestor date putem concluziona că nivelul mediu de educație prezintă o rată de ocupare de 2 ori mai mare decât pentru nivelul scăzut de educație. În mediul urban, șansa de ocupare este de 2 ori mai mică pentru persoanele cu un nivel scăzut de educație față de persoanele cu un nivel mediu de educație.

Aceste date coroborate cu datele din Strategia pentru dezvoltare durabilă, care ne spun că cu cât nivelul de educație este mai scăzut cu atât persoanele sunt mai aproape de pragul de sărăcie, ne arată că este imperios necesar să promovăm participarea la educație până la un nivel ISCED 3 sau 4.

Din analiza **dinamicii șomaj versus locuri de muncă vacante**, putem spune că oferta educațională a învățământului profesional și tehnic răspunde mai mult sau mai puțin la solicitările pieței muncii. Astfel, avem atât situații în care avem o cerere mare pentru anumite calificări oferite de unitățile de învățământ, cât și ofertă de calificări care nu sunt cerute pe angajatori.

Un relativ echilibru constatăm pentru calificările “Alți lucrători cu studii medii în gestiunea economică și administrativă”, “Funcționari în serviciile de evidență contabilă și financiară” și “Secretari și operatori la mașini de scris și de calcul” în județul Timiș.

La **Ruta Progresivă**, observăm o cerere din partea pieței muncii pentru calificări din domeniile:

- *Profilul Servicii “Comerț”* - în cazul județelor (AR și CS) pentru calificări identice: “Agenți în activitatea financiară și comercială”, “Agenți comerciali și mijlocitori de afaceri”, “Vânzători în magazine și piețe”.
- *“Construcții și lucrări publice”*, mai ales pentru calificările: “Zidari” în cazul a 3 județe (AR, CS, TM) “Dulgheri” (CS și TM), “Constructori din beton armat, asimilați”, “Instalatori și montatori țevi” și “Zugravi, tapetari, lăcuitori, vopsitori” (CS și TM),
- *Electromecanică* mai ales pentru calificarea “Electromecanici montatori și reparatori de aparate și echipamente electrice și energetice” (Arad), cerere și oferta ridicată în Timiș

**Consoțiul Regional Vest
mai 2009**

- “*Mecanică*”, mai ales pentru calificările: “Conducător auto”, (AR și CS) “in Timis cerere și oferta f. ridicata si relativ echilibrată Conducători de mașini și utilaje terasiere”, Sudori si debitori autogeni (CS și TM)
- *Silvicultură* mai ales pentru calificarea LUCRATORI FORESTIERI SI ASIMILATI (CS și TM)
- “*Turism și alimentație*”, mai ales pentru calificările: “Ospătari și barmani” (AR și TM)

Cerere redusă din partea angajatorilor, cu diferențe relativ mari constatăm pentru domeniile și calificările următoare:

- “*Mecanică*”, mai ales pentru calificările: Tehnicieni si maistri mecanici (AR și CS) “Mecanic auto” (Arad și Timiș), “Lucrători la mașini de polizat, rectificat și ascuțit” (Arad și Timiș, Sculeri “CS și TM” Mecanic întreținere și reparații mașini de cusut industriale (AR și TM)
- “*Electric*”, mai ales pentru calificarea: “Electricieni, montatori și reparatori de linii electrice aeriene” (Arad și Timiș) și “Electrician auto” (Arad și Timiș)
- “*Fabricarea produselor din lemn*”, mai ales pentru calificarea: “Meseriași și lucrători în tratarea și prelucrarea lemnului” (în județele Arad, Caras și Timiș)
- “*Industria textilă și pielărie*”, mai ales pentru calificarea: “Lucrători în industria textilă și confecții”, “Lucrători în prelucrarea pielii și fabricarea încălțăminteii” (ambele calificări înregistrează diferențe mari în județele: Arad și Timiș)
- Agricultură, mai ales pentru calificarea AGRICULTORI SI LUCRATORI CALIFICATI IN CULTURI VEGETALE (CS și TM)

Cerere relativ echilibrată de ofertă înregistrăm pentru calificările: “Dulgheri”, Zugravi, tapetari, lăcuitori și vopsitori”, Electromecanici montatori si reparatori de aparate si echipamente electrice si energetice (Timis) “ Constructori si montatori de structuri metalice Conducători de mașini și utilaje terasiere”, “Bucătar”, Tehnicieni constructori (TM).

Ca observație generală, putem spune că oferta educațională pentru Ruta progresivă răspunde cererilor pieței muncii, dar în același timp înregistrează cea mai mare rezistență pentru ofertarea de noi calificări.

Pentru **Ruta Directă**, constatăm o cerere semnificativă din partea pieței muncii pentru ocupațiile din *profilul “Servicii”*. Astfel, în două județe (AR și CS) este interesantă cererea pentru calificări relativ identice (din profil “Servicii”): “Agenți comerciali și mijlocitori de afaceri” “Agenți în activitatea financiară și comercială”, “Secretari și operatori la mașini de scris și de calcul, “Funcționari expediție și alți agenți poștali”.

În același timp observăm o cerere redusă din partea angajatorilor pentru calificarea “Alți lucrători cu studii medii în gestiunea economică și administrativă” care face parte din *profilul “Servicii”*.

Un relativ echilibru constatăm pentru calificările “Funcționari în serviciile de evidență contabilă și financiară” și “Tehnicienii operatori echipamente de calcul” în județul Caraș Severin.

*Pe baza acestor date se pare că este necesară creșterea ofertei educaționale pentru anumite calificări din *profilul “Servicii”* în județelor Caraș Severin și Arad.*

4.2.1.2. Principalele constatări din analiza evoluției la nivelul ocupațiilor relevante pentru școala postliceală

Oferta Postliceală se pare că este mai bine corelată cu realitatea, întrucât avem mai multe calificări solicitate de piața muncii față de calificările ofertate dar care nu-și găsesc corespondent în piața muncii.

Cele mai solicitate calificări sunt din domeniile, cu diferențe relativ mari între județe: “*Comerț*”, “*Transporturi*”, “*Mecatronica și informatica*”, “*Servicii*”.

Calificări mai puțin solicitate, cu diferențe relativ mari între județe sunt în domeniile: “*Servicii*”, “*Mecanică*” și “*Sănătate și asistență psihopedagogică*”.

În județele de la care avem datele furnizate, se pare că oferta educațională postliceală răspunde mai bine solicitărilor angajatorilor.

4.2.1.3 Principalele constatări din analiza evoluției la nivelul ocupațiilor relevante pentru învățământul superior

Învățământul superior cunoaște evoluții contradictorii între județe. Astfel, în timp ce în unele județe anumite specializări sunt solicitate de piața muncii în unele oferte este mare dar aceleași specializări nu înregistrează cerere. Probabil, cauza acestei situații provine din evoluția economică diferită a fiecărui județ.

De asemenea se remarcă o oarecare evoluție relativ identică în ce privește dinamica șomaj – locuri de muncă vacante în județele Arad și Timiș.

Cerere ridicată din partea angajatorilor pentru specializarea “ Ingineri constructori” (CS și TM), Specialiști în sistemul financiar

Cerere redusă din partea angajatorilor “ Economiști (exclusiv specialiști statisticieni și cei din sistemul financiar-bancar ” (AR), în județele (CS și TM) oferta și cererea este echilibrată”, “ Juriști (AR), “ Profesori în învățământul gimnazial ” , “ Profesori în învățământul liceal, postliceal, profesional și de maiștri ” , Lingviști, traducători și interpreți ”

Cerere echilibrată la specializarea “Ingineri electroniști în transporturi, poștă și telecomunicații ”, “ Ingineri mecanici”, Medici medicină generală, Specialiști în informatică

Se pare ca oferta învățământului superior răspunde pozitiv la solicitările regionale, însă necesită adaptarea ofertei la situația specifică din fiecare județ.

Necalificați

Locuri de muncă vacante mai multe pentru *Muncitori necalificați, în servicii și vânzări (CS și TM), Muncitori necalificați în industria minieră, construcții și lucrări publice* în jud. Caraș-Severin dublu față de șomeri.

Diferențe cea mai mare între oferta ridicată și cererea redusă din partea angajatorilor pentru *Muncitori necalificați în agricultură* în jud. Arad - 2425 șomeri la 167 locuri de muncă

Un relativ echilibru a fost la *Muncitori necalificați în industria prelucrătoare*, în toate județele regiunii.

Altele

Există cerere ridicată din partea angajatorilor pentru ocupația *Asistenți social și Îngrijitoare de copii* în județul Caraș-Severin.

Pentru județul Hunedoara nu am primit datele aferente Anexei 5 Structura comparativă șomaj-loc de muncă.

4.3 Proiecția ocupării și a deficitului de calificări pe termen scurt (anchete)

4.3.1 Acheta în întreprinderi, martie 2007 (Phare TVET 2004)

Anchetele în întreprinderi oferă o imagine de moment privind nevoile firmelor pe termen scurt (6-12 luni). În timp în urma aplicării periodice a acestora se vor putea desprinde și unele tendințe mai consistente în atenția furnizorilor de educație și formare profesională.

Se pot analiza concluziile din ultima anchetă în întreprinderi (martie 2007, Phare TVET 2004). În viitor, se vor analiza evoluțiile din seriile de date care vor rezulta din repetarea periodică a anchetelor în întreprinderi, dar în acest moment anumite trenduri previzionate pentru cererea pieței muncii par a fi contrazise de ultimele evoluții în condițiile crizei.

4.3.2 Anchete în rândul angajatorilor și salariaților, 2006, INSCMPS

Estimările angajatorilor investigați sunt pesimiste - singurele sectoare în care aceștia anticipau o creștere în următoarele 6 luni a numărului de angajați ar fi sectorul transport, poștă și telecomunicații (15,4%) și construcții (4,2%), la care pe orizontul de 12 luni s-ar adăuga comerțul (0,4%).

4.4 Proiecția cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu, la orizontul anului 2013

Tintele stabilite până acum pentru orizontul 2013 sunt puse sub semnul incertitudinii deoarece ipotezele luate în calcul în studiul previzional al INSCMPS nu mai sunt corecte față de ce s-a întâmplat în piața muncii și economie (creșterea economică, cererea și oferta, etc)

4.5 Principalele concluzii din analiza pieței muncii. Implicații pentru ÎPT

Principalele aspecte identificate în ceea ce privește forța de muncă a regiunii sunt:

- tendința de creștere a populației ocupate;
- diferențe între persoanele ocupate masculine și persoanele ocupate feminine;
- creșterea ocupării în mediul urban ca urmare a dezvoltării unor sectoare economice;
- populația ocupată este dominată de populația matură cu vârsta între 25 – 44 ani;
- **necesitatea creșterea ocupării pentru tineri (persoanele din grupa de vârstă 15-24 ani) și pentru persoanele din grupa de vârstă 55-64 ani.**
- ponderea mică a populației ocupate cu studii superioare, **deci nevoia încurajării tinerilor pentru obținerea unui nivel de educație și calificare ridicat;**
- creșterea ratei șomajului;
- creșterea gradului de ocupare a populației în sectorul de activitate construcții;
- evoluție constantă de creștere a populației ocupate în servicii (comerț, transport, depozitare, comunicații și tranzacții imobiliare)

Șansa de ocupare a tinerilor devine puternic dependentă de competitivitatea acestora în comparație cu populația ocupată existentă.

Competitivitatea poate fi asigurată printr-un nivel de calificare cât mai ridicat, prin obținerea de calificări în domenii și sectoare în dezvoltare, (în vederea unor locuri de muncă nou create) respectiv cu pondere mare în economia regională (dacă vizăm locurile de muncă deja ocupate, care sunt un potențial prin reînlocuirea cu tineri a celor care își pierd competitivitatea).

*Având în vedere analiza comparativă pe ocupații a șomajului și locurilor de muncă vacante din ultimele luni după machetele cuprinse începând cu anul acesta în capitolul **Piața muncii** și faptul că efectele crizei sunt de natură să ne conducă la concluzia că este necesară monitorizarea evoluției pieței muncii lunară până la momentul noiembrie-decembrie 2009 când ISJ împreună cu C.L.D.P.S. realizează oferta de școlarizare pentru 2009-2010 astfel încât, în acea perioadă să revizuiim țintele pe domenii de formare profesională în acord cu evoluțiile pieței muncii.*

Ideile din text PRAI și PLAI pe care ar trebui să le analizăm împreună și să decidem dacă e bine sau nu să le prindem, firește în funcție de datele ultimelor luni, ar trebui, să fie:

- Tintele stabilite pana acum pentru orizontul 2013 sunt puse sub semnul incertitudinii deoarece ipotezele luate in calcul in studiul previzional al INCSMPS nu mai sunt corecte fata de ce s-a intimplat in piata muncii si economie (cresterea economica, cererea si oferta, etc)

-De asemenea, studiile de piata muncii realizate in ultimii ani, care aratau anumite trenduri pentru cererea pietei muncii par a fi contrazise de ultimele evolutii in conditiile crizei. In aceste conditii CR/CLDPS nu poate formula o anticipare a ofertei de formare profesionala pe termen mediu și recomanda monitorizarea evolutiei pietei muncii, lunara si revizuirea, functie de aceste evolutii a tintelor pentru oferta de formare profesionala anticipata la orizontul anului 2013. Tintele vor fi revizuite cu ocazia monitorizării PRAI/PLAI în perioada octombrie-noiembrie 2009, astfel încât decizia pentru oferta de formare profesională pentru 2010-2011 care, conform calendarului Metodologieie de fundamentare a planului de școlarizare se stabilește în decembrie 2009, să fie cât mai relevantă față de situația reală din piața muncii.

De asemenea, este necesară monitorizarea atentă a evoluțiilor în economie și urmărirea deciziilor guvernamentale privind soluțiile propuse și în curs de aplicare pentru ieșirea din criză.

**Consoțiu Regional Vest
mai 2009**

În urma aspectelor prezentate în acest capitol vom prezenta în continuare ponderile domeniilor de calificare, care vor fi revizuite în urma analizei evoluțiilor lunare până în luna noiembrie când se dorește o reactualizare a țintelor propuse.

Profil	Domeniu	Ținte pentru 2013 (%)	revizuire noiembrie 2009
Resurse naturale și protecția mediului	Agricultură	5	
	Silvicultură	3	
	Industria alimentară	2	
	Protecția mediului		
Total 14%			
Tehnic	Chimie industrială	2	
	Electric	10	
	Electromecanică	6	
	Electronică automatizări	6	
	Fabricarea produselor din lemn	5	
	Industria textilă	5	
	Materiale de construcții	1	
	Mecanică	19	
	Construcții și lucrări publice	14	
	Produce media	1	
Total 45%			
Servicii	Comerț	9	
	Turism și alimentație	10	
	Economic		
	Estetica și igiena corpului omenesc	2	
Total 41%			

Cap. 5 Învățământul profesional și tehnic din Regiunea Vest

5.1 Contextul de politici educaționale pentru educație și formare profesională

5.1.1. Contextul European

Lărgirea Uniunii Europene a creat premisele unei noi abordări în domeniul educației și formării profesionale continue prin dezvoltarea mai ales a programelor europene, contribuind astfel la îmbunătățirea cooperării la nivel European.

Agenda Lisabona (2000) urmată apoi de Declarația de la Copenhaga (2002) au stabilit direcțiile de dezvoltare strategică ale Uniunii Europene astfel încât “Uniunea Europeană să devină cea mai competitivă și dinamică economie mondială bazată pe cunoaștere, capabilă de creștere economică durabilă, cu mai multe locuri de muncă și o mai mare coeziune socială”.

Performanțele Uniunii au fost evaluate prin prisma a 5 nivele de referință ale performanței medii europene (Benchmarks) adoptate de către Consiliul din mai 2003.

Raportul analizează performanțele și progresele sistemelor de educație și formare profesională din țările Uniunii europene:

- Analizele demografice arată că la nivelul Uniunii Europene în perioada 2000-2015 va fi necesară asigurarea unui milion de cadre didactice calificate pentru învățământul primar și secundar. Părăsirea sistemului de educație de către 50% din numărul actual de cadre didactice va constitui o serioasă problemă pentru țările Uniunii Europene în sensul formării, motivării și reținerii personalului didactic calificat în sistemul educațional.
- Dezvoltarea competențelor pentru o societate europeană a cunoașterii a impus adoptarea Benchmark-ului prin care “până în anul 2010, 85% din populația uniunii în vârstă de 22 de ani va absolvi ciclul secundar superior în educație, țintă posibil de atins dacă trendul actual se va menține.
- Atingerea Benchmark-ului privind scăderea numărului de persoane în vârstă de 15 ani, care dețin calificări profesionale de nivele joase (nivel1), de la 20% în anul 2000 la 13,7% în anul 2010 se va putea realiza doar printr-un efort susținut al statelor europene.
- Încurajarea populației tinere și în special a celei de sex feminin de a urma studii de nivel terțiar în matematică, științe și tehnologii. Benchmark-ul stabilește că numărul absolvenților în domeniul matematicii, științelor și tehnologiilor, să crească cel puțin cu 15% până în anul 2010.
- Atingerea Benchmark-ului European ca 12,5% din totalul populației adulte cu vârstă cuprinsă între 25 – 64 de ani să participe la programul de învățare de-a lungul întregii vieți, procent ce urmează a fi realizat până în 2010, constituie o serioasă provocare pentru toate țările europene și presupune împărtășirea bunelor practici în domeniu între țările uniunii.
- Reducerea semnificativă a numărului tinerilor care părăsesc sistemul educațional după absolvirea învățământului obligatoriu și dobândirea unei calificări de nivel 1, la 10% în anul 2010, se va putea realiza doar prin măsuri politice și sociale la nivelul tuturor statelor Uniunii.

În momentul de față, în care UE încearcă să reducă impactul actualei recesiuni economice și să pregătească terenul pentru relansarea creșterii, este vital să se mențină ritmul în favoarea investiției în educație, care să fie atât eficientă, cât și echitabilă.

Pe baza consultărilor sale, Comisia propune concentrarea eforturilor cooperării europene în domeniul educației și formării profesionale în anii care au rămas până în 2020 asupra unui număr de patru obiective strategice:

- realizarea în practică a **învățării de-a lungul vieții și a mobilității cursanților**;
- îmbunătățirea **calității și eficienței** ofertei de educație și formare profesională și a rezultatelor;
- promovarea **echității și a cetățeniei active**;
- stimularea **inovării și creativității, inclusiv a spiritului antreprenorial**, la toate nivelurile de educație și de formare profesională.

Aceste provocări ar trebui abordate printr-o politică adresată tuturor sistemelor ca un întreg (învățământul școlar, învățământul superior, educația și formarea profesională (VET) și educația adulților). Prin urmare, învățarea de-a lungul vieții reprezintă o perspectivă fundamentală pentru toate obiectivele menționate mai sus.

5.1.2. Contextul național

În perioada de referință a PND 2007-2013, România trebuie să se racordeze atât la Politica de Coeziune a Uniunii Europene, cât și la prioritățile Agendei Lisabona, la realizarea cărora va trebui să-și aducă propria contribuție. Este de menționat că propunerile Comisiei Europene privind managementul Fondurilor Structurale în perioada de programare 2007-2013 reflectă o reorientare sporită în sensul susținerii eforturilor de atingere a obiectivelor fundamentale de la Lisabona și Göteborg, respectiv creșterea competitivității, ocuparea deplină și protecția durabilă a mediului. Planurile de acțiune vor cuprinde în continuare măsuri privind reducerea abandonului școlar timpuriu, creșterea numărului de absolvenți ai învățământului secundar superior și participarea adulților la formare pe parcursul întregii vieți.

Politicile în domeniul educației vizează următoarele obiective prioritare:

- Creșterea calității actului educațional, ca bază a realizării societății bazată pe cunoaștere în România.
- Dezvoltarea personală a elevilor din perspective învățării permanente.
- Asigurarea pregătirii resurselor umane prin învățământul preuniversitar și prin învățarea permanentă.
- Dezvoltarea coeziunii sociale și creșterea participării cetățenilor la programele de dezvoltare economică și socială a comunităților sociale.
- Realizarea echității în educație.
- Asigurarea educației de bază pentru toți cetățenii; formarea competențelor.

5.2 Indicatori de context specifici

Contextul demografic și Populația școlară (anexa 6a)

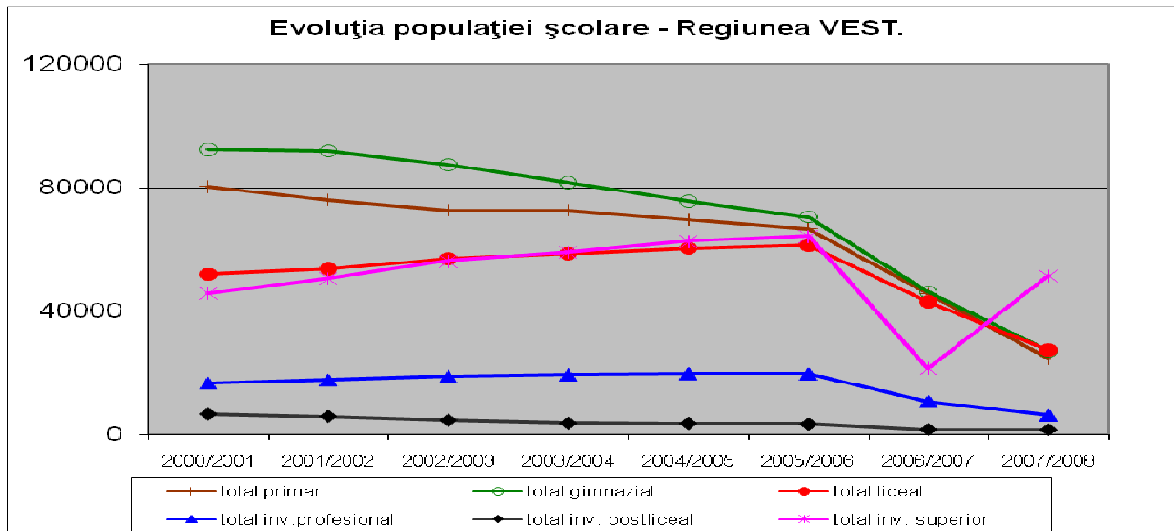
Indicatorii privind contextul demografic care interesează învățământul profesional și tehnic (ÎPT) sunt prezentați detaliat și analizați în **capitolul demografie**, împreună cu implicațiile pentru ÎPT și se referă la: structura și evoluția populației pe grupe de vârstă, medii de rezidență și sex, migrație, structura etnică.

În perspectivele anului 2015 și 2025 apare o reducere semnificativă a populației de vârstă școlară.

Pe ansamblul populației preșcolare și a celei școlare din Regiunea Vest avem de-a face cu o scădere a populației de circa 180 000 de persoane, repartizate după cum urmează: circa 130 000 de persoane pentru intervalul 2003-2015 și circa 50 000 de persoane pentru intervalul 2015-2025. Populația preșcolară (3-6 ani) se va diminua cu circa 13 000 de persoane; populația școlară (7-14 ani) va cunoaște o scădere accentuată, de 65 000 de persoane; populația între 15 și 24 de ani este categoria de vârstă cea mai afectată și este prevăzută o diminuare de circa 115 000 de persoane până în 2025.

Populația școlară totală

Începând cu anul școlar 2000/2001 **populația școlară totală** a regiunii Vest a cunoscut o dinamică negativă (figura de mai jos), proces care s-a accentuat în ultimii ani, rata de scădere fiind îngrijorătoare. fenomen manifestat în paralel cu scăderea populației totale a regiunii, în perioada de analiză populația școlară totală diminuându-se cu 7,36% în anul școlar 2007/2008 față de anul școlar 2000/2001.

Sursa: date furnizate de INS, Anuarul Statistic

Analizând nivelele de educație, putem observa că puternica scădere a numărului de elevi din învățământul primar și cel gimnazial își va arăta efectele la nivelul ÎPT foarte curând.

Oscilațiile relativ mari pentru învățământul superior au cauze legate de modul de stabilire a ofertei la acest nivel, pe baza autonomiei instituționale.

5.3 Indicatori de intrare pentru perioada 2003 - 2008

5.3.1. Numărul de elevi care revine unui cadru didactic Acest indicator arată variații semnificative de la un județ la altul, și variații de la un nivel de învățământ la altul. În momentul în care vor exista toate datele culese de la toate județele este important să se facă o analiză a acestora, care poate conduce la recomandări privind utilizarea eficientă a resurselor. (Anexa 6.c. Educație)

5.3.2 Resursele umane din ÎPT

Analiza asupra profesorilor de discipline tehnice și a maștrilor instructori, realizată din datele furnizate de ISJ ne permite să observăm că ponderea celor calificați este de peste 90% în fiecare județ, tendința în timpul perioadei de analiză fiind una de creștere. (Anexa 6.d. Educație)

Pentru cei necalificați, cifrele absolute ne arată că în mediul urban numărul acestora este mai mare decât în mediul rural, dar ponderea este inversată, o pondere mult mai mare de necalificați în mediul rural. Aceste cifre ascund un pericol dublu pentru elevii din mediul rural: oferta mai redusă în valoare absolută de șanse de calificare, și calitate inadecvată din cauza celor necalificați. Aceste fenomene necesită intervenții punctuale, și se cer analizate în PLAI pentru fiecare județ.

5.3.3. Numărul de elevi pe unități școlare (anexa 16)

Din analiza datelor transmise de ISJ din regiune se evidențiază faptul că la nivelul regiunii funcționează un număr de 95 de unități școlare IPT, care asigură accesul la o calificare pentru un număr de 43320 de tineri. Cu privire la efectivele de elevi din clase putem observa că unele clase funcționează cu efective de 12, 16, 20 de elevi, mai ales pe ruta progresivă și anul de completare.

În cele mai multe din aceste cazuri a fost necesară funcționarea în aceste condiții pentru a asigura în acest fel accesul la educație pentru toți absolvenții de clasa a VIII-a.

5.3.4 Resurse materiale și condiții de învățare (anexa 15)

Analiza datelor furnizate de inspectoratele școlare relevă următoarele aspecte:

- majoritatea unităților școlare IPT asigură elevilor condiții generale de învățare, însă avem un număr de 10 unități școlare care funcționează fără avizul sanitar de funcționare, o parte din aceste unități se află în curs de reabilitare.

Cu privire la baya materiale necesară pentru instruirea practica, dotarea atelierelor și laboratoarelor conform standardelor, cu excepția unităților școlare care au fost asistate prin programele Phare TVET, celelalte apreciază că ar avea nevoie de dotări și investiții în echipamente.

Sugerăm ca analiozele să fie realizate detaliat pentru fiecare unitate în PLAI și PAS, împreună cu autoritățile locale pentru a găsi soluții. Conform raportului de monitorizare PRAI 2008 un minim de 12 de unități școlare ar necesita intervenții urgente pentru ameliorarea condițiilor oferite, iar analiza nivelului de dotare a școlilor cu echipamente arată că din totalul de 95 de unități din regiune un număr de 65 (71%) nu au dotarea asigurată la nivelul standardelor europene. Sprijinul acordat poate fi și pentru accesarea fondurilor disponibile pentru aceste investiții.

5.4. Indicatori de proces

5.4.1 Mecanisme decizionale și descentralizarea funcțională în ÎPT

Strategia de descentralizare a învățământului preuniversitar vizează transferul de autoritate, responsabilitate și resurse în privința luării deciziilor și a managementului general și financiar către unitățile de învățământ și comunitatea locală.

Descentralizarea funcțională implică și antrenarea sporită în mecanismele decizionale a partenerilor sociali, pentru a garanta apropierea deciziei de beneficiarii serviciului public de educație. Cadrul instituțional pentru dezvoltarea parteneriatului social în educație și formare profesională se bazează pe structurile consultative inițiate în sprijinul deciziei la nivel local și regional.

Aceste structuri sunt:

- La nivel regional: Consoțiul Regional TVET - structură consultativ a Consiliului de Dezvoltare Regională
- La nivel local (județean): Comitetul Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social (CLDPS) – ca structură consultativ al Inspectoratelor școlare județene
- La nivelul școlilor: Consiliile de administrație/Consiliile școlare
- La nivel național: Comitetele sectoriale.

Principalele atribuții în procesul de planificare în ÎPT ale structurilor menționate sunt următoarele:

- Comitetele sectoriale (la nivel național): validarea Standardelor de Pregătire Profesională.
- Consoțiul Regional: identificarea nevoilor de calificare la nivel regional, elaborarea Planurilor Regionale de Acțiune pentru Învățământ(PRAI)
- CLDPS: identificarea nevoilor de calificare la nivel județean și elaborarea Planurilor Locale de Acțiune pe termen lung pentru ÎPT (PLAI); avizarea planurilor anuale de școlarizare
- Consiliile de administrație / Consiliile școlare: sprijinirea elaborării și avizarea Planului de Acțiune a Școlii (PAS)

În cadrul programului multianual Phare TVET, Consoțiul Regional și Comitetele locale au fost antrenate în elaborarea, respectiv actualizarea anuală a documentelor de planificare strategică pe termen lung la nivel regional (PRAI) și local (PLAI), pe baza cărora la nivelul fiecărei școli din program au fost elaborate planuri școlare de acțiune (PAS).

La nivelul unităților școlare, principalul instrument de planificare strategică pe baza analizei mediului intern (autoevaluare) și extern este concretizat prin Planurile de acțiune ale școlilor (PAS) Școlile cuprinse în programul Phare TVET au beneficiat de formare și asistență pentru elaborarea PAS și în raport cu PRAI și PLAI. Începând cu anul școlar 2006-2007 s-a generalizat elaborarea Planurilor de acțiune ale școlilor (PAS) pentru toate unitățile de învățământ profesional și tehnic. În sprijinul elaborării documentului, școlile au beneficiat de formare și asistență din partea unităților de învățământ cuprinse în programul Phare 2003 și a inspectoratelor școlare.

Având în vedere mecanismele de finanțare în vigoare și autonomia comunității locale, este esențială antrenarea autorităților locale în procesul de planificare strategică pe termen lung în ÎPT.

Principalele probleme identificate în cadrul acestui proces sunt referitoare la:

- slaba legătură și controlul redus între nivelul regional de planificare și nivelul decizional în învățământ (inspectoratele școlare județene și școlile, autoritățile locale)
- finanțarea învățământului preponderent centrată pe activitățile curente / pe termen scurt și foarte puțin pe nevoile și prioritățile pe termen lung
- antrenarea insuficientă a agenților economici în efortul de planificare pe termen lung în ÎPT

- neimplicarea sau implicarea formală a partenerilor sociali din Consiliile de Administrație ale Școlilor în procesul de planificare pe termen lung la nivelul școlii

Un alt domeniu al descentralizării funcționale este **curriculum-ul în dezvoltare locală** (CDL – componentă importantă a planului de învățământ) care vizează adaptarea conținutului pregătirii la cerințele locale din partea beneficiarilor instruirii (agenți economici, comunitate locală, elevi).

Din păcate, în practică se constată de multe ori o antrenare redusă sau formală din partea școlilor a agenților economici în elaborarea CDL.

Un alt aspect de importanță strategică și practică pentru validarea rezultatelor procesului de ÎPT este în legătură cu organizarea și derularea examenelor de absolvire, care conform metodologiilor în vigoare implică obligatoriu cooptarea agenților economici ca membri ai comisiilor de examinare. Rezultatele absolvenților la aceste examene (cu procent de reușită apropiat de 100%) oferă motive de îndoială cu privire la efectivitatea participării agenților economici în cadrul acestora.

5.4.2 Asigurarea calității în ÎPT

Asigurarea calității în învățământul profesional și tehnic se realizează atât la nivel de sistem, cât și la nivel de furnizor și se bazează pe Cadrul Național de Asigurare a Calității (CNAC). CNAC este dezvoltat în conformitate cu Cadrul Comun European de Asigurare a Calității (CCAC) pentru educație și formare profesională și implică desfășurarea următoarelor procese: autoevaluarea (pe baza Manualului de Autoevaluare), monitorizarea internă, monitorizarea externă și inspecția de validare a raportului de autoevaluare (pe baza Manualului de Inspecție pentru validarea externă a autoevaluării).

În cadrul Proiectelor multianuale Phare TVET, au fost realizate la nivel național rețele de interesistență cuprinzând 100 unități de învățământ coordonate de 22 de centre de resurse, din proiectele Phare TVET 2001, 2002, 2003 și respectiv, 50 de unități de învățământ din mediul rural, din proiectul Phare TVET 2003, coordonate de unități de învățământ din proiectele Phare TVET 2001, 2002, 2003.

Începând din anul școlar 2006 - 2007, inspectoratele școlare au realizat la nivelul fiecărui județ și al municipiului București rețele de interesistență, prin cuprinderea tuturor unităților de învățământ profesional și tehnic.

În anul școlar 2008/2009 se aplică Ordinul Ministrului Educației și Cercetării nr. 6308/2008 și HG nr. 1534/2008 privind aprobarea standardelor de referință și a indicatorilor de performanță pentru evaluarea și asigurarea calității în învățământul preuniversitar.

5.4.3 Serviciile de orientare și consiliere

Nu există o definiție standard pentru indicatorii privitori la procesul de orientare și consiliere. În practica serviciilor de consiliere din unele țări europene, se raportează în mod obișnuit indicatori cum ar fi numărul de ore de consiliere / elev, numărul de elevi consiliați / consilier, etc.

În lipsa unor indicatori standard și a unui sistem unitare de raportare a rezultatelor din activitatea serviciilor de orientare și consiliere, datele furnizate ca indicatori de către Centrele Județene de Asistență Psihopedagogică (CJAPP) nu sunt pe deplin comparabile între județele din regiune și sunt dificil de armonizat.

Totuși, din analiza informațiilor disponibile, se poate aprecia că, deși ameliorat în ultimii ani, gradul de acoperire a serviciilor de orientare și consiliere este insuficient, în special în mediul rural, datorită unui număr încă insuficient de consilieri în sistem, arondării inegale a numărului de elevi care revin unui consilier, numărului de mic al elevilor testați și consiliați, respectiv al orelor de consiliere/elev pentru orientarea carierei – practic nu se poate vorbi de un mecanism sistematic de orientare și consiliere în sprijinul unei decizii corect informate în alegerea carierei, respectiv a traseului de pregătire.

Conform raportului de monitorizare PRAI 2008, un număr de 226 de acțiuni de consiliere și orientare pentru carieră au fost rapoartate în anul școlar 2008-2009 la nivel regional, toate cadrele didactice au absolvit modulul de Consiliere și orientare școlară, s-au realizat sondaje ale opțiunilor elevilor, dar ele nu au fost urmate și de sesiuni de consiliere.

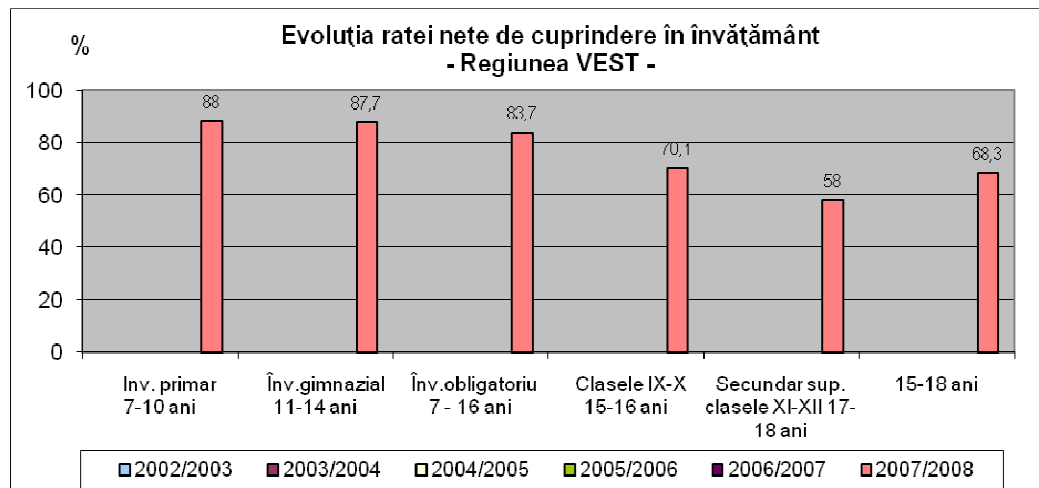
Se recomandă elaborarea unor proiecte cu finanțare din FSE pentru aceste intervenții specifice.

5.5 Indicatori de ieșire

5.5.1 Rata netă de cuprindere în învățământ (*anexa 6f-1*)

Pe total populație școlară (3-23 ani) rata netă de cuprindere are valoarea pentru anul școlar 2007-2008 de 66,8%. Analizând distribuția acestui indicator pentru diferitele nivele de învățământ observăm o descreștere a acestuia odată cu creșterea nivelului, având valoarea cea mai mare de 88% pentru învățământul primar, de 87,7% pentru învățământul gimnazial, scade la valoarea de 83,7 % pentru învățământul obligatoriu. Pentru ciclul inferior al liceului, parte a învățământului obligatoriu avem o rata alarmantă de numai 70,1%, iar pentru învățământul secundar superior doar 58%, față de benchmark-ul european corespunzător de 85%.

Aceste valori indică necesitatea unor intervenții urgente și punctuale pentru asigurarea cuprinderii în învățământul obligatoriu a diferenței de 30% din categoria de vârstă, precum și pentru creșterea atractivității învățământului secundar superior, asigurarea unui nivel de calificare cât mai înalt, care ar oferi șanse crescute de inserție profesională tinerilor.

SURSA: INS,2008

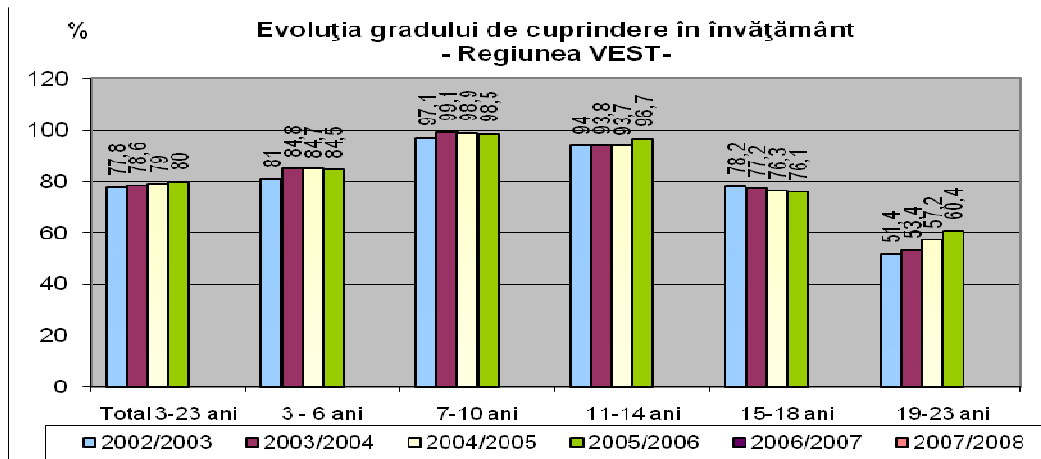
5.5.2. Gradul de cuprindere în învățământ al populației de 3-23 ani (*anexa 6f-2*)

Gradul de cuprindere în învățământ al populației de vârstă școlară (3-23 ani), în perioada anilor școlari 2002/2003- 2007/2008 a avut o evoluție ușor ascendentă de la 77,8% în 2002-2003 până la 80% în anul 2007-2008. Din perspectiva intervențiilor ne va interesa diferența de 20%, necuprinși.

Cea mai mare rata de cuprindere înregistrăm pentru categoriile de vârstă 7-10 respectiv 11-14 ani, rate apropiate de 100%. Valorile nesatisfăcătoare le avem pentru grupa de vârstă 3-6 ani, cu tendință de creștere, în perioada analizată, dar care rămâne la o valoare de doar 84,5 %, fără diferențe semnificative pentru mediile de rezidență rural și urban.

Pentru grupa de vârstă 15-18 ani gradul de cuprindere arată o tendință descrescătoare, și la valori absolute mici, în jurul valorii de 76%. În acest caz situația celor necuprinși prezintă un pericol, aceștia probabil părăsesc sistemul de învățământ fără o calificare, deci vor avea șanse reduse de inserție profesională. Conform datelor înregistrate acest pericol este mai mare pentru bărbați, diferența fiind de 3-4 puncte procentuale.

**Consortiul Regional Vest
mai 2009**

Sursa: INS

5.5.3. Rata abandonului școlar (anexa 6h)

Abandonul școlar, pe toate nivelele, are un trend general ascendent cu cea mai mare rată a abandonului școlar în învățământul liceal și profesional, cu un maxim de 4,9% în 2001-2002, reprezentând valori mai mari pentru bărbați (în raport cu femei), respectiv pentru mediul rural (în raport cu mediul urban).

Aceste date indică clar ca primele intervenții trebuie să vizeze aceste categorii expuse riscului de abandon.

5.5.4 Rata de absolvire (anexa 6i)

Rata de absolvire reprezintă procentul absolvenților unui anumit nivel de educație din totalul populației în vârstă teoretică de absolvire specifică nivelului de educație respectiv. Din datele analizate putem observa că la nivelul regiunii înregistrăm valori sub media națională, pentru toate nivelele de învățământ, însă tendința este de creștere constantă, atât pentru învățământul liceal cât și pentru cel profesional. Pentru definirea intervențiilor specifice analize mai detaliate sunt necesare, pentru a încuraja fenomenele care au avut acest efect de creștere a indicatorului în perioada analizată.

5.5.5 Rata de succes (anexa 6j)

În perioada anilor școlari 2002/2003 – 2004/2005 rata de succes a absolvenților din învățământul liceal a fost crescătoare, de la 92% la 96% (89,3%-93,4%), iar în învățământul profesional s-a constatat o scădere de la 98% la 78%.

5.5.6 Rata de tranziție la următorul nivel de educație (anexa 6g)

De la INS s-au primit date referitoare la rata totală de tranziție de la învățământul gimnazial la cel liceal și profesional secundar superior.

Evoluția ratei de tranziție nu arată salturi spectaculoase, și pentru perioada analizată se păstrează și dezechilibrul dintre valorile pentru mediul urban și rural, în favoarea mediului urban. Analize suplimentare sunt necesare pentru a surprinde posibilele riscuri de neasigurare a accesului pentru elevii care provin din mediul rural. Valorile absolute trebuie corelate și cu gradul de urbanizare din regiune, și la nivel de județe (deoarece județul Hunedoara de ex. are cel mai ridicat grad de urbanizare la nivel național).

5.5.7. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație

În acest moment deținem date referitoare la acest indicator numai pentru nivel național, comparativ cu celelalte țări europene.

Analiza cifrelor relevă faptul că, deși în scădere în perioada 2000-2006 (de la 22,6% la 19%), procentul de populație cu vârstă cuprinsă între 18 și 24 de ani care au absolvit numai învățământ secundar inferior și nu urmează o altă formă de învățământ s-a situat peste media europeană pentru anii analizați (17,6% în 2000 și 15,3% în 2006).

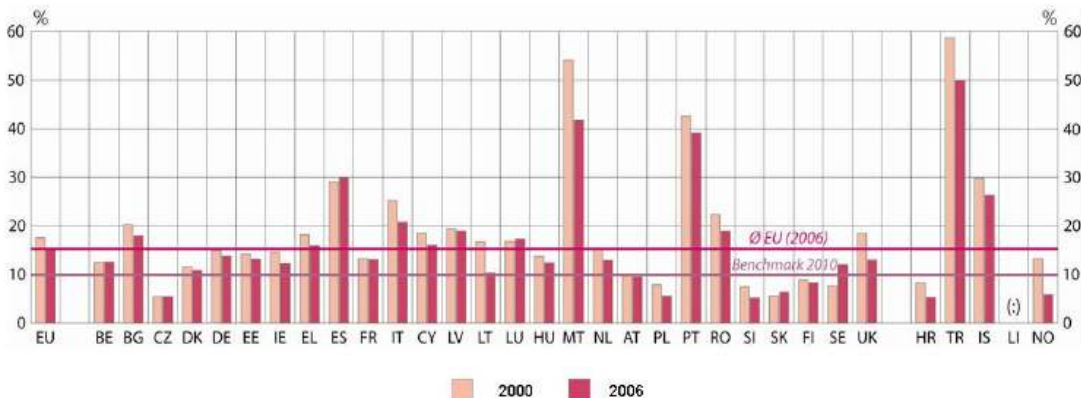
De remarcat este însă faptul că România a înregistrat un progres peste media europeană la acest capitol (o scădere de 3,6% a ratei de părăsire timpurie față de media europeană de 2,3%).

Consortiul Regional Vest mai 2009

Sunt necesare în continuare măsuri de susținere pentru atingerea nivelului de referință UE de 10% în 2010. Contribuții semnificative în reducerea ratei de abandon timpuriu pot avea parteneriatele locale, implicarea crescută a părinților în viața școlii, dar și îmbunătățirea condițiilor materiale atât pentru elevi cât și pentru cadrele didactice.

ABANDON ȘCOLAR TIMPURIU

Procent din populația cu vârste cuprinse între 18-24 de ani absolvenți doar ai învățământului secundar inferior și neîncadrați într-o instituție de învățământ sau de formare, 2000-2006

Sursa datelor: Consiliul Uniunii Europene, Proiect de raport comun al Consiliului și al Comisiei pentru 2008 privind progresele înregistrate referitor la punerea în aplicare a programului de lucru „Educație și formare profesională 2010”

„Învățarea de-a lungul vieții în serviciul cunoștințelor, creativității și inovării”, Bruxelles, 31 ianuarie 2008

5.5.8. Procentul elevilor cu nivel scăzut al competențelor de citire/lectură

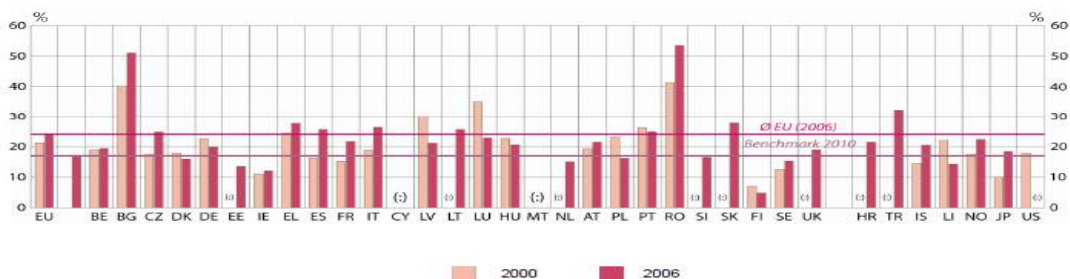
La nivel național, procentul elevilor de 15 ani cu nivel scăzut al competențelor de citire reprezintă unul din aspectele problematice majore, în condițiile în care benchmark-ul stabilit de UE la orizontul anului 2010 este de 17%.

Procentul a crescut în perioada 2000-2006 (de la 41,3% la 53,5%), după cum rezultă din raportul Consiliului Uniunii Europene, România înregistrând pe întreaga perioadă cele mai slabe rezultate la studiile PISA din toate țările europene.

Nu sunt disponibile date pentru nivel regional și județean.

COMPETENȚE ESENȚIALE

**Procent de elevi cu o alfabetizare la citire/lectură de nivel unu și mai jos
(pe scara de alfabetizare la citire/lectură PISA) 2000-2006**

Sursa datelor: Consiliul Uniunii Europene, Proiect de raport comun al Consiliului și al Comisiei pentru 2008 privind progresele înregistrate referitor la punerea în aplicare a programului de lucru „Educație și formare profesională 2010”

„Învățarea de-a lungul vieții în serviciul cunoștințelor, creativității și inovării”, Bruxelles, 31 ianuarie 2008

5.5.9. Ponderea populației cu vârste cuprinse între 20-24 de ani care au absolvit cel puțin învățământul secundar superior (Anexa 19)

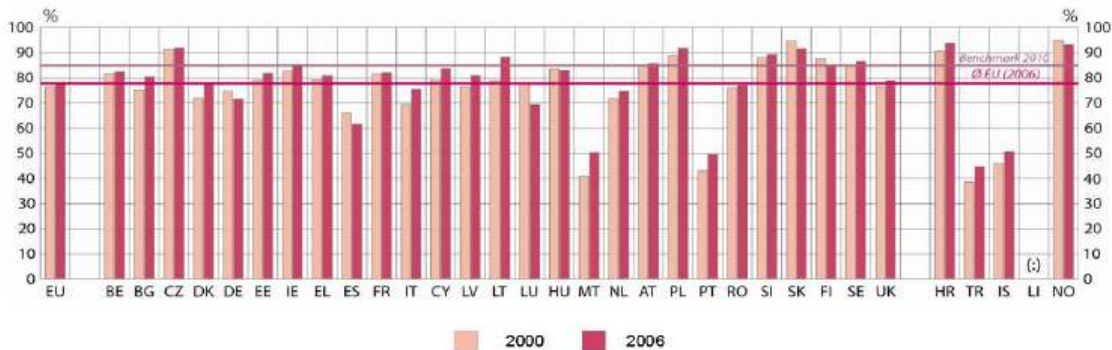
La nivel european procentul tinerilor cu vârste cuprinse între 20-24 de ani care au absolvit o instituție de învățământ secundar superior a cunoscut doar o creștere ușoară după anul 2000, neînregistrându-se progrese semnificative în atingerea nivelului de referință care prevede ca acest procent să atingă cel puțin 85% până în 2010.

România a înregistrat o creștere de 1,1% între anii 2000 și 2006 (de la 76,1% la 77,2%), acesta rămânând în continuare unul din domeniile în care progresele rămân insuficiente.

Nu avem la acest moment date disponibile pentru nivel regional și județean.

ABSOLVIREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SECUNDAR SUPERIOR DE CĂTRE TINERI

Ponderea populației cu vârste cuprinse între 20-24 de ani care au absolvit cel puțin învățământul secundar superior, 2000-2006

Sursa datelor: Consiliul Uniunii Europene, Proiect de raport comun al Consiliului și al Comisiei pentru 2008 privind progresele înregistrate referitor la punerea în aplicare a programului de lucru „Educație și formare profesională 2010”

„Învățarea de-a lungul vieții în serviciul cunoștințelor, creativității și inovării”, Bruxelles, 31 ianuarie 2008

5.5.10. Rata de participare în formarea continuă a populației adulte (25-64 ani)

Participarea la programe LLL a populației adulte din România este în perioada anilor 2000-2006 cea mai scăzută din toate țările UE, crescând cu numai 0,4% în acest interval de timp (de la 0,9% la 1,3%).

În timp ce media europeană a crescut în 2006 la 9,6% față de 7,1% în 2000, iar nivelul de referință comunitar a fost stabilit pentru 2010 la 12,5%, țara noastră se confruntă în continuare cu o participare extrem de scăzută la programele de formare continuă.

Alocarea de fonduri europene (FSE) pentru acest domeniu prin POSDRU constituie o oportunitate pe care trebuie să o aibă în vedere permanent și unitățile IPT, fiind necesare în continuare eforturi suplimentare pentru a ridica nivelul competențelor populației și pentru a dobândi flexibilitate și securitate pe întreaga piață a forței de muncă.

5.6 Indicatori de impact

5.6.1 Impactul sistemului de învățământ profesional și tehnic asupra ratei șomajului

Ar putea fi evaluat prin stabilirea unor corelații în timp între rata de inserție profesională, respectiv rata șomajului absolvenților și rata totală a șomajului.

La nivel național au fost aprobate prin ordine de ministru metodologia de monitorizare a inserției absolvenților de învățământ profesional și tehnic (ordinul MECT 6011/21.11.2008) și metodologia și instrumentele de lucru privind studiile de monitorizare a inserției pe piața muncii a

absolvenților de învățământ superior (ordinul MECT 6012/ 21.11.2008). Rolul principal în monitorizarea inserției absolvenților IPT le revine Inspectoratelor școlare Județene și Centrelor Județene de Asistență Educațională (CJRAE), care pot implementa această metodologie prin proiecte depuse pe POS DRU.

Rata ridicată a șomajului tinerilor din grupa de vârstă 15-24 de ani, și ponderea ridicată a acestora în numărul total al șomerilor (v. cap. 4), sugerează o problemă serioasă a sistemului de pregătire în raport cu finalitățile obținute în plan ocupațional. Din acest motiv, se reține ca un prim indicator de impact, care poate fi măsurat pe baza datelor statistice disponibile, șomajul tinerilor din grupa de vârstă 15-24 de ani, cu rezerva că acesta nu este diferențiat pentru absolvenții ÎPT. Agențiile de Ocupare a Forței de Muncă (AJOFM) pot oferi date anuale valoroase despre absolvenții înregistrați în baza de date ca șomeri, dar acestea nu sunt diferențiate în acord cu noua structură pe niveluri de pregătire și finalitățile din ÎPT. Se recomandă colaborarea între ministere în vederea structurării (unitare la nivel național) a bazei de date a AJOFM pentru evidențierea diferențiată a absolvenților de ÎPT pe calificări și niveluri de calificare, adaptat noilor trasee și finalități ale sistemului de educație și formare profesională.

5.6.2. Inserția profesională a absolvenților din anii 2003-2008 (anexa 3e)

În Regiunea Vest, conform evidențele A..J.O.F.M.-urilor pentru anul 2008, se înregistrează un număr de **39432** șomeri înregistrați, din care **2199** de absolvenți.

În județul Timiș se înregistrează cel mai mare număr 25729 șomeri înregistrați din care 502 absolvenți; în Județul Arad un număr 9860 șomeri înregistrați din care 1029 absolvenți și în județul Caraș-Severin un număr 3843 șomeri înregistrați din care 668 absolvenți. Numărul de absolvenți șomeri este fluctuant de al un județ la altul, iar evoluția acestui indicator este necesar a fi urmărită pe o perioadă mai mare și cu regularitate.

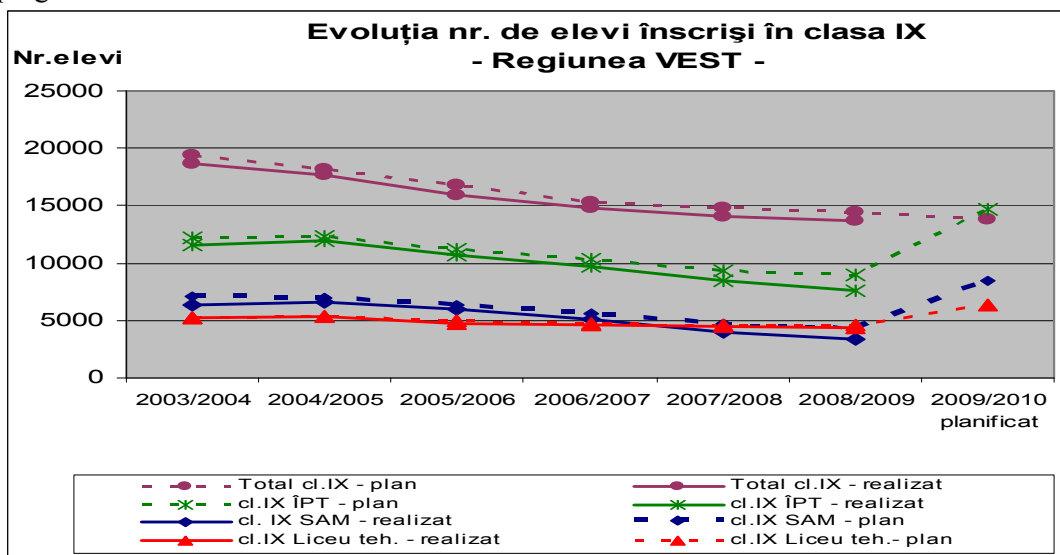
5.6.3. Gradul de utilizare a competențelor dobândite de absolvenți la locul de muncă

Acest indicator face parte dintre indicatorii de calitate propuși de Comisia Europeană - Grupul de lucru pentru calitate în VET. În această etapă nu este definit. Date cu privire la acest indicator este posibil să fie colectate, potrivit recomandărilor Comisiei Europene, prin Ancheta asupra forței de muncă. Informațiile utile pentru acest indicator pot fi obținute și direct de către școli prin efectuarea unor sondaje proprii în rândul angajatorilor și absolvenților.

5.7 Oferta școlilor din ÎPT regional în perioada 2002-2009

5.7.1 Evoluția planurilor de școlarizare (anexa 7)

Analiza planurilor de școlarizare realizate în anii trecuți demonstrează ca exercițiul de planificare în ÎPT pe baza recomandărilor din PRAI și PLAI au contribuit la o mai bună orientare a ofertei de pregătire.

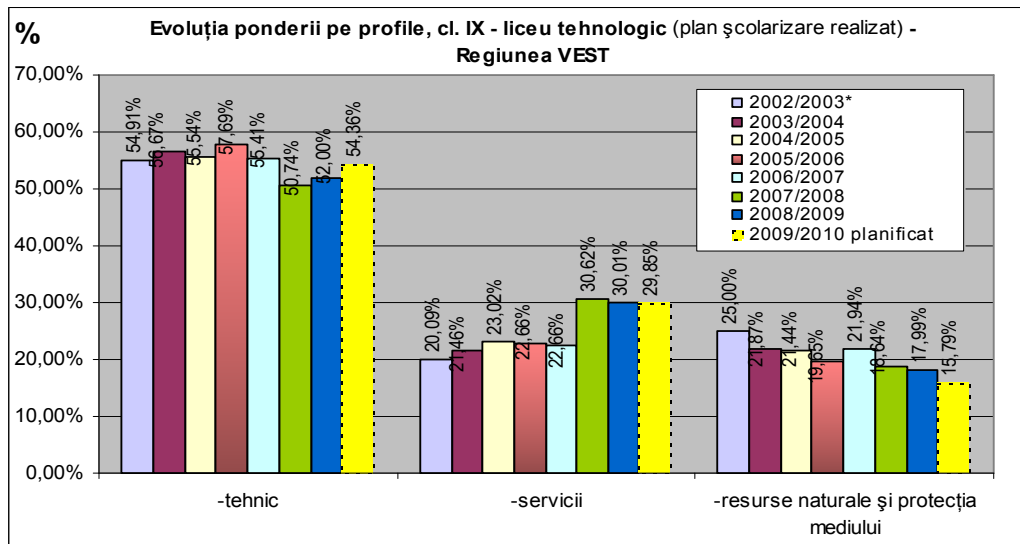
Sursa: ISJ, date administrative

Datele sintetice privind structura și evoluția cifrelor de școlarizare în ÎPT în județele regiunii, sunt prezentate în **Anexa 7**

Scăderea generală a populației școlare la nivel regional s-a reflectat și în scăderea numărului de elevi înscriși în clasa a IX-a în ÎPT atât pe ruta directă cât și pe ruta progresivă.

La liceu tehnologic, numărul elevilor înscriși în clasa a IX-a a avut o evoluție diferită pentru diferitele profile, înregistrându-se o ușoară creștere în ultimii ani pentru profilul tehnic și o creștere semnificativă la cererea pieței la profilul servicii compensată prin scăderea ponderilor la resurse naturale și protecția mediului.

Se constată totodată că profilul tehnic predomină oferta de formare în valori absolute, fiind mai mare decât suma celorlalte două profiluri.

Adaptarea ofertei educaționale la domeniile cerute pe piața muncii se reflectă prin modificări semnificative ale ponderii domeniilor de calificare, în funcție de cererea înregistrată, astfel de exemplu: domeniul mecanic a cunoscut o scădere constantă de la valoarea inițială considerată supradimensionată de 37% la valoarea actuală de 26%, tendința viitoare fiind de descreștere. Domeniile de comerț și turism au demonstrat o creștere spectaculoasă de la valorile de 3% și 6% până la cele actuale de 10% respectiv de 14%. Oferta de formare în domeniul textile a răspuns la o cerere în puternică creștere în anii 2002-2005, ajungând la valori de 11%, pentru ca să urmeze tendința de scădere a cererii, înregistrând acum o pondere de aproape 4%.

Aceste exemple demonstrează o oarecare capacitate a ofertei de formare de a se adapta cerințelor pieței, dacă acestea sunt cunoscute și planificarea se realizează strategic, cu consultarea partenerilor

5.7.2. Analiza ofertei curente pentru formarea profesională inițială în anul școlar 2008-2009 (anexa 7)

Analiza planurilor de școlarizare realizate pentru anul școlar 2008-2009 în județele regiunii scoate în evidență că în învățământul profesional și tehnic au fost cuprinși 55,33% din totalul elevilor de clasa a IX-a, 31,24% în liceu filieră tehnologică și 24,09% în școala de arte și meserii. Pe domenii de pregătire, planurile de școlarizare propuse au fost în majoritate realizate. Excepție fac domeniile: construcții (din cauza atractivității reduce a acestui domeniu în rândul elevilor), respectiv industria textilelor (unde putem presupune că tinerii au înțeles mai repede mesajul declinului acestui sector economic, iar școlile au reactionat cu o oarecare inerție).

5.7.3 Oferta școlilor din ÎPT pentru formarea adulților (Anexa 11)

Realizarea de cursuri de calificare și reconversie profesională a adulților, de către unitățile de învățământ profesional și tehnic, prin autorizarea acestora pentru formarea profesională a adulților

este, încă, în procent mic, chiar dacă unitățile de învățământ au cadre didactice specializate și calificate pentru fiecare domeniu în parte.

Numărul de școli autorizate în 2008 este de 13, cu un total de 40 de programe autorizate pentru adulți.

Procentul cel mai mare de unități școlare autorizate pentru formare adulți este în județul Hunedoara, la fel și numărul cel mai mare de programe de formare livrate.

Se recomandă o abordare mai amplă din partea unităților școlare, deoarece formarea adulților poate fi o sursă permanentă de venituri extrabugetare, atât pentru școală cât și pentru cadrele didactice, cu finanțare din FSE prin POSDRU.

5.7.4. Rețele școlare (Anexa 12)

În anexa 12 sunt prezentate rețelele școlare tematice constituite între unitățile de învățământ din proiectele Phare 2001, 2003 și 2004/2006, pe de o parte, și între unitățile de învățământ din proiect și celelalte unități de învățământ profesional și tehnic din județe, pe de altă parte, constituite cu scopul de diseminare a bunelor practici din proiect privind:

- asigurarea calității formării profesionale;
- asigurarea calității procesului de educație
- management și dezvoltare instituțională;
- planificarea ofertei educaționale a TVET;
- dezvoltarea parteneriatului cu întreprinderile
- dezvoltarea de curriculum în dezvoltare locală;
- dezvoltarea activității de orientare și consiliere în carieră;
- dezvoltarea unor activități de formare profesională continuă.

Detalii privind modul de funcționare a acestor rețele și a altor rețele, precum și rezultatele acestora vor fi realizate în PLAI și PAS.

5.7.5. Parteneriate școală – întreprindere

Parteneriatul dintre educație și mediul afacerilor din Regiunea Vest (parteneriatul dintre școală și întreprindere) pornește de la interesele reciproce și independente ale elevilor, profesorilor, angajatorilor și agenților comunitari, bazându-se pe o realitate pe cât de simplă pe atât de importantă: elevii de azi sunt lucrătorii de mâine. Toți cei implicați în acest amplu proces au conștientizat necesitatea realizării trecerii de la un parteneriat consultativ la unul colaborativ și durabil, cu implicații directe atât pentru angajatori care au nevoie de indivizi motivați, cu aptitudini multiple cât și pentru mediul educațional care trebuie să răspundă standardelor europene.

Parteneriatul are următoarele obiective și sarcini:

- elaborarea CDL
- membri în consiliile de administrație;
- organizarea unor stagii de formare profesională a elevilor prin instruire practică;
- colaborare în realizarea orientării și consilierii profesionale a elevilor;
- cursuri de calificare și reconversie profesională;
- contracte pentru școlarizarea în anumite calificări;
- participarea la elaborarea PAS
- membri în CLDPS
- perfecționarea cadrelor didactice în întreprinderi pentru tehnologiile de vârf.

Detalii privind modul de funcționare a parteneriatelor cu agenții economici, cu mediul de afaceri, ale unităților de învățământ profesional și tehnic și rezultatele acestora vor fi prezentate în PLAI și PAS

Învățământul postliceal

Continuarea studiilor liceale prin cele două forme ale învățământului postliceal- școala postliceală și școala de maiștri, oferă posibilitatea absolvenților să se specializeze în domenii tehnice de interes, atât personal cât și al pieței muncii, în perspectiva dobândirii unor competențe de nivel cât mai ridicat.

Începând cu anul 2007-2008, învățământul postliceal se desfășoară și cu finanțare de la bugetul național.

Din analiza populației școlare cuprinsă în acest nivel educațional (anexa 6a) se observă că numărul elevilor a scăzut în perioada 2000/2001- 2006/2007 (de la 6600 la 1600 atât în învățământul de stat cât și în învățământul particular), De asemenea gradul de interes este mai mare în rândul populației feminine decât în rândul populației masculine, acesta și din cauza calificărilor de interes preponderent feminin, cerute de piața muncii (asistent medical farmacie, pedagog de recuperare).

În perioada 2000-2006, numărul de solicitanți pentru învățământul postliceal a scăzut permanent din următoarele cauze:

- clasele de școală postliceală și de maiștri au fost realizate strict la cererea agenților economici și a persoanelor fizice, cu finanțare de la aceștia;
- restructurarea economică din regiune;
- nepromovarea acestei forme de învățământ de către unitățile școlare.

Oferta educațională pentru învățământul postliceal în următoarea perioadă trebuie realizată astfel încât să fie în deplină concordanță cu tendințele de dezvoltare ale regiunii Vest, dar să vină și în întâmpinarea solicitărilor exprese ale agenților economici angajatori. Este necesar să se acorde o atenție sporită calificărilor din domeniul ocrotirii sociale, care sunt deficitare din punct de vedere al ocupării la momentul actual.

Problemele specifice fiecărui județ al regiunii pentru nivelul educațional postliceal vor fi abordate în Planurile Locale de Acțiune 2009.

5.8 Principalele concluzii din analiza ÎPT regional

Concluzii din analiza comparativă a evoluției populației de vârstă școlară cu evoluția populației pe grupe de vârstă: din analiza contextului demografic se rețin implicațiile severe ale scăderii acestui indicator, îndeosebi a populației școlare, în paralel cu fenomenul de îmbătrânire demografică, de care trebuie să se țină cont în planificarea ofertei și a resurselor sistemului ÎPT pe termen lung.

Privind **dotarea în ÎPT** sunt necesare mai multe măsuri, printre care:

- creșterea resurselor alocate pentru dotarea și infrastructura ÎPT, inclusiv prin accesarea fondurilor structurale care reprezintă o oportunitate de dezvoltare a ÎPT;
- diversificarea surselor de finanțare prin identificarea și atragerea de resurse suplimentare, extrabugetare;
- optimizarea ofertei și a gestionării resurselor, inclusiv prin colaborarea în cadrul unor rețele de școli.

Resursele umane din ÎPT - Gradul de acoperire cu profesori și maiștri calificați este relativ bun. , dar atenție specială trebuie acordată celor necalificați și mai ales din mediul rural.

Măsurile privind dezvoltarea profesională a personalului didactic din ÎPT trebuie să vizeze:

- *competențele metodice;*
- *actualizarea competențelor de specialitate* cu accent pe noile tehnologii și schimbările organizaționale din mediul economic;
- *competențe aferente noilor calificări cerute pe piața muncii.*

Trebuie identificate și planificate **modalități adecvate pentru reconversie profesională** a anumitor categorii de cadre didactice din perspectiva ponderii importante a populației ocupate în educație în prezent și impactul reducerilor de activitate pe fondul reducerii populației școlare.

Resursele materiale și condițiile de învățare – Din analiza bazei materiale a unităților de învățământ din ÎPT din perspectiva normelor obligatorii de siguranță, igienă și confort ale elevilor, standardelor de pregătire și exigențelor unui învățământ centrat pe elev putem desprinde următoarele concluzii:

- **necesitatea unor programe de reabilitare și modernizare a infrastructurii, o planificare strategică a intervențiilor la nivel de județ și regiune**, aprobate de structurile partenieriale locale și regionale

- **necesitatea unor programe de dotare cu echipamente didactice** pentru pregătirea de specialitate.

- **identificarea unităților școlare viabile** ce necesită dezvoltarea infrastructurii (laboratoare, săli de curs) și a dotărilor (în laboratoare și atelierele în care sedesfășoară pregătirea practică săptămânală.

Mecanismele decizionale și descentralizarea funcțională în TVET – Concluziile pot viza:

- **consolidarea structurilor consultative din ÎPT și creșterea rolului partenerilor sociali** în planificarea ofertei și antrenarea sporită a acestora în procesele decizionale, inclusiv accesarea finanțării prin fondurile structurale, în special prin FSE;

- **promovarea rețelelor de colaborare între școli**, inclusiv cu școli din spațiul european, pentru stimularea progresului în raport cu un set comun de indicatori de referință și adoptarea celor mai bune practici (**benchmarking**);

- necesitatea unor măsuri vizând **creșterea gradului de acoperire și a calității serviciilor de orientare și consiliere**, cu privire la numărul de ore de consiliere/elev, numărul de elevi testați aptitudinal și consiliați pentru o decizie informată în alegerea carierei, respectiv a traseului de pregătire;

- **corelarea PAS** - ului (planuri de acțiune ale școlilor) cu planurile regionale și locale (**PRAI și PLAI**) în toate unitățile de IPT, condiție obligatoriu de îndeplinit din **perspectiva surprinderii la nivel de școală a acelor aspecte importante pentru dezvoltarea regională**.

Nivel scăzut al competențelor cheie, constatat încă de la intrarea în sistemul de IPT - începând cu competențele de bază "tradiționale" (matematice, de comunicare, etc.) și continuând cu competențele de învățare, capacitatea de gândire critică și rezolvarea de probleme, de relaționare interpersonală, etc. - necesită din partea școlilor un efort sporit având în vedere: învățarea centrată pe elev, urmărirea și încurajarea progresului individual; programe pentru elevii cu dificultăți de învățare (în special cei din categorii defavorizate); facilitarea unor trasee individualizate de formare, etc.

Rata de participare în formarea continuă a populației adulte (25-64 ani) – Trebuie să avem în vedere cu prioritate implicarea unităților școlare din IPT în formarea adulților, prin acreditarea lor ca furnizori autorizați de FPC la CNFPA și derularea de programe acreditate din perspectiva faptului că **România** (și implicit regiunea) **înregistrează cea mai scăzută rată de participare în formarea continuă a populației adulte** (1,3% în 2006, conform Eurostat, față de media UE-27 de 9,6% și UE-15 de 11,1% și de **benchmark**-ul de 12,5%).

Principalele concluzii care se pot desprinde privind **indicatorii de ieșire** sunt:

- măsuri de creștere a accesului la educație pentru elevii din mediul rural;
- creșterea gradului de acoperire și a calității serviciilor de orientare și consiliere pentru categoriile expuse riscului;
- stabilirea unor ținte măsurabile privind ratele de tranziție la următorul nivel de calificare în perspectiva 2013 (rata abandonului școlar timpuriu să nu depășească 10%, respectiv rata de absolvire a învățământului secundar superior să fie cel puțin 85 % dintre cei în vârstă de 22 de ani);
- programe pentru diminuarea și prevenirea abandonului școlar în special în mediul rural, comunitățile etnice dezavantajate, zonele afectate de migrarea populației, etc.;
- programe pentru diminuarea și prevenirea părăsirii timpurii a sistemului educațional;
- promovarea învățării centrate pe elev, urmărirea și încurajarea progresului individual;
- programe remediale pentru elevii cu dificultăți de învățare (în special cei din categorii defavorizate).

Indicatori de impact

Din analiza indicatorilor care pot măsura impactul IPT în plan ocupațional se constată:

- necesitatea realizării de anchete/sondaje periodice în rândul absolvenților și angajatorilor vizând inserția profesională, gradul de utilizare a competențelor
- realizarea unei analize bianuale privind adaptarea ofertei IPT la cererea de pe piața muncii

**Cap. 6 Monitorizarea progresului în implementarea PRAI
în perioada septembrie 2008 – martie 2009**

În cadrul proiectului Phare 2006 documentul programatic **PRAI 2008 – 2013** a fost supus unui proces de monitorizare.

Raportul de monitorizare a fost realizat de către echipa de monitorizare a CR Sud-Vest Oltenia, stabilită în cadrul seminarului de formare din ianuarie 2009. În procesul de monitorizare au fost implicate ISJ din regiune, pentru colectarea datelor necesare.

În perioada 26-27 februarie a fost organizată la Băile Herculane o întâlnire comună a echipelor de monitorizare Vest și Sud Vest Oltenia, unde au fost discutate rapoartele preliminare întocmite, fiecare echipă beneficiind de expertiza membrilor CR care au realizat și au implementat PRAI în regiunea proprie.

Rezultatul acestei întâlniri de lucru a fost draftul 1 al raportului de monitorizare prezentat de către echipa Sud-Vest în cadrul vizitei de monitorizare organizată la CR Vest în data de 03 martie 2009. În cadrul întâlnirii au fost aplicate chestionare prin care s-au solicitat opiniile cu privire la aprecierea progresului în implementarea PRAI, furnizarea și altor informații considerate relevante pentru completarea și finalizarea raportului.

Propunerile și concluziile centralizate în urma completării chestionarelor de către membrii CR Vest, au fost incluse în raportul final de monitorizare

S-au monitorizat următoarele obiective și măsuri :

Obiective, măsuri monitorizate:

OBIECTIV 1: Optimizarea procesului de implementare a documentelor PRAI/PLAI

Tinta 1.1.: Implementarea măsurilor PRAI în proporție de 80%

Tinta 1.2.: Crearea unor rețele eficiente de monitorizare a implementării măsurilor PRAI

Măsura:

A.1.1.1. Realizarea unei rețele de monitorizare a implementării măsurilor PRAI

Concluzii/recomandări:

- Valorificarea experienței membrilor CR care au participat la monitorizarea PRAI 2007 și PRAI 2008, pentru crearea unor rețele eficiente pentru eficientizarea procesului de monitorizare;
- Extinderea termenelor activităților de implementare/monitorizare a documentelor de planificare;
- Simplificarea instrumentelor de monitorizare în scopul eficientizării procesului.

Măsura:

A.1.1.2. Reactualizarea PLAI în termenul stabilit și cu respectarea recomandărilor PRAI

Concluzii/recomandări:

- Colaborarea cu factorii de decizie în vederea realizării unor acțiuni în fiecare județ pentru diseminarea întregului mecanism de planificare în randul autorităților locale.
- Implicarea efectivă și pe scară mai largă a partenerilor sociali în procesul de analiză a datelor și formularea recomandărilor pentru planul de școlarizare și stabilirea domeniilor prioritare.

OBIECTIV 2: Optimizarea cantitativă și calitativă a ofertei educaționale

Ținta 2.1.: Analiza gradului de corelare a ofertei școlare a județului și recomandărilor regionale din PRAI

Ținta 2.2.: Constituirea baze de date la nivel județean privitoare la cuprinderea absolvenților TVET.

Ținta 2.3.: Îmbunătățirea calității instruirii practice a elevilor.

Măsura: A.2.1.1. Analiza gradului de corelare a ofertei școlare a județelor și recomandărilor regionale din PRAI

Concluzii/recomandări:

- Continuarea procesului de analiză a planurilor de școlarizare în raport cu țintele PRAI/PLAI în scopul armonizării cu necesitățile pieței muncii;
- Reluarea analizelor după modificarea structurii TVET, cu opțiunea pentru unica ruta progresivă.

Măsura:A.2.2.1.Urmărirea ieșirilor din sistemul TVET, la nivel de județ și de regiune

Concluzii/recomandări:

- Continuarea procesului de accesare de fonduri europene pentru proiecte care vizează aceste intervenții. (Monitorizarea inserției absolvenților de învățământ superior, POS DRU Axa prioritară 2, domeniul major de intervenție 2.1.)

Măsura:A.2.2.2.Identificarea și implementarea unor măsuri la nivel de județ care vizează creșterea ratei de cuprindere

Concluzii/recomandări:

- Analiză la nivelul fiecărui județ pe baza datelor oficiale disponibile și recomandări specifice, în funcție de situație, prin PLAI actualizat 2009)

Măsurile de intervenție sunt necesare la nivelul fiecărui județ după analiza ratei de cuprindere pentru anul școlar 2007-2008

Măsura: A.2.3.1. Asigurarea calității instruirii practice a elevilor

Concluzii/recomandări:

- continuarea procesului de depunere de proiecte finanțate prin POS DRU de către unitățile de învățământ profesional și tehnic, pentru finanțarea stagiilor de practică;
- Includerea în PLAI 2009 a hărții parteneriatelor și postarea pe site-urile ISJ din regiune.

Obiectivul 3: Dezvoltarea RU din TVET prin cuprinderea în sistemul de formare continuă

Ținte:

3.1.: Asigurarea accesului la cursuri de formare pentru resursele umane din TVET

Măsura:A.3.1.1.Organizarea a cel puțin două sesiuni de informare asupra tendințelor de dezvoltare a sistemului și planificarea măsurilor de intervenție la nivel de județ și de unități școlare.

Concluzii/recomandări:

- Diseminarea informațiilor la nivelul colectivelor de profesori, pentru evaluarea necesarului de formare.

Măsura:A.3.1.2.Stagii de formare a cadrelor didactice din TVET organizate la partenerii economici

Concluzii/recomandări:

- Depunerea de proiecte pentru accesarea fondurilor europene în scopul formării cadrelor didactice;
- Implicarea CLDPS în organizarea unor stagii de formare la parteneri în vederea actualizării competențelor tehnice.

Obiectivul 4: Dezvoltarea infrastructurii TVET

Ținte:

-Reabilitarea și modernizarea infrastructurii școlilor din ÎPT (inclusiv dotarea cu echipamente de instruire, conform standardelor de pregătire)

Măsura:A.4.1.1.Inventarul necesarului de lucrări de reabilitare a infrastructurii

Concluzii/recomandări:

- Implicarea ISJ, CLDPS în utilizarea fondurilor guvernamentale și europene în vederea asigurării condițiilor de funcționare în toate unitățile de învățământ din regiune.

Măsura:A.4.1.2. Evaluarea costurilor și identificarea tuturor surselor de finanțare

care pot fi accesate, asistarea beneficiarilor în vederea realizării unor proiecte care să asigure resursele necesare

Concluzii/recomandări:

- Diseminarea informațiilor legate de posibilele surse de finanțare pentru dezvoltarea infrastructurii și dotarea cu echipamente, la nivelul tuturor factorilor interesați în accesarea fondurilor

Măsura:A.4.2.1.Evaluarea necesarului de dotare cu echipamente

și adoptarea unui plan de acțiune corelat cu strategia ofertei de formare pe termen lung.

Concluzii/recomandări:

- Sprijin acordat școlilor pentru accesarea fondurilor europene prin POR, domeniul de intervenție 3.4 (există finanțare deschisă prin POR. Cele 71 % din școli au nevoie de investiții prin proiecte)

Obiectivul 5: Asigurarea serviciilor de consiliere și orientare pentru carieră tuturor elevilor din TVET

Ținte:

5.1.: Toți elevii din TVET vor beneficia de servicii de consiliere și orientare pentru carieră.

5.2.: Dezvoltarea competențelor cadrelor didactice, de a oferi servicii de consiliere și orientare. 20%/an

Măsura:A.5.1.1.Designul instrumentelor de colectare a datelor prin care elevii să-și exprime opțiunile privitoare la carieră

Concluzii/recomandări:

- Implementarea acțiunilor nerealizate până la data evaluării

Măsura:A.5.1.2. Inventarierea opțiunilor tinerilor.

Concluzii/recomandări:

- Organizarea de acțiuni comune ISJ-CJAPP adresate elevilor, părinților și profesorilor pentru oferirea de feed-back privind opțiunile formulate

Măsura:5.1.3. Asigurarea accesului la informații structurate, privind șansele de ocupare pentru fiecare grup țintă

Concluzii/recomandări:

- Implementarea acțiunilor care au un progres întârziat la momentul monitorizării

Măsura:A.5.2.1. Cuprinderea cadrelor didactice în cursuri de formare cu tema Consiliere și orientare pentru carieră.

Concluzii/recomandări:

-Continuarea procesului de formare pentru cadrele didactice nou intrate în sistem

Recomandări generale:

- Măsuri pentru sprijinirea școlilor în vederea autorizării în domeniile prioritare, unde există cereri pe piața muncii
- Deși s-au înregistrat progrese în dotarea cu echipamente IT, este necesară creșterea numărului de rețele de calculatoare în unitățile de învățământ și facilitarea accesului elevilor și a cadrelor didactice la internet și utilizarea calculatorului în procesul educațional
- Formarea membrilor CLDPS și a agenților economici pentru elaborarea CDL
- Sprijinirea unităților de învățământ ÎPT în accesarea FSE prin POSDRU
- Diseminarea rezultatelor pozitive privind scrierea de proiecte și acordarea de sprijin școlilor din mediul rural.
- Revizuirea unor indicatori pentru care nu există serii de date și nu au nivelul de agregare până la nivelul județean
- O mai mare implicare a ISJ în procesul de revizuire și monitorizare a documentelor de planificare și respectarea termenelor de transmitere a datelor solicitate de către membrii CLDPS și Consoțiu Regional care fac parte din echipele de monitorizare sau actualizare a documentelor de planificare.
- Identificarea de acțiuni de către ISJ în parteneriat cu CLDPSFP care să conducă la creșterea atractivității învățământului tehnic și profesional

Cap. 7 Analiza SWOT a corelării ofertei de formare profesională cu cererea

În acest capitol se va analiza capacitatea de răspuns a ofertei educationale la cerințele pieței, cu scopul de a identifica măsuri de intervenție pentru îmbunătățirea situației la nivel regional.

Capitolele anterioare au făcut o trecere în revistă a principalelor aspecte care delimitează dezvoltarea regiunii și care constituie contextul la care se adaptează oferta educațională a școlilor TVET.

Analiza SWOT cuprinsă în această secțiune face posibilă identificarea rapidă a punctelor tari, punctelor slabe, oportunităților și amenințărilor ce decurg din diagnoză și pe care se construiește, în secțiunea următoare, planul strategic menit să conducă la formularea unei oferte educaționale corelată cu cerințele pieței muncii.

Tehnica SWOT de analiza valorifică participarea tuturor factorilor implicați în luarea deciziilor și implementarea intervențiilor. Mesajul cheie al unei analize SWOT este acela că, indiferent de acțiunile stabilite, procesul decizional trebuie să includă: capitalizarea pe punctele tari, eliminarea punctelor slabe, exploatarea oportunităților și minimizarea sau îndepărtarea amenințărilor.²

Orice analiză SWOT este delimitată de scopul urmărit în strategia ce va fi realizată pe baza analizei. Analiza de mai jos are în centru sistemul educațional TVET din Regiunea Vest, iar scopul analizei este corelarea eficientă a ofertei TVET cu cererea pieței muncii regionale.

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> -Evoluția ofertei de formare profesională arată o dinamică care reflecta capacitatea sistemului de învățământ de adaptare la cererea pieței(anexa5.7 educație -ponderea ofertei pentru profilul servicii arată o tendință crescătoare, de la 20% la 30%. Valoare absolută încă subdimensionată față de cerere -rată de cuprindere aproape de 100% pentru grupa de vârstă 7-10 ani -structuri partenoriale la nivel regional și de județ, CR și CLDPS funcționale, cu roluri și responsabilități asumate -planificarea ofertei adecvată, măsurată prin grad de realizare ridicat - oferta educațională în concordanță cu cererea pieței, exemple: -domeniul mecanic supradimensionat arată o scădere de la 37% la 26% -domeniile comerț și turism prezintă o creștere de la 3% și 6% la valorile actuale de 10% și 14% -evoluție oscilantă care urmărește cererea 	<ul style="list-style-type: none"> -ofertă redusă pentru cererea/nevoia de formare profesională continuă a adulților, doar 13 unități și 40 de programe acreditate -rata de curpindere în învățământ relativ mică, de 66,8%, pentru grupa de vârstă 3-23 de ani; 70% pentru ciclul secundar inferior, și doar 58% pentru ciclul secundar superior; -rata de curpindere în învățământ pentru categoria de vârstă 15-18 ani arată o tendință descrescătoare, în timp ce și valoarea absolută este mică de 76%, și valori mai mici pentru bărbații din această categorie; -tendința îngrijorătoare de creștere pentru rata de abandon școlar, cea mai mare valoare fiind înregistrată pentru ÎPT în 2001-2002 de 4,9%; -rata de absolvire pentru toate nivelele de învățământ se află sub media națională; -ponderea mai ridicată a cadrelor didactice necalificate în mediul rural, un pericol dublu pentru elevii din mediul rural cu privire la accesul acestora la învățământ de calitate; -lipsa unei abordări sistemice a serviciilor de consiliere, și grad redus de acoperire doar prin

**Consortiul Regional Vest
mai 2009**

<p>pieței la domeniul textile, o creștere rapidă la 11%, urmată de scădere bruscă ș a 4%</p> <p>- Existența a 19 unități de învățămînt ÎPT beneficiare a Programului multianual TVET (dezvoltare instituțională, reabilitare și dotare cu echipamente didactice)</p> <p>-Generalizarea sistemului de asigurare a calității</p> <p>-Existența rețelelor școlare constituite în cadrul Programului Phare TVET cu rolul de a disemina bunele practici</p>	<p>acțiuni singulare;</p> <p>-clase cu efective subdimensionate, care nu asigură utilizarea eficientă a resurselor;</p> <p>-10 unități școlare care funcționează fără aviz sanitar, 12 unități care necesită intervenții urgente în ameliorarea condițiilor de învățare și 65 de unități cu nevoi de dotare în echipamente pentru a asigura calitatea formării profesionale;</p> <p>-rata de succes în IPT arată o tendință de scădere îngrijorătoare, de la 98% la 78%;</p>
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • nevoia de ofertă diversificată pentru traseu FPC / LLL • creșterea numărului de IMM-uri • migrația internă a regiunii este pozitivă • posibilitate de angajare pentru nivelul 3 • număr crescut de investiții străine • nevoia de calificări noi/specifice pentru vârsta 15-64 • există sectoare [servicii, construcții, comerț, industria alimentară] care sunt în creștere • posibilitatea accesării FSE, POR • Creșterea reală a PIB/loc • VAB peste media națională • Investițiile brute ale unităților locale active au crescut, • Infrastructura educațională se poate dezvolta prin accesarea FEDER • Dezvoltarea resurselor umane prin accesarea FSE 	<ul style="list-style-type: none"> • scăderea populației, inclusiv a populației ‘tradițional’ școlare • efectele crizei economico-financiare la nivel regional • migrația externă a persoanelor cu calificare ridicată • productivitatea scăzută în IMM-uri • reducerea ponderii unor sectoare economice și domenii [industria textilă, producția de lohn, agricultura, industria] • lipsa de corelare între Nomenclatorul calificărilor și COR, SPP/SO • nr de locuri de muncă nou create pentru tineri este redus • creșterea ratei șomajului, și rata șomajului ridicată pentru absolvenși și tineri; • Participarea scăzută a forței de muncă în programe de formare continuă în contrast cu nevoia tot mai mare de formare a adulților

Cap. 8 REZUMATUL PRICIPALELOR CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI PENTRU PLANUL DE MĂSURI

Pe baza acestor situații PRAI face următoarele recomandări generale, care urmează a fi dezvoltate în măsuri și ținte specifice.

- Asigurarea unei structuri a calificărilor profesionale prin IPT care să fie în concordanță nu numai cu cerințele actuale și cele prognozate ale pieței muncii, dar și cu aspirațiile de carieră ale tinerilor și familiilor acestora.
- Asigurarea unui nivel al competențelor profesionale pentru absolvenți, astfel încât aceștia să devină competitivi pe piața forței de muncă, în raport cu cerințele angajatorilor, și în raport cu nivelul redus de competențe ale celor angajați în prezent, sau a șomerilor. Șansele de angajare ale tinerilor sunt semnificative pentru sfera de cerere prin reînlocuire.
- Necesitatea stimulării elevilor pentru a obține un nivel de calificare ridicat (nivel 3).
- Unitățile de învățământ trebuie să aibă un partener capabil (agent economic) care să asigure pregătirea complementară a absolvenților până la un nivel ridicat de competențe. Cadrele didactice să îi orienteze/consilieze pe elevi pentru alegerea unei rute educaționale care să le asigure un nivel educațional cât mai ridicat (cu cât nivelul de educație este mai mare cu atât rata șomajului este mai redus).
- Ruta directă este o ofertă educațională care răspunde cel mai bine cerințelor actuale. Consilierea elevilor pentru alegerea rutei directe de pregătire, în vederea obținerii unei calificări ridicate (nivel 3), într-un termen relativ scurt (în 4 ani) și într-o calificare cerută de angajatori la momentul finalizării studiilor.
- Stocul de competențe al angajaților e redus. Cam 20% din angajații au calificări reduse. Ei sunt un grup țintă vulnerabil. Aceștia pentru a face față cerințelor în creștere ale angajatorilor, vor trebui să se recalifice. Adulții fără studii finalizate sau cu nivel de calificare redus vor fi nevoiți să urmeze cursuri de formare profesională pentru dobândirea de noi competențe, dacă doresc să rămână competitivi pe piața forței de muncă. Unitățile de învățământ vor putea să ofere programe de pregătire pentru calificări profesionale, prin autorizare CNFPA.
- Creșterea ofertei educaționale pentru adulții în vederea obținerii unei calificări de nivel 1,2,3,3+ sau a unei calificări noi. Dobândirea unei calificări de către adulții care nu și-au finalizat studiile, datorită abandonului școlar, va duce la creșterea competitivității personale pe piața muncii. Învățământul seral și fără frecvență vor fi solicitate de către adulții care doresc obținerea unei calificări sau a unei noi calificări. Cele două forme de învățământ sunt complementare cursurilor de calificare autorizate de către CNFPA.
- Un efect al acestei recomandări, este păstrarea personalului didactic calificat în sistem, întrucât prin includerea adulților în sistem se compensează diminuarea consistentă a efectivelor de elevi (scăderea demografică estimată este de 29% față de 1989).
- Restructurarea rețelei școlare în funcție de populația școlară pe zone ale județelor regiunii și pe mediile de rezidență al absolvenților de gimnaziu
- Analiza gradului de cuprindere a absolvenților de gimnaziu care sunt din mediul rural
- Elaborarea de către ISJ a unei strategii de menținere în sistemul educațional, până la obținerea unui certificat de competențe, a absolvenților de gimnaziu
- La proiectarea planului de școlarizare se vor avea în vedere trendurile sectoarelor economice, evoluția demografică a populației școlare și datele oferite de piața muncii cu tendințele de creștere sau descreștere a cererii de locuri de muncă, pe sectoare economice, pe baza monitorizării evoluțiilor recente ale fenomenelor afectate de criza economico-financiară.
- Măsurile privind dezvoltarea profesională a personalului didactic din ÎPT trebuie să vizeze:
 - competențele metodice;

- actualizarea competențelor de specialitate cu accent pe noile tehnologii și schimbările organizaționale din mediul economic;
- competențe aferente noilor calificări cerute pe piața muncii.
- Trebuie identificate și planificate **modalități adecvate pentru reconversie profesională** a anumitor categorii de cadre didactice din perspectiva ponderii importante a populației ocupate în educație în prezent și impactul reducerilor de activitate pe fondul reducerii populației școlare.
- **Resursele materiale și condițiile de învățare** – Din analiza bazei materiale a unităților de învățământ din ÎPT din perspectiva normelor obligatorii de siguranța, igienă și confort ale elevilor, standardelor de pregătire și exigențelor unui învățământ centrat pe elev putem desprinde următoarele concluzii:
 - **necesitatea unor programe de reabilitare și modernizare a infrastructurii, o planificare strategică a intervențiilor la nivel de județ și regiune**, aprobate de structurile parteneriale locale și regionale
 - **necesitatea unor programe de dotare cu echipamente didactice** pentru pregătirea de specialitate.
 - **identificarea unităților școlare viabile** ce necesită dezvoltarea infrastructurii (laboratoare, săli de curs) și a dotărilor (în laboratoare și atelierele în care sedesfășoară pregătirea practică săptămânală.
- **Mecanismele decizionale și descentralizarea funcțională în TVET** – Concluziile pot viza:
 - **consolidarea structurilor consultative din ÎPT și creșterea rolului partenerilor sociali** în planificarea ofertei și antrenarea sporită a acestora în procesele decizionale, inclusiv accesarea finanțărilor prin fondurile structurale, în special prin FSE;
 - **promovarea rețelelor de colaborare între școli**, inclusiv cu școli din spațiul european, pentru stimularea progresului în raport cu un set comun de indicatori de referință și adoptarea celor mai bune practici (**benchmarking**);
 - necesitatea unor măsuri vizând **creșterea gradului de acoperire și a calității serviciilor de orientare și consiliere**, cu privire la numărul de ore de consiliere/elev, numărul de elevi testați aptitudinal și consiliați pentru o decizie informată în alegerea carierei, respectiv a traseului de pregătire;
- Principalele concluzii care se pot desprinde privind **indicatorii de ieșire** sunt:
 - măsuri de creștere a accesului la educație pentru elevii din mediul rural;
 - creșterea gradului de acoperire și a calității serviciilor de orientare și consiliere pentru categoriile expuse riscului;
 - stabilirea unor ținte măsurabile privind ratele de tranziție la următorul nivel de calificare în perspectiva 2013 (rata abandonului școlar timpuriu să nu depășească 10%, respectiv rata de absolvire a învățământului secundar superior să fie cel puțin 85 % dintre cei în vârstă de 22 de ani);
 - programe pentru diminuarea și prevenirea abandonului școlar în special în mediul rural, comunitățile etnice dezavantajate, zonele afectate de migrarea populației, etc.;
 - programe pentru diminuarea și prevenirea părăsirii timpurii a sistemului educațional;
 - promovarea învățării centrate pe elev, urmărirea și încurajarea progresului individual;
 - programe remediale pentru elevii cu dificultăți de învățare (în special cei din categorii defavorizate).
- Din analiza indicatorilor care pot măsura impactul ÎPT în plan ocupațional se constată:
 - necesitatea realizării de anchete/sondaje periodice în rândul absolvenților și angajatorilor vizând inserția profesională, gradul de utilizare a competențelor
 - realizarea unei analize bianuale privind adaptarea ofertei ÎPT la cererea de pe piața muncii

RECOMANDĂRI PENTRU PLAI

La nivelul Regiunii Vest avem de-a face cu o situație relativ omogenă din punctul de vedere al populației, astfel că documentul PRAI elaborat va fi valabil și la nivelul județelor componente, cu nuanțări ale unor aspecte cu specific local.

Nivelul județean este abilitat să ia o serie de decizii pentru învățământul profesional și tehnic pe baza analizelor realizate care argumentează diferențele față de situația regională.

Există o serie de recomandări cu caracter general precum evitarea școlarizării în schimburi sau reducerea distanțelor pe care elevii trebuie să le străbată pentru a ajunge la școală, facilitându-se în acest mod accesul la școlile TVET.

Nivelul județean va fi responsabil pentru luarea deciziilor potrivite în funcție de propriile analize. Distribuția geografică a unităților școlare nu este uniformă, o concentrare a acestora înregistrându-se în reședințele de județ.

Analizele din PRAI este necesar să fie detaliate la nivelul județelor pentru fiecare nivel de calificare, pentru domenii dar și calificări, respectiv la nivelul zonelor de dezvoltare și a unităților școlare, inclusiv centralizarea Hărții parteneriatelor reactualizată.

Pentru perioada următoare se recomandă ca să se facă o analiză a efectelor evoluțiilor demografice și să se definitiveze un proiect al schimbărilor în privința rețelei școlare și a structurii calificărilor la nivelul județului, și a fiecărei unități școlare. Având la dispoziție prognozele demografice, este posibil să se facă o planificare a alocării resurselor (materiale și umane) în funcție de dezvoltarea proiectată pentru calificări / domenii și școli.

Având elaborat și aprobat la nivelul fiecărui județ o listă de priorități de dezvoltare (în termeni de calificări și domenii cu șanse de cerere din partea pieței muncii) cu consultarea structurilor de parteneriat, este posibil să se planifice sprijinul financiar prin Fondurile Structurale în dezvoltarea școlilor.

Se recomandă județelor creșterea ofertei educaționale prin învățământ seral și cu frecvență redusă, ceea ce va duce la creșterea ratei de cuprindere precum și asigurarea obiectivelor pentru LLL.

Cap. 9 Acțiuni propuse pentru realizarea obiectivelor dezvoltării ÎPT la orizontul anului 2013

Obiectivul general

Corelarea ofertei de formare initiala din TVET si invatamantul superior cu cererea pieței muncii prin dimensionarea corecta a ofertei in vederea asigurarii pentru economia regionala a unor absolventi care sa aiba competentele cerute de piata muncii, inclusiv competente transferabile care sa-i faca flexibili si mobili, cu sanse crescute de ocupabilitate în contextul dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Obiective specifice:

1. Optimizarea procesului de implementare a documentelor PRAI/PLAI
2. Optimizarea cantitativa si calitativa a ofertei educationale
3. Dezvoltarea RU din TVET prin cuprinderea în sistemul de formare continuă
4. Dezvoltarea infrastructurii TVET
5. Asigurarea serviciilor de consiliere și orientare pentru carieră tuturor elevilor din TVET

Aceste obiective derivă din analiza SWOT, si vizează intervenții pentru punctele sbale identificate, și se bazează pe valorificare punctelor tari și a oportunităților.

OBIECTIV 1: Optimizarea procesului de implementare a documentelor PRAI/PLAI		
Tinta 1.1.: Implementarea măsurilor PRAI în proporție de 80%		
Rezultate măsurabile		
Rețele de implementare si monitorizare constituite la nivel regional și local		
PRAI afișat pe site-ul institutiilor partenerie ale CR		
Raport de monitorizare a implementarii PRAI aprobat de către CR		
PLAI reactualizate în termen și în concordanță cu cerințele și recomandările PRAI		
Componenta a CR reprezentativa si eficienta în activitatea structurilor partenerie		
Acțiuni propuse pentru atingerea obiectivului	Termen	Cine răspunde
A.1.1.1.Realizarea unei rețele de monitorizare a implementării măsurilor PRAI * aprobarea în cadrul CR a unui calendar de implementare a masurilor inclusiv monitorizarea implementării * stabilirea și asumarea rolurilor specifice aferente procesului de implementare si monitorizare a PRAI * realizarea monitorizarii (conform termenelor adoptate si respectand formatele rapoartelor)si valorificarea recomandarilor din raportul de monitorizare	octombrie 2009 – mai 2010	Președinte CR Secretariat
A.1.1.2.Reactualizarea PLAI în termenul stabilit și cu respectarea recomandărilor PRAI * asigurarea accesului la PRAI a fiecărei echipe județene care actualizează PLAI in vederea armonizării planificarii la nivel regional și de județ * disemimarea PRAI-PLAI în rândul autoritarilor locale și a altor beneficiari	Mai 2009	CLDPS / ISJ din fiecare județ
A.1.1.3. Cresterea eficientei structurilor parteneriale in strategia de dezvoltare a resurselor umane	2009-2010	CR si CLDPS

**Consoțiul Regional Vest
mai 2009**

* creșterea capacității instituționale a structurilor partenieriale – CR și CLDPS- pentru îndeplinirea atribuțiilor care le revin în calitatea lor de membri ai CR și CLDPS prin schimburi de experiențe, vizite de studii, formări, internship etc. * asigurarea reprezentativității structurilor partenieriale-prin cooptarea în aceste structuri a unor noi membri conform statutului		
---	--	--

OBIECTIV 2: Optimizarea cantitativa și calitativa a ofertei educaționale		
Ținta 2.1.: Corelarea ofertei educaționale din regiune cu cererea pieței și a comunității		
Ținta 2.2.: Constituirea bazei de date la nivelul fiecărui județ din regiune cu privire la cuprinderea absolvenților TVET.		
Ținta 2.3.: Asigurarea calității instruirii practice a elevilor.		
Rezultate măsurabile		
Un raport de analiză a gradului de corelare a ofertei educaționale din regiune cu cererea pieței și a comunității		
O baza de date accesibilă cu privire la cuprinderea absolvenților TVET în învățământul superior și pe piața forței de muncă.		
Ponderele elevilor pentru care este asigurată instruirea practică la agenți de minim 70%		
Ațiuni pentru atingerea obiectivului	Termen	Cine răspunde
A.2.1.1. Analiza gradului de corelare a ofertei educaționale la cererea prognozată * realizarea unei analize a proiectului de plan de școlarizare în raport cu cerințele PRAI, și prezentarea acestui raport în cadrul CLDPS de avizare a proiectului planului de școlarizare - asigurarea corelării ponderilor pentru domeniile de calificare cu prognozele PRAI, în limita a +/- 1 clasă/domeniu	Noiembrie 2009 decembrie 2009 și mai 2010	CNDIPT CR ISJ
A.2.1.2. Realizarea unor analize la nivel de județ și regiune cu privire la efectele crizei financiare asupra cererii pieței -revizuirea ponderilor recomandate pentru domeniile de calificare în funcție de evoluția situației economice și a pieței muncii în cadrul unor reuniuni speciale ale CR și CLDPS	octombrie 2009	AJOFM
A.2.2.1.Urmărirea ieșirilor din sistemul TVET, la nivel de județ și de regiune * realizarea unei evidente a absolvenților, nominal, cu calificările acestora, și urmărirea traseului profesional pentru fiecare județ al regiunii prin proiectele de urmărire a inserției absolvenților (depusă pentru finanțare de fiecare județ al regiunii)	mai 2010	ISJ-uri , CJRAE din cele 4 județe
A.2.2.2. Identificarea și implementarea unor măsuri la nivel de județ care vizează creșterea ratei de cuprindere • în învățământ obligatoriu, în TVET, în învățământ secundar superior, astfel încât să micșoreze diferența dintre indicatorii regionali și benchmarkurile europene. Rata de abandon, de pierderi scăzută, cu atenție specială pentru mediul rural, și pentru copii fără supraveghere	Rata cuprindere 100% înv obligatoriu 85% rata cuprindere înv sec superior	ISJ-uri , CJRAE din cele 4 județe
A.2.3.1. Asigurarea calității instruirii practice a elevilor * realizarea unei evidente din care să rezulte numărul de elevi care	2009- 2010	ISJ și unitati

**Consortiul Regional Vest
mai 2009**

efectuează instruirea practica la agenți/in ateliere * realizarea unui număr de proiecte pentru obținerea finanțării prin FSE axa 2, DMI 2.1. pentru practica la agenți; minim 2 proiecte /judet * Harta parteneriatelor completata, actualizata și accesibilă pe site al ISJ		scolare, si parteneri, membrii ai CLDPS
---	--	---

OBIECTIV 3: Dezvoltarea RU din TVET prin cuprinderea în sistemul de formare continuă		
Ținta 3.1.: Asigurarea accesului la cursuri de formare pentru resursele umane din TVET		
Rezultate măsurabile		
O activitate de informare a întregului personal, organizată semestrial		
Adaptarea resurselor umane din TVET la cerințele angajatorilor pentru minim 30% din numărul cadrelor didactice.		
Rețele de colaborare, constituite la nivelul fiecărui județ.		
Acțiuni pentru atingerea obiectivului	Termen	Cine răspunde
A.3.1.1. Organizarea a cel puțin două sesiuni de informare asupra tendințelor de dezvoltare a economiei și a sistemului și planificarea măsurilor de intervenție la nivel de județ și de unități școlare. * organizarea unor reuniuni cu personalul din IPT pentru a analiza prognozele din PRAI, și a sensibiliza personalul în vederea întreprinderii unor masuri de compensare sau prevenire a efectelor nedorite (posibile disponibilizări din cauza schimbării structurii calificărilor, sau din cauza regresului demografic)	Anual până în 2013 Octombrie Martie	ISJ, CCD, CLDPS – sindicate Cu sprijinul CNDIPT
A.3.1.2. Stagii de formare a cadrelor didactice din TVET organizate la partenerii economici * organizarea unor stagii de formare a resurselor umane la parteneri, în vederea actualizării competentelor tehnice, cu finanțarea din FSE ; minim 4 proiecte /regiune	2013	ISJ , CCD Unități școlare si centre de resursa
A.3.1.3. asigurarea funcționării rețelelor de colaborare ale unităților școlare în vederea asigurării calității TVET - plan al acțiunilor la nivel de rețele implementat	anul școlar 2009-2010	ISJ și centrele de resursa

OBIECTIV 4: Dezvoltarea infrastructurii TVET		
Ținta 4.1.: Reabilitarea și modernizarea infrastructurii școlilor din IPT (inclusiv dotarea cu echipamente de instruire, conform standardelor de pregătire)		
Rezultate măsurabile		
Baza de date referitoare la starea unităților de învățământ, listă de priorități pentru investiții, avizate de CLDPS.		
Până în 2013, toate școlile TVET din regiune, să corespundă normelor de siguranță, igienă și confort pentru elevi.		
Până în 2013, 50% din școlile TVET din regiune dotate la nivelul standardelor moderne de pregătire profesională.		
Acțiuni pentru atingerea obiectivului	Termen	Cine răspunde

**Consortiul Regional Vest
mai 2009**

<p>A.4.1.1. Inventarul necesarului de lucrări de reabilitare a infrastructurii * stabilirea priorităților la nivel de școală și rețea școlară a fiecărui județ * realizarea unei liste de priorități a intervențiilor viitoare, împreună cu autoritățile locale, ISJ și unități școlare, lista care să fundamenteze investițiile posibile prin fondurile structurale și bugetul național</p>	Decembrie 2009-și reactualizare în fiecare an, până în luna decembrie	ISJ Unități școlare Autorități locale CLDPS
<p>A.4.2.2. Evaluarea necesarului de dotare cu echipamente și adoptarea unui plan de acțiune corelat cu strategia ofertei de formare pe termen lung. * stabilirea domeniilor prioritare de formare, ținând cont de investițiile realizate prin programele Phare TVET * asigurarea continuității formării pentru domeniile pentru care au fost realizate investiții în echipamente * stabilirea unui necesar de dotări pentru domeniile prioritare ale județetelor și fără resurse existente în prezent</p>	decembrie 2009 Si reactualizare în fiecare an până în luna februarie	ISJ Unități școlare Autorități locale
<p>A.4.2.3. Evaluarea costurilor și identificarea tuturor surselor de finanțare care pot fi accesate, asistarea beneficiarilor în vederea realizării unor proiecte care să asigure resursele necesare (finanțare prin POR și alte surse)</p>	2009-2013, în funcție de lansările de cereri de propuneri de proiecte POR	ISJ Unități școlare Autorități locale

OBIECTIV 5: Asigurarea serviciilor de consiliere și orientare pentru carieră tuturor elevilor din TVET		
Ținta 5.1.: Toți elevii din TVET vor beneficia de servicii de consiliere și orientare pentru carieră.		
Ținta 5.2.: Dezvoltarea competențelor cadrelor didactice, de a oferi servicii de consiliere și orientare. 20%/an		
Rezultate măsurabile		
Instrumente și statistici referitoare la opțiunile elevilor, analizate în fiecare an		
Activități de informare adresate elevilor și părinților acestora, organizate de cadrele didactice TVET în parteneriat cu psihologii școlari.		
Număr de cadre didactice absolvenți ai Modulului de formare cu tema Consiliere și orientare.		
Acțiuni pentru atingerea obiectivului	Termen	Cine răspunde
<p>A.5.1.1. Designul instrumentelor de colectare a datelor prin care elevii să-și exprime opțiunile privitoare la carieră * realizarea unor chestionare prin cooperare la nivel regional, prin care să fie investigate opțiunile elevilor în clasa a VII-a, la începutul anului, urmate de sesiuni de consiliere pentru cariera * realizarea instrumentelor care oferă oportunitatea pentru autoevaluare a șanselor de ocupare după absolvire a elevilor</p>	Anual noiembrie	CJAPP Unități școlare CJRAE
<p>A.5.1.2. Inventarierea opțiunilor tinerilor. * prelucrarea datelor colectate, realizarea unui feedback către elevi, părinți și profesori, și analiza în raport cu cererea pieței și oferta unităților școlare. * formularea de recomandări către ISJ și unități școlare pentru</p>	Anual noiembrie, ianuarie, martie, mai	CJAPP ISJ Unități școlare

**Consortiul Regional Vest
mai 2009**

modificări în structura calificărilor.		
<p>5.1.3. Asigurarea accesului la informații structurate, privind șansele de ocupare pentru fiecare grup țintă</p> <p>* publicarea documentelor de planificare strategică, PRAI și PLAI pe site-uri publice, și acțiuni de diseminare</p> <p>* elaborarea unor materiale specifice și diseminarea acestora în rândul beneficiarilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • broșuri pentru elevi din gimnaziu (cls a VIII-a) cu informații privind șansele lor de a găsi un loc de muncă • broșuri pentru părinții elevilor, conținând informații care să îi ajute pe aceștia să-și fundamenteze decizia copiilor • broșuri pt. diriginți și consilieri, care îi asistă pe elevi în decizia lor privind cariera profesională după terminarea cl a VIII-a 	<p>Anual până în 2013</p> <p>Octombrie</p> <p>Martie</p>	<p>ISJ, AJOFM, CJ</p> <p>CJAP după consultare cu AJOFM și CJ</p>
<p>A.5.2.1. Cuprinderea cadrelor didactice în cursuri de formare cu tema Consiliere și orientare pentru carieră.</p>	<p>Anual până în 2013, cu o esalonare de 20% cadre /an</p>	<p>CCD, ISJ</p> <p>Unități școlare</p>

Cap. 10 Contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională

10.1. Aspecte demografice

Implicații pentru oferta de formare - învățământul superior din Regiunea Vest

Factorii importanți pentru oferta de formare în domeniul învățământului superior în regiunea Vest sunt:

- Scaderea populației – pentru populația de 7-14 ani se prognozează o scădere drastică pentru prima perioadă/2015 (50.000 de persoane), scădere ce va continua și în anii următori; la fel, populația de 15-24 de ani se înscrie în linia generală de scădere – se va reduce cu 80.000 de persoane până în 2015 și cu încă 35.000 până în 2025
- Imbatranirea populației – 40 % din populația regiunii este peste 45 de ani (2005)
- Ponderea și participarea femeilor în ușoară creștere
- Urbanizarea crescută
- Migrația internă pe distanțe scurte

Implicațiile pentru oferta de formare se traduc prin următoarele:

- Se va reduce numărul de studenți (vor fi necesare locuri mai puține pentru studenți, un număr mai redus de cadre didactice)
- Va crește cererea de formare pe tot parcursul vieții
- Va deveni tot mai evidentă necesitatea diversificării curriculumului
- Se vor diversifica instrumentele de formare: e-learning, Învățământ la distanță
- Orasele mici vor putea servi ca și locații pentru prezentarea ofertei și "puncte de suport"

Din totalul de 2.293.895 locuitori ai regiunii SV Oltenia, la 01 iulie 2006, numărul persoanelor de vârstă corespunzătoare învățământului superior (20-24 ani) era de 163681, reprezentând 7,14% din numărul total de locuitori ai regiunii.

În anul universitar 2006-2007, în cele 5 universități (53 de facultăți) din Regiunea SV Oltenia erau înscriși 47521 studenți, din care 25227 femei, îndrumați de 1559 cadre didactice. (Sursa: Anuar statistic 2007).

Comparativ cu anul universitar 2005-2006, numărul de studenți a crescut cu 5,3% în anul școlar 2006-2007.

În anul universitar 2005-2006 au absolvit o formă de învățământ superior un număr de 7903 persoane, din care 4484 femei (56,7%) Creșterea numărului de absolvenți este de 1,3% față de anul universitar 2004-2005. (Sursa: INS - Anuar statistic 2006,2007)

10.2. Profilul economic al regiunii

Implicații pentru oferta de formare - învățământul superior din Regiunea Vest

Evoluția economică este strâns legată de oferta educațională. Legătura este în dublu sens. Pe de o parte oferta educațională se orientează, mai mult sau mai puțin, spre cerințele pieței muncii. Pe de altă parte investițiile se orientează spre domeniile în care există o forță de muncă bine pregătită. Un element important este realizarea unei oferte complete din partea regiunii în ceea ce privește calificările forței de muncă. Astfel o firmă care acționează într-un anumit domeniu are nevoie de o gamă specifică de competențe care vizează atât tipul cât și nivelul de calificare.

Factori relevanți pentru oferta de formare în învățământul superior:

- se constată o creștere constantă a ponderii serviciilor (transport, logistica, comunicații) contribuția la VABR la nivelul anului 2006 de 53,8%; se caută dezvoltarea serviciilor de cercetare-dezvoltare-inovare, informatică, transport și comunicații, formarea și perfecționarea continuă a forței de muncă, intermediari financiare etc., servicii ce ar pune în valoare și ar dezvolta și sectoarele direct productive (industrie, construcții, agricultura, silvicultura, pescuit și piscicultura), le pune în valoare potențialul de modernizare și de eficientizare a folosirii resurselor.

**Consoțiul Regional Vest
mai 2009**

- pentru perioada 2008-2013 se propune stimularea dezvoltării unor categorii de servicii care pot avea un impact pozitiv major asupra creșterii productivității resurselor și a eco-eficienței, cu efect de multiplicare în alte sectoare economice:
 - cercetarea tehnologică în scopul reducerii consumurilor materiale și energetice pentru produse și procese;
 - expertiza și consultanța pentru utilizarea eco-eficientă a fondurilor disponibile pentru investițiile destinate modernizării infrastructurilor și proceselor de producție;
 - operațiuni de marketing pentru creșterea eficienței achizițiilor, inclusiv a achizițiilor publice pe criterii ecologice (*Green Public Procurement*), și
 - valorificarea optimă a bunurilor și serviciilor produse în România pe nișele cele mai favorabile.
- se are în vedere aplicarea unor măsuri stimulatorii pentru creșterea semnificativă a calității serviciilor furnizate pe piața unică a UE ca element determinant al percepției competitivității de țară. Dezvoltarea serviciilor în mediul rural (comerciale și financiare, de consultanță agricolă și edilitară, transport și agroturism, medicale și sanitar-veterinare etc.)
- tendința de menținere a ponderii construcțiilor
- reducerea sectorului industrie (echipamente electrice, automotivă) din cauza crizei economico-financiare generalizate
- tendința constantă de scădere a ponderii industriei extractive
- dezvoltarea agriculturii continuă fără însă să se constate o creștere – vorbim mai degrabă de o stagnare; cu toate acestea coordonatele pe care se dezvoltă actualmente agricultura necesită un alt tip de ofertă educațională
- nevoia de identificare a unui model de producție care să utilizeze intensiv resursele materiale și umane și de investiții în industrii inovatoare care să genereze o valoare adăugată mare
- ponderea crescută întreprinderilor mari și a multi-naționalelor (în comparație cu IMM-urile care sunt mai numeroase) la realizarea cifrei de afaceri în regiune (la nivelul anului 2008 32, 4% din această cifră); întreprinderile mari sunt și angajatorii cei mai importanți
- Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovație 2007-2013 (sursă: <http://www.ancs.ro/>) elaborată, în urma unei largi consultări cu factorii interesați, sub egida Autorității Naționale pentru Cercetare Științifică în decembrie 2006 și însoțită de Guvernul României în 2007 cuprinde o evaluare critică a situației actuale, viziunea generală pentru viitor, detalierea obiectivelor strategice, aplicații privind cercetarea exploratorie și de frontieră, prioritățile investiției publice și promovarea inovării, precum și măsurile concrete de implementare și monitorizare a Strategiei.
- Strategia oferă o viziune integrată a cercetării în sistemul economiei bazate pe cunoaștere, cu interfețele sale multiple cu societatea, mediul financiar, de informare și politic, statuează necesitatea evaluării cercetării în funcție de capacitatea să inovativă și subliniază importanța gestionării și administrării profesionale a cercetării cu accent pe managementul contractelor, resurselor financiare și drepturilor de proprietate intelectuală. Pe baza unui cuprinzător exercițiu de previziune (foresight), primul de acest gen în domeniul științei și cercetării în România, Strategia stabilește **domeniile prioritare** ale activităților de cercetare-dezvoltare cu finanțare publică: - tehnologiile societății informaționale; - energia; - mediul; - sănătatea; - agricultura, securitatea și siguranța alimentară; - biotehnologia; - materiale, procese și produse inovative; - spațiu și securitate; cercetări socio-economice și umaniste. În domeniul **inovării** obiectivul propus este ca, în ciuda decalajelor existente în prezent, ponderea firmelor din România care introduc produse sau servicii inovative să se apropie de media UE spre sfârșitul perioadei de referință. În scopul promovării unor politici coerente de inovare se are în vedere introducerea unui sistem de coordonare transversală la nivel național, crearea unui portal dedicat întreprinderilor, în special IMM-urilor, lansarea unor programe parțial subvenționate de pregătire în domeniul managementului inovării și dezvoltarea unor entități de transfer tehnologic (de la brevet la produs, serviciu sau proces) în cadrul unităților de învățământ și cercetare ca premisa pentru formarea unor clustere științifice și de inovare.

Implicațiile pentru oferta de formare se traduc prin următoarele:

- adecvarea specializarilor din oferta educationala la cerințele de pe piața muncii
- adecvarea numărului de locuri din oferta educationala la cerințele de pe piața muncii
- dezvoltarea curriculumului optional-facultativ împreună cu companiile și organizațiile din mediul economic și realizarea unor parteneriate care de practica care să dezvolte competențele necesare angajatorilor și pieței muncii
- nevoia de dezvoltare a unor competente interculturale și de comunicare pentru a pregăti absolvenții pentru piața muncii

10.3. Piața muncii

Implicații pentru oferta de formare - învățământul superior din Regiunea Vest

Șansa de ocupare a tinerilor devine puternic dependentă de competitivitatea acestora în comparație cu populația ocupată existentă.

Competitivitatea poate fi asigurată printr-un nivel de calificare cât mai ridicat, prin calificări în domenii și sectoare în dezvoltare, (în vederea unor locuri de muncă nou create) respectiv cu pondere mare în economia regională (dacă vizăm locurile de muncă deja ocupate, care sunt un potențial prin reînlocuirea cu tineri a celor care își pierd competitivitatea).

Factorii relevanți în ceea ce privește impactul configurației și evoluției pieței muncii pentru învățământul superior putem sublinia următoarele:

- Rata somajului la tineri mai mare decât rata somajului în regiune
- Rata somajului diferită zone-județe ale regiunii
- Neadecvarea dintre nivelul de pregătire și profilul de competențe cerut de companiile din regiune și competențele dobândite de tineri în universitățile din regiune

Sistemul educațional poate avea o contribuție majoră la reducerea șomajului, echilibrarea pieței forței de muncă, creșterea veniturilor și dezvoltarea economică. Pentru aceasta sunt necesare acțiuni prin care procesul de instruire să fie adaptat la cerințele pieței muncii și calitatea acestuia să se alinieze la nivelul european. În acest sens un element important îl reprezintă accentuarea “angajabilității” absolvenților. Aceasta poate fi îmbunătățită prin mai multe măsuri:

- Asigurarea unei tranziții coerente între ciclurile secundar și terțiar;
- Asigurarea unor sisteme de suport pentru tranziția de la formarea inițială la piața muncii: scheme inovative de practică, încheierea unor parteneriate de practică cu organizațiile și instituțiile din regiune;
- Cuprinderea în structurile administrative ale universităților a companiilor reprezentative din Regiune;
- Adaptări de curriculum; programe academice și facultăți cu profil predominant practic;
- Oferirea de cursuri extra-curriculare și alte tipuri de formare în parteneriat cu firme multinaționale;
- Funcționarea universităților ca firme de recrutare și selecție;
- Funcționarea universităților ca ofertanți de formare profesională continuă (cursuri de calificare, perfecționare sau specializare acreditate de CNFPA);
- Implicarea universităților în activități de cercetare în parteneriat cu firmele din regiune (cooptarea studenților în aceste proiecte)

**Consortiul Regional Vest
mai 2009**

10.4. Învățământul universitar în regiune

Anexa – Lista universităților din Regiunea Vest și a locurilor pe domenii

Nr. crt.	Denumire universitate	Domenii de studii de licență	Nr total locuri
1	AR Universitatea de Vest Vasile Goldis Arad (privata, acreditata)	Științe exacte	200
		Științe ale naturii	250
		Științe umaniste	225
		Drept	1050
		Științe sociale și politice	1750
		Științe economice	3240
		Arhitectura și urbanism	50
		Educație fizică și sport	250
		Științe agricole și silvice	300
		Științe inginerești	250
		Sanatate	1225
2	AR Universitatea Aurel Vlaicu Arad (de stat)	Științe exacte	375
		Științe umaniste	260
		Teologie	410
		Drept	100
		Științe sociale și politice	740
		Științe economice	1680
		Arte	200
		Educație fizică și sport	250
Științe inginerești	1280		
3	CS Universitatea Eftimie Murgu Reșița (de stat)	Teologie	45
		Științe sociale și politice	210
		Științe economice	315
		Științe inginerești	480
4	HD Universitatea Ecologică Traian Deva	Științe exacte	80
		Științe economice	200
5	HD Universitatea Petrosani	Științe exacte	66
		Științe sociale și politice	263
		Științe economice	1178
		Științe inginerești	833
6	TM Universitatea de Vest Timișoara	Științe exacte	730
		Științe ale naturii	410
		Științe umaniste	630
		Teologie	?
		Drept	?
		Științe sociale și politice	175
		Științe economice	451
		Arte	?
Ed fizică	?		
7	TM Universitatea Politehnică din Timișoara (de stat)	Științe și politice	155
		Arh și urbanism	105
		Științe inginerești	3660
8	TM Universitatea Tibiscus din Timișoara	Științe exacte	150
		Științe umaniste	50
		Drept	200

**Consoțiul Regional Vest
mai 2009**

	(privata, acreditata)	St soc si politice	350
		Stiinte economice	800
		Arte	150
9	TMUniversitatea de Stiinte Agricole a Banatului din Timisoara (de stat)	Stiinte ale naturii	50
		St agricole si silvice	200
		Stiinte ingineresti	625
		Medicina veterinara	155
10	TMUniversitatea de Medicina si Farmacie Victor Babes Timisoara (de stat)	Sanatate	1145
		din care: 880 regl sectorial	
		265 regl gen	
11	TMUniversitatea Europeana "Dragan" Lugoj (privata, acreditata)	Drept	150
		St soc si politice	60
		Stiinte economice	300
12	TMUniversitatea Mihai Eminescu Timisoara (privata, acreditata)	St soc si politice	200
		Stiinte economice	100
13	TMUniversitatea „Ioan Slavici” Timisoara (privata autorizata provizoriu)	Stiinte economice	360
		Stiinte ingineresti	150
14	TMFundatia Universitara Milenium Timisoara (privata autorizata provizoriu)	Stiinte exacte	100
		Stiinte economice	100
15	Universitatea Dimitrie Cantemir		

Sursa: comunicari scrise universitati, date site universitati

10.4.1. Oferta învățământului superior din Regiunea Vest 2009-2010

Domeniul de studiu	2008/09*	2009/10**	tendinta
Stiinte exacte	448	1701	
Stiinte ale naturii	223	710	
Stiinte umaniste	341	1165	
Teologie*	106	500	
Drept	68	1593	
Stiinte sociale/pol	720	3903	
Stiinte economice	702	9084	
Arte*	155	200	
Arh si urbanism	63	155	
Ed fizica	92	500	

**Consoțiul Regional Vest
mai 2009**

Stiinte agr/silvice	277	500	
Stiinte ingineresti	3633	8053	
Med veterinara	100	155	
Sanatate	560	3595	

* cuprinde numai locurile bugetate

** cuprinde totalul – locuri bugetate si locuri cu plata

10.4.2. Structura învățământului superior în anul 2006-2007 în Regiunea Vest

Sinteza informațiilor privind numărul de studenți pe domenii, mediul de rezidență, și filiera este prezentată în tabelul (valori absolute)

Nr. crt.	Domeniu fundamental	Nr. de studenți	din care:			
			feminin	din mediul de rezidența urban	din mediul de rezidența rural	absolventi de liceu filiera tehnologica
1	Stiinte exacte	779	227	567	212	261
2	Stiinte ale naturii	381	233	275	106	102
3	Stiinte umaniste	666	548	423	262	127
4	Teologie	168	32	110	58	30
5	Stinte juridice	918	476	669	249	148
6	Stiinte sociale și politice	3025	2317	1941	1045	421
7	Stiinte economice	5403	3400	3890	1244	2255
8	Arte	177	105	135	44	18
9	Arhitectura și urbanism	0	0	0	0	0
10	Educatie fizica și sport	240	65	163	77	48
11	Stiinte agricole și silvice	99	23	40	59	60
12	Stiinte ingineresti	1050	199	692	262	663
13	Stiinte militare și informatii	0	0	0	0	0
14	Medicina veterinara	0	0	0	0	0
15	Sanatate - Reglementate sectorial in cadrul UE	0	0	0	0	0
16	Sanatate - Reglementate general	365	286	212	153	2
	TOTAL	13271	7911	9117	3771	4135

Sursa: Calcule proprii pe baza informațiilor puse la dispoziție de universități.

Sub rezerva ca au Existat date de la un numar limitat de Universități³ vom prezenta in continuare rezultatele obtinute. Au fost folosite valori relative și nu absolute pentru a obtine concluzii cu un grad acceptabil de corectitudine.

Proporția de studenți din mediul rural este mult sub cea a studenților lor din mediul urban, ceea ce indica un acces mai redus al acestora la Învățământul superior.

³ Universitatea Aurel Vlaicu Arad, Universitatea de Vest Timisoara, Universitatea din Petroșani, Universitatea Eftimie Murgu din Reșița, Universitatea de Vest Vasile Goldis Arad, Universitatea Tibiscus Timisoara.

**Consortiul Regional Vest
mai 2009**

Există o proporție peste medie a persoanelor de gen feminin în anumite domenii cum ar fi științele umaniste, juridice, economice, sociale și politice, și o proporție sub medie în domeniile ingineresti și al științelor exacte.

Un număr semnificativ de absolvenți de liceu filiera tehnologică se îndreaptă spre alte domenii cum ar fi științe agricole și silvice (60% din numărul acestui tip de absolvenți) sau științe exacte (peste 33% din numărul acestui tip de absolvenți).

Totuși o bună parte a studenților lor de la științe ingineresti sunt absolvenți de liceu filiera tehnologică (aproximativ 70%).

Tabelul

Nr. crt.	Domeniu fundamental	Nr. de studenți	din care:			
			feminin	din mediul de rezidență urban	din mediul de rezidență rural	absolvenți de liceu filiera tehnologică
1	Științe exacte	5,87%	29,14%	72,79%	27,21%	33,50%
2	Științe ale naturii	2,87%	61,15%	72,18%	27,82%	26,77%
3	Științe umaniste	5,02%	82,28%	63,51%	39,34%	19,07%
4	Teologie	1,27%	19,05%	65,48%	34,52%	17,86%
5	Științe juridice	6,92%	51,85%	72,88%	27,12%	16,12%
6	Științe sociale și politice	22,79%	76,60%	64,17%	34,55%	13,92%
7	Științe economice	40,71%	62,93%	72,00%	23,02%	41,74%
8	Arte	1,33%	59,32%	76,27%	24,86%	10,17%
9	Arhitectura și urbanism	0,00%				
10	Educație fizică și sport	1,81%	27,08%	67,92%	32,08%	20,00%
11	Științe agricole și silvice	0,75%	23,23%	40,40%	59,60%	60,61%
12	Științe ingineresti	7,91%	18,95%	65,90%	24,95%	63,14%
13	Științe militare și informații	0,00%				
14	Medicina veterinară	0,00%				
15	Sanatate - Reglementate sectorial în cadrul UE	0,00%				
16	Sanatate - Reglementate general	2,75%	78,36%	58,08%	41,92%	0,55%
	TOTAL	100,00%				

Sursa: Calcule proprii pe baza informațiilor puse la dispoziție de universități.

10.4.3. Structura învățământului superior în 2007-2008 în Regiunea Vest

Sinteza informațiilor privind numărul de studenți pe domenii, mediul de rezidență, și filiera este prezentată în tabelul de mai jos.

Nr. crt.	Domeniu fundamental	Nr. de studenți	din care:			
			feminin	din mediul de rezidență urban	din mediul de rezidență rural	absolvenți de liceu filiera tehnologică
1	Științe exacte	650	190	526	124	211
2	Științe ale naturii	363	220	261	102	132
3	Științe umaniste	728	613	520	208	46
4	Teologie	83	13	54	29	7
5	Științe juridice	697	310	463	234	177
6	Științe sociale și politice	2662	2090	1822	908	383
7	Științe economice	6158	4053	4276	1504	2008
8	Arte	273	161	196	84	18
9	Arhitectura și urbanism	15	6	14	1	10
10	Educație fizică și sport	228	66	148	80	52
11	Științe agricole și silvice	83	18	26	57	53

**Consortiul Regional Vest
mai 2009**

12	Stiinte ingineresti	1374	265	954	320	924
13	Stiinte militare și informatii	0	0	0	0	0
14	Medicina veterinara	0	0	0	0	0
15	Sanatate - Reglementate sectorial in cadrul UE	0	0	0	0	0
16	Sanatate - Reglementate general	424	329	141	283	14
	TOTAL	13738	8334	9401	3934	4035

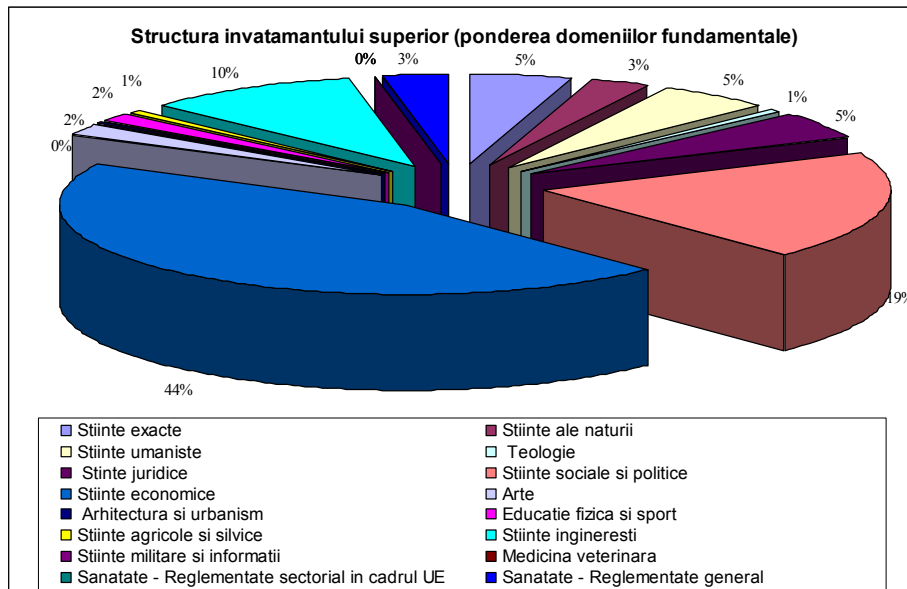
De asemenea ponderea studenților lor de la stiinte ingineresti care sunt absolventi de liceu filiera tehnologica a crescut de la 63% la peste 67%.

Tabelul 7. 4

Nr. crt.	Domeniu fundamental	Nr. de studenți	din care:			
			feminin	din mediul de rezidenta urban	din mediul de rezidenta rural	absolventi de liceu filiera tehnologica
1	Stiinte exacte	4,73%	29,23%	80,92%	19,08%	32,46%
2	Stiinte ale naturii	2,64%	60,61%	71,90%	28,10%	36,36%
3	Stiinte umaniste	5,30%	84,20%	71,43%	28,57%	6,32%
4	Teologie	0,60%	15,66%	65,06%	34,94%	8,43%
5	Stinte juridice	5,07%	44,48%	66,43%	33,57%	25,39%
6	Stiinte sociale și politice	19,38%	78,51%	68,44%	34,11%	14,39%
7	Stiinte economice	44,82%	65,82%	69,44%	24,42%	32,61%
8	Arte	1,99%	58,97%	71,79%	30,77%	6,59%
9	Arhitectura și urbanism	0,11%	40,00%	93,33%	6,67%	66,67%
10	Educatie fizica și sport	1,66%	28,95%	64,91%	35,09%	22,81%
11	Stiinte agricole și silvice	0,60%	21,69%	31,33%	68,67%	63,86%
12	Stiinte ingineresti	10,00%	19,29%	69,43%	23,29%	67,25%
13	Stiinte militare și informatii	0,00%				
14	Medicina veterinara	0,00%				
15	Sanatate - Reglementate sectorial in cadrul UE	0,00%				
16	Sanatate - Reglementate general	3,09%	77,59%	33,25%	66,75%	3,30%
	TOTAL	100,00%				

Sursa: Calcule proprii pe baza informațiilor puse la dispozitie de universități.

**Consoțiu Regional Vest
mai 2009**

10.4. EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

10.4.1. Colaborarea cu învățământul profesional și tehnic

Relatia dintre universitățile și unitățile de învățământ profesional și tehnic

Relatia dintre universitățile și unitățile de învățământ profesional și tehnic constă în activități de rutină, în principiu cursuri pentru pregătirea personalului didactic. Dintre obiectivele declarate ale acestei colaborări reținem: consolidarea învățării reciproce, valorificarea expertizei cadrelor didactice din învățământul superior, promovarea temelor de cercetare a cadrelor didactice, etc. Mai există activități comune de tipul „Ziua porților deschise” (în colaborare cu licee și SAM) care au în principal rolul de informare a cadrelor didactice din ÎPT, elevilor și părinților privind oferta educațională din universitățile. Un alt exemplu în ceea ce privește relația dintre universitățile și unitățile de învățământ profesional și tehnic ar fi seminarul „Didactica Internațional” – XVII ediție – având ca tematică procesul de educare și formare (colaborare între Universitatea Eftimie Murgu Reșia, Casa Corpului Didactic și unitățile de învățământ din județul Caraș-Severin).

Cursuri /activități realizate de universitățile pentru pregătirea personalului didactic din învățământul Preuniversitar Tehnic

Cursurile realizate de universitățile pentru pregătirea personalului didactic din învățământul Preuniversitar Tehnic privesc formarea inițială a cadrelor didactice de specialitate în învățământul profesional și tehnic respectiv formarea continuă – perfecționarea periodică a personalului de conducere și predare din învățământ profesional și tehnic (care are loc conform reglementărilor la intervale de 5 ani).

În primul caz este vorba de module de pregătire inițială: inginerie, silvicultura, comerț, servicii, turism, etc. În al doilea este vorba de modulul psihopedagogic, modulul didactico-metodic, module de specialitate: inginerie, silvicultura, comerț, servicii, turism, educație tehnologică, etc.

Fiind vorba de instruirea obligatorie numărul persoanelor participante este dat de numărul cadrelor din aceste licee, iar interesul pentru ele este limitat.

De asemenea se mai organizează cursuri de pregătire a examenelor de grade didactice și susținerea examenelor de definitivare, gradul II și colocviului de admitere la gradul I în învățământ pentru personalul didactic din învățământul tehnic-profesional la specializările: tehnologia construcțiilor de mașini, material rulant, inginerie alimentară, chimia textilelor, textile și tricouri, utilajul și tehnologia sudării, etc.

În unele universități se mai organizează programe manageriale de perfecționare periodică.⁴ sau cursuri postuniversitare de informatică.

10.4.2. Relația cu mediul socio-economic

Stagiile de pregătire practică a studenților lor din universitățile din regiunea

Majoritatea universităților din regiunea Vest au încheiat cu firme sau cu instituții publice reprezentative protocoale de practică a studenților lor. De asemenea se organizează stagii de practică pedagogică ale studenților care urmează modulul de psihopedagogie.

În opinia universităților aceste stagii de practică contribuie la integrarea activităților didactice cu cele din practică agentului economic, creșterea încrederii actorilor economici și sociali în oferta de educare și formare profesională, și o mai bună fundamentare a politicii educationale centrate pe rezultatele învățării (cunostinte, abilitati, competențe dobândite).

Formarea profesională a salariaților din universitățile din regiunea Vest

Formarea profesională a salariaților din universitățile din regiunea Vest nu a ajuns încă la standardele dorite. Aceasta se referă la cursuri pentru elaborarea și managementul proiectelor europene, Seminariile de perfecționare pentru membrii ARACIS, instruire privind contractele de achiziții publice conform OUG 34/2006.etc. Alte exemple se referă la formare a cadrelor didactice finanțate prin programe ERASMUS/LLP⁵ sau participare la cursuri de perfecționare organizate de Microsoft și Siemens Academy.

Oferta universităților din regiunea Vest pentru formarea adulților concretizată prin programe și proiecte

Oferta universităților din regiunea Vest pentru formarea adulților este concretizată în cursuri de management al resurselor umane, logistica, tehnologiilor de informare și comunicare, limbi străine (engleza, franceza, italiana, germana, spaniola), managementul Protecției Mediului, etc. Au mai fost organizate cursuri de formare continuă în cadrul unor proiecte Phare⁶, Cursuri oferite de către Centrul pentru Antreprenoriat și Management Intercultural (înființat prin program Programul de Vecinătate România – Serbia & Muntenegru 2004 -2006, Cursuri de reconversie șomeri în cadrul Centrului de Orientare și Recalificare Profesională – CORP (înființat prin Programul Phare 2005-Coeziune Economică și Socială - Măsuri Active pentru Ocupare).

⁴ Sunt cursuri de tipul “Managerul noii școli românești”, și “Profesorul și școala viitorului” (“Institutorul școlii de mâine”- în cazul Grupurilor școlare ce au și ciclul primar), acreditate de CNFP din cadrul MECT, programe la care au participat directori, directori adjuncți, profesori de specialitate și de cultură generală din instituțiile de învățământ tehnic și profesional preuniversitar. Alte cursuri sunt „Management și comunicare” (pentru profesori/ învățători/ educatori/ institutori). „Consiliere și Orientare” (pentru profesori/ învățători/ educatori/ institutori).

⁵ Stagii de formare profesională ale profesorilor și personalului administrativ la universități partenere din Europa. Stagii de predare ale profesorilor UEMR la universități partenere din Europa. Organizarea de stagii de predare la UEMR ale unor profesori invitați din străinătate. Vizite de lucru ale unor persoane din departamentele administrative ale universităților partenere.

⁶ 1. Turbine de mică putere și microturbine. Principii de funcționare. Soluții constructive.

2. Instalații electrice. Curs de asimilare a cunoștințelor de electrician autorizat

3. Concepte energetice și utilizarea energiei vântului

4. Proiectarea asistată de calculator a circuitelor electronice

5. Concepte și aplicații de proiectare 2D și 3D asistată de calculator prin Microstation.

6. Sisteme de operare

7. Tehnoredactare computerizată

8. Inventică

9. Managementul afacerilor

10. Managementul calității totale

11. Curs de formare-inițiere operator calculatoare electronice și rețele

Programe de studiu din oferta universităților din regiunea Vest prin care se pregătesc specialiști în domeniul dezvoltării regionale

Oferta de programe de studiu care să pregătească specialiști în domeniul dezvoltării regionale este săracă. Există doar un master organizat de Universitatea de Vest Timișoara care include următoarele module:

- Managementul financiar în sectorul public
- Managementul resurselor umane în sector public
- Administrația publică locală
- Managementul proiectelor cu finanțare europeană

Cunostinte și competențe care au o legatură indirectă cu acest domeniu se pot obține prin alte cursuri oferite pe piață:

- Managementul resurselor umane, logisticii, tehnologiilor de informare și comunicare (studii de formare profesională preuniversitar și postuniversitar)
- Instruire asistată de calculator (Studii preuniversitare și postuniversitare)
- Limbi străine (engleza, franceza, italiana, germana, spaniola)-inițiere, mediu și avansat
- Managementul Protecției Mediului (studii preuniversitare și postuniversitare)
- Managementul Administrației Publice;

Se constată fortarea introducerii cursurilor existente în categoria celor ce pregătesc specialiști în domeniul dezvoltării regionale:

“Programe de studiu, din cadrul DPPD, prin care se pregătesc specialiști în domeniul dezvoltării regionale pot fi amintite:

- *comunicare educațională și educația interculturală la nivelul universitar și postuniversitar;*
- *psihopedagogie specială – la nivel postuniversitar*
- *master în “Management educațional” - la nivel postuniversitar.*“

La nivel de propuneri privind contribuția universităților la dezvoltarea regională se numără:

- Valorificarea mai bună a resurselor financiare, a informației și expertizei
- Identificarea unor direcții de orientare școlară și profesională sau dezvoltare în carieră
- Pilotarea unor programe de pregătire

Mecanisme și instrumente de corelare a ofertei educaționale a universităților din regiunea Vest cu nevoile de dezvoltare socio-economică

Practic nu există mecanisme și instrumente clare, funcționale prin care să se realizeze corelarea ofertei educaționale a universităților din regiunea Vest cu nevoile de dezvoltare socio-economică. Semnificativ este faptul că în cadrul Universității de Vest din Timișoara asemenea demersuri sunt regăsite la facultăți cu o pondere mai redusă în totalul studenților:

- Facultatea de Educație Fizică și Sport (realizarea prelucrării statistice a datelor privind numărul de absolvenți ai facultății încadrați în domeniul specializării);
- Facultatea de Muzică (Statistici anuale cu privire la gradul de ocuparea forței de muncă de către absolvenți)

Incerări tardive sunt reprezentate de chestionare aplicate cursanților (inspectori, directori, cadre didactice din învățământul secundar) din cadrul programelor de perfecționare periodică sau întâlniri periodice ale conducătorilor unor universități cu reprezentanții principalelor unități din regiune.

Alte elemente la nivel de propuneri generale, legate mai curând de promovarea instituțiilor de învățământ superior și atragerea de studenți decât de adaptarea ofertei educaționale la cerințele pieței muncii, sunt:

- promovarea cooperării între instituții privind elaborarea unor prognoze ale dezvoltării socio-economice
- implicarea agenților economici în planificarea ofertei și proiectarea curriculumului în dezvoltarea locală
- marketing educațional în școli
- adaptarea analizelor SWOT la dinamica solicitărilor de pe piața forței de muncă

**Consoțiul Regional Vest
mai 2009**

- adaptarea conținutului diferitelor discipline predate la toate ciclurile (licență, masterat și doctorat) la nevoile de formare formulate de conducerea unităților din regiune;
- construirea ofertei de formare continuă în raport cu cererea locală;
- orientarea activității de cercetare spre rezolvarea problemelor practice cu care se confruntă industria locală.

10.4.3. Relația cu alte instituții de educație și cercetare din Europa

Colaborări ale universităților din regiunea Vest cu instituții din România pentru sprijinirea dezvoltării regionale

Universitățile din regiunea Vest au colaborări cu instituții din România:

- Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului – Direcția Perfecționare – pentru programele de grade didactice
- Consiliul Național pentru Formarea Profesorilor din Învățământul Preuniversitar (CNFP) – în vederea acreditării și asigurării calității programelor de perfecționare periodică oferite acestora “Managerul noii școli românești”, și “Profesorul și școala viitorului”, “Institutul școlii de mâine”.
- Inspectoratele școlare al județelor Arad, Hunedoara, Timiș, Caraș-Severin și Gorj pentru perfecționarea periodică – o dată la 5 ani – a managerilor, profesorilor și institutorilor (educatoare, învățători)
- Asociația Națională pentru Educația Adulților – în educația interculturală a formatorilor
- Consilii locale și județene în diferite proiecte
- A.J.O.F.M.
- alte universități din țară

Exemple ale acestor colaborări sunt următoarele:

- Agenția de Dezvoltare Regională Vest (ADR5) a inițiat ClubIT al cărui membru activ este și UVT.
- UVT este membru ARIES (Asociația firmelor de electronica și software din România)
- UVT are un parteneriat și mai multe granturi de cercetare cu Agenția Spațială Română (inclusiv în programul AEROSPATIAL)

Colaborări ale universităților din regiunea Vest cu instituții din străinătate

- instituții și universități din străinătate prin acorduri SOCRATES :

Vitus Bering Center of Education-Danemarca, Universidade do Vigo-Spania, Politecnico di Milano-Italia, Instituto Politecnico de Coimbra-Portugalia, Instituto Politecnico de Leiria-Portugalia, Instituto Politecnico de Castelo Branco-Portugalia, Universidade „Fernando Pessoa” Porto-Portugalia, Universidade do Algarve-Portugalia, University of applied Sciences-Germania, Instituto Politecnico de Portalegre – Escola Superior de tecnologia e Gestao – Portugalia, Universidad Europea Miguel de Cervantes – Spania, Instituto Superior Miguel Torga – Portugalia, College of Tourism and Hotel Management, Nicosia – Cipru, Politecnico di Torino - Italia, Universita di Bologna - Italia, Ecole d’Ingenieurs en Agriculture - Franta, Universite Catholique de Lille - Franta, Ecole d’Ingenieurs du Pas de Calais – Franta, VSB Technical University of Ostrava – Cehia, Tessedik Samuel Foiskola – Ungaria, German Woll Research Institute, Aachen – Germania.

- instituții și universități din străinătate prin acorduri bilaterale interuniversitare

Universitatea din Gent-Belgia, Universitatea din Toulouse-Franta, Universitatea din Helsinki-Finlanda, Universitatea din Turku-Finlanda, Universitatea din Manila-Filipine, Universitatea din Toronto-Canada, Universitatea din Tesaloniki-Grecia, Universitatea din Szeged-Ungaria, Universitatea din Novi Sad-Serbia, Universitatea din Bratislava-Slovenia, Universitatea din Viena-Austria, Universitatea din Konstanz, Germania, Universitatea din Muenster, Germania, Universitatea de medicina din Zagreb,

Universitatea Politehnica din Torino; Universitatea Politehnica din Milano ; Universitatea de studii Federico 2 din Napoli ; Universitatea Pais Vasco Spania, Universitatea Saragoza, Universitatea York – Canada, Universitatea tehnica și economica din Budapesta, Universitatea de sud – Adelaide

**Consortiul Regional Vest
mai 2009**

Australia, Budapest Tech, Institutul de Cresterea Cristalelor din Berlin IKZ Germania, Johannes Gutenberg Universitat Mainz – Germania, Uuniversite d’Artois IUT Bethune – Frana, Universidad Politecnica de Madrid – Spania.

- instituții din strainatate prin acorduri bilaterale

Institute for International Cooperation of the German Adult Education Association (DVV – International), EUCEN (European University Continuing Education Network), Parc Adda Nord (Milano, Italia) pentru un proiect de educația ecologică în arii protejate, EDUCA-NEXT – o platformă educațională virtuală la care se pot “posta” articole.

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • numar ridicat de universitati in regiune (20) • invatamant de zi si la distanta In toate cele 4 judete universitatile au o oferta diversificata, existand posibilitatea studierii tuturor specializarilor ; • sistem de sustinere a studentilor prin burse si subventii • numar semnificativ de cadre didactice specializate si cu inalta calificare • centre de consiliere si orientare pentru cariera in majoritatea universitatilor • dotari tehnologice si resursele de informare in universitati si facultti; 	<ul style="list-style-type: none"> • concentrarea universitatilor in resedinte de judet (exc Hunedoara) • ponderea locurilor cu taxa sensibil mai mare decat a celor fara taxa • inadecvarea infrastructurii la numarul de studenti inmatriculati • orientarea minimala catre clienti/studenti: administrarea si logistica neadaptate numeric si caalitativ • necorelarea ofertei universitatilor la nevoile si dinamica grupurilor tinta (studenti adulti, studenti femei, studenti care lucreaza, etc) • necorelarea structurii si logisticii activitatii practice si de internship cu nevoile studentilor si caracteristicile pietei muncii • putine specializari au oferta de e-learning • oportunitatile de socializare si activitati extracuriculare este redusa

Oportunitati	Amenintari
<ul style="list-style-type: none"> • integrarea Regiunii Vest in UE, situarea « la granita Occidentului » • existenta ofertei si absolventilor de SAM si Licee Tehnice, ceea ce conduce la numar ridicat de potentiali studenti • structurarea universitara propusa prin Strategia de la Lisabona, ce prevede reducerea perioadei de studiu (3+); • existenta a numeroase parteneriate cu universitati din tara, din Uniunea Europeana cat si din afara ei ; • initierea unor parteneriate cu diverse institutii in cadrul carora studentii pot desfasura activitate de practica sau internship, uneori chiar platite ; 	<ul style="list-style-type: none"> • scăderea populației, inclusiv a populației ‘tradiional’ școlare si imbatranirea acesteia • reducerea ponderii unor sectoare economice și domenii [industria textilă, producția de lohn, agricultura, industria] • corelarea scazuta intre Nomenclatorul calificărilor și COR, SPP/SO • creditarea avantajoasa pentru studenti nu este in oferta bancilor • presiunea financiara care incurajeaza angajarea in detrimentul studiului • inexistenta ofertei din partea angajatorilor pentru ocupaii existente, prevazute de lege și necesare (de ex.protecția

**Consoțiul Regional Vest
mai 2009**

<ul style="list-style-type: none"> accesul la finantari europene (de ex. Fondul Social European prin POS DRU) pentru sustinerea activitatilor de corelare a pregatirii studentilor cu piata muncii 	<ul style="list-style-type: none"> mediului) preferinta angajatorilor pentru tehnicieni in detrimentul inginerilo oferta redusa de locuri de muncă nou create pentru tineri
---	--

10.5. Propuneri de acțiuni pentru dezvoltarea învățământului superior în contextul dezvoltării regionale

OBIECTIV GENERAL: corelarea ofertei educationale din Invatamantul profesional si tehnic cu nevoile si cererea pietei muncii

OBIECTIVE SPECIFICE SI ACTIUNI PROPUSE:

Cod act.	Activitate – descriere	Rezultat masurabil	Initiatori	Orizont de timp	Posibilitati de finantare
O.1 Dezvoltarea parteneriatului social si a mecanismului de realizare a PRAI pentru Invatamantul superior					
1.1	Dezvoltarea unui sistem dinamic de colectare și prelucrare a datelor care sa sprijine corelarea dintre oferta educationala și piata muncii care sa se concretizeze in PRAI	număr de persoane active, gradul de acoperire, de către sistemul de colectare, a ofertei educaționale și a pieței muncii (ponderea datelor obținute în total)			POS DRU
1.2	Dezvoltarea unui mecanism de consultare, validare și implementare a PRAI, inter instituțional și regional	număr de persoane active,			POS DRU
O.2 Dezvoltarea parteneriatelor între Invatamantul superior si angajatori - comunitate					
2.1	Investigatii privind insertia absolventilor universităților din Regiune	Număr de investigații, gradul de acoperire al studiilor			
2.2	Dezvoltarea Centrelor de Consiliere și Orientare Profesională din cadrul universităților din Regiunea Vest	Număr de Centre înființate, număr de studenți consiliați, număr de studenți angajați			POS DRU
2.3	Realizarea de cursuri in parteneriat universități-firme	Număr de cursuri, număr de studenți participanți, număr de ore/student			POS DRU
2.4	Dezvoltarea unor scheme de practică care pregatesc absolventii pentru piata muncii	noi scheme de practică proiecte depuse pe POS DRU			POS DRU Axa 2-DMI 2.1
O3 Cresterea capacitatii institutionale a Invatamantului superior si diversificarea ofertei educationale					
3.1	Re-evaluarea ofertei educationale (numar de locuri-specializari existente) a Universităților	gradul de acoperire al studiilor			POS DRU
3.2	Cresterea capacitatii instituționale prin formarea personalului angajat al	Numarul participanti la astfel			POS DRU

**Consoțiu Regional Vest
mai 2009**

	universităților	de cursuri Media evaluării de catre studenți a activității acestor cursanți la locul lor de munca			
3.3	Dezvoltarea unui curriculum/oferta de cursuri (optionale, facultative) corelat cu nevoile pieței muncii din regiune și cu tendințele de dezvoltare a regiunii	Număr de cursuri noi,			POS DRU
3.4	Diversificarea ofertei educaționale din punctul de vedere al modalităților de intervenție-interacțiune (e-learning, Învățământ la distanță, modularizare,	Ponderea noilor modalități de intervenție-interacțiune			POS DRU
	Poziționarea universităților ca ofertanți de formare continuă acreditați	Număr de cursuri acreditate, număr de cursanți, număr de ore/cursant			POS DRU
O 4 Dezvoltarea parteneriatelor între IPT preuniversitar și universitar					
4.1	Dezvoltarea unei oferte de formare profesională pentru cadrele didactice din Învățământul pre-universitar,	Număr de cursuri dezvoltate de echipe mixte, număr de cursanți			POS DRU
4.2	Dezvoltarea unui sistem interinstituțional de schimb de bune practici între universitățile din regiune	Număr de universități implicate, număr de persoane active			POS DRU

Concluzii

1. Relația dintre universități și unități de învățământ profesional și tehnic

Relația dintre universități și unități de învățământ profesional și tehnic este într-un proces de evoluție dar în prezent nu se ridică la nivelul cerințelor momentului istoric actual, fiind în multe cazuri mai mult formală. În majoritatea cazurilor se desfășoară activități de instruire a personalului didactic stabilite prin reglementări legale, la nivel central. Există izolat cooperări punctuale, proiecte în parteneriat, cu finanțare publică, dar bunele practici desprinse nu sunt diseminate corespunzător.

2. Pregătirea practică a studenților

Pregătirea practică a studenților lor este un subiect sensibil în ceea ce privește relația învățământului superior cu piața muncii. Angajatorii se plâng de lipsa de competențe practice ale absolvenților, absolvenții se plâng de imposibilitatea de a acumula aceste competențe în școală. Cauza majoră a acestei situații este faptul că pregătirea practică a studenților este în multe situații formală. Există protocoale încheiate între universități și firme sau instituții publice dar practică efectivă a studenților lor este un fenomen sporadic. Excepție fac unele facultăți cu profiluri foarte căutate pe piața muncii și unde există parteneriate solide și efective cu firme mari din regiune. Totuși acceptarea de către multe universități a situației actuale nu este un lucru îmbucurător.⁷

⁷ *In opinia universitatilor aceste stagii de practica contribuie la integrarea activitatilor didactice cu cele din practica agentului economic, cresterea increderii actorilor economici si sociali in oferta de educare si formare profesionala, si o mai buna fundamentare a politicii educationale centrate pe rezultatele invatarii (cunostinte, abilitati, competente dobandite).*

3. Formarea profesională a salariaților

Formarea profesională reprezintă un element esențial pentru evoluția pozitivă, pe termen lung, a învățământului superior din regiunea Vest. Cu toate acestea formarea profesională a salariaților din universitățile din regiunea Vest lasă de dorit. În afara modului pedagogic, obligatoriu, formarea profesională a salariaților este mai mult un fenomen individual tinând de ambiția și perseverența unor cadre, sau reprezintă unul dintre obiectivele unor programe cu finanțare publică (Phare, Erasmus, etc.), și nu o politică coerentă la nivel instituțional.

4. Oferta pentru formarea adulților din partea universităților

Formarea adulților și învățarea pe tot parcursul vieții este la un nivel foarte scăzut, comparativ cu nivelul mediu al țărilor Uniunii Europene. Acest lucru se traduce printr-o adaptare dificilă a angajaților la evoluția economică și a pieței muncii, la o eficiență mai redusă a muncii acestora. Oferta pentru formare a adulților vine atât din partea universităților cât și din partea unor firme specializate. Oferta universităților din regiunea Vest pentru formarea adulților nu acoperă din punct de vedere cantitativ și al diversității necesităților, cu atât mai mult cu cât existența personalului și a spațiilor de instruire ar permite practicarea unor preșuri care să lărgescă mult cererea. Lipsa orientării spre piață face ca o potențială oferta să nu fie suficient de atractivă pentru potențialii cursanți. În consecință, în afara unor cazuri izolate, sau a cursurilor obligatorii pentru anumite categorii profesionale, principalele cursuri au fost derulate cu finanțare prin fonduri europene sau de la instituțiile statului (gratuite sau subvenționate).

5. Colaborări ale universităților din regiunea Vest cu instituții din România

Există colaborări ale universităților din regiunea Vest cu instituții din România. Intensitatea acestor colaborări este medie; la fel și eficiența.

6. Colaborarea universităților din regiunea Vest cu instituții și universități din străinătate

Colaborarea universităților din regiunea Vest cu instituții și universități din străinătate începe să intre pe făgașul normal, totuși este încă redusă și în unele cazuri inconsistentă. Acest lucru ține pe de o parte de izolarea istorică a țării noastre, iar pe de altă parte de slăbiciunile Învățământului superior românesc, care nu este încă supus unor presiuni, normale în țările cu sisteme economice competitive. Există universități și facultăți care au o deschidere bună spre exterior, dar există de asemenea cazuri în care aceste colaborări constă în protocoale semnate cu un număr cât mai mare de parteneri externi, și a căror principală utilitate este de a crea o imagine de deschidere internațională și de acceptare a respectivelor universități în rândul universităților de renume din lume.

7. Implicarea universităților în domeniul dezvoltării regionale

Domeniul dezvoltării regionale nu reprezintă o prioritate în majoritatea universităților din regiunea Vest. Există puține specializări consistente în acest domeniu, majoritatea încercărilor constituindu-se prin gruparea unor cursuri mai mult sau mai puțin în generale privind dezvoltarea regională. Acest aspect poate deveni, în timp o problemă majoră pentru dezvoltarea regională dată fiind necesitatea principalelor instituții locale și regionale de a elabora strategii de dezvoltare.

8. Corelarea ofertei educaționale a universităților cu nevoile de dezvoltare socio-economică

Un mecanism de corelare a ofertei educaționale a universităților din regiunea Vest cu nevoile de dezvoltare socio-economică este esențial pentru alocarea eficientă a resurselor umane pe piața muncii și a resurselor educaționale (cadre didactice, facilități de învățământ). Situația actuală este caracterizată de o lipsă a responsabilizării universităților care este reflectată de lipsa unui mecanism eficient de corelare a ofertei educaționale a universităților din regiunea Vest cu nevoile de dezvoltare socio-economică. Adaptarea ofertei educaționale la cerințele pieței muncii este limitată, fiind necesare multe eforturi în acest sens (începând cu realizarea unor studii de inserție a absolvenților și a unor studii privind piața muncii).

**Consoțiul Regional Vest
mai 2009**

11. Componența Consoțiului Regional Vest 2008/2009

Nr. crt.	Județul	Instituția	Nume, prenume și funcție	Funcție în Consoțiul Regional
1.	Timis	Agenția pentru Dezvoltare Regională VEST	Adrian MARICIUC Sef birou	membru
2.	Timis	Filiala regională a CNDIPT	Ildiko PATAKI Coordonator regional	membru
3.	Hunedoara	Universitatea Petrosani	Iosif GRUNEANTU Profesor universitar doctor	membru
4.	Caraș Severin	Universitatea Eftimie Murgu Resita	Doina FRUNZEVERDE Rector	membru
5.	Arad	Universitatea de Vest Vasile Goldis	Horatiu SOIM Director birou Proiecte Europene	membru
6.	Arad	Universitatea Aurel Valicu Arad	Ion RADU Prorector	membru
7.	Timis	Universitatea Politehnica	Vasile RUȘET Manager Departament Educație Permanentă	membru
8.	Timis	Unitatea Regionala POS DRU	Georgiana SIMUT Consilier	membru
9.	Timis	Organism Intermediar POS DRU al MMSSF	Adriana HRUBAN Inspector de specialitate	membru
10.	Arad	Consiliul Județean	Gabriel SOCACIU Direcția Programe, Proiecte și Integrare Europeană	membru
11.	Arad	AJOFM	Ștefan PASCU Director executiv	PREȘEDINTE
12.	Arad	AJOFM	Luminița PASCA Șef Serviciu Măsurii Active	membru
13.	Arad	Inspectoratul Școlar Județean	Vasile BORZA Inspector Școlar de Specialitate	SECRETAR
14.	Arad	CLDPS	Monica FUFUZAN Președinte CLDPS Arad	membru
15.	Caraș Severin	Consiliul Județean	Ion PIESCU Direcția de Administrare a Domeniului Public și Privat	membru
16.	Caraș Severin	AJOFM	Liliana LINȚA -Șef Serviciu CFP Musat Sorin Director	membru
18.	Caraș Severin	Inspectoratul Școlar Județean	Ion CHIOSA Inspector Școlar de Specialitate	membru
19.	Caraș Severin	CLDPS	Ion IORDACHE Președinte CLDPS Caraș Severin	membru
20.	Caraș Severin	CMC Management Bussines SRL	Truță Cristina	membru
21.	Hunedoara	Consiliul Județean	Dana Paula ENUȚ	membru

**Consortiul Regional Vest
mai 2009**

			Consilier superior	
22.	Hunedoara	AJOFM	Ioan Durus	membru
23.	Hunedoara	CLDPS	Daniela BUFNEA	membru
24.	Hunedoara	CLDPS	Marius Cires	membru
25.	Hunedoara	Inspectoratul Scolar Judetean	Mihaela Manolea Inspector	membru
26.	Timis	Consiliul Județean	Sergiu BALAȘA Președinte ADETIM	membru
27.	Timis	AJOFM	Ioan Cornel POPA Consilier	membru
28.	Timis	Inspectoratul Scolar Judetean	Isabela Camelia MANIU Inspector Școlar de Specialitate	membru
29.	Timis	CLDPS	Sorin MUNTEANU Președinte CLDPS Timiș	membru
30.	Timis	ACPART - Sucursala Timisoara	Adrian BASARABA Coordonator regional	membru
31.				membru
32.				membru

Grupul de lucru:

1. Stefan Pascu - AJOFM Arad
2. Luminita Pasca - AJOFM Arad
3. Adrian Basaraba – Universitatea de Vest Timisoara
4. Adrian Mariciuc – ADR Vest
5. Vasile Borza – ISJ Arad
6. Vasile Ruset – Universitatea Politehnica Timisoara
7. Ildiko Pataki – CNDIPT